

Brassói Lapok

XL. évfolyam
211 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi szeptember 16

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

El a kezét az ifjuságtól!

A spanyol kormány rendeletet adott ki, amellyel minden körülmények között megtiltja, hogy a 16 éven aluli ifjak politikai jellegű szervezeteknek tagjai legyenek, avagy bármilyen formában politikai mozgalmakba vonják be őket. Kimondja továbbá a rendelet, hogy a 16—23 év közötti serdülő ifjuság csak a szülők beegyezésével csatlakozhat politikai szervezetekhez s a szülők teljes mértékben felelősek minden vétségért és politikai büncselekményért, amelyet 23 éven aluli gyermekeik elkövetnek.

Erre az egészen újszerű korlátozásra az a megdöbbentő tény indította a spanyol kormányt, hogy a folyó év első felében egyedül Madridban 443 serdülő ifjút és leányt kellett letartóztatni politikai törvényszégek miatt. A letartóztatott ifjupolitikusok zöme pedig a szélsőjobboldali mozgalmakhoz tartozott s legfőbbjük ellen az volt a vád, hogy fegyveresen szembeszálltak az államhatalmat képviselő közegekkel.

Minden további nélkül helyeselni a spanyol kormány rendeletét — különösen a demokratikus szabadságjogok és a progresszió szempontjából — aligha lehet. Mert legalábbis túlzás egyszerűen általános szülői gyámság alá rendelni politikailag a felnőtté és érettség élet-zakaszába lépett főiskolai hallgatókat és önállóvá lett, kényerüket maguk kereső fiatal alkalmazottakat és munkásokat is. Másrészt mégsem lehet elvitatni ennek a tilalomnak napjainkban való bizonyos indokoltságát, létjogosultságát.

Az ifjúsággal mostanában, mondhatni világszerte, de főképpen a diktatúrás államokban rengeteg visszaélés történik. Az erőszak és elfogultság hatalomra került pártjai már zsenge korától fogva ráteszik a kezüket az ifjuságra, kisajátítják maguknak, különféle formákban be- sorozzák szervezeteikbe s beoltják az elvakultság és gyűlölködés szürkeábrával. Megmérgezik a lelkét képtelenebbnél képtelenebb tanokkal, lenyűgözik s bujaltatva a testi és lelki egyenruhákba, eleve befolyásolják, sőt az egyoldalú be- léptetésekkel egész életre meghatározzák a beállítottságát és magatartását. Röviden: doktrínáik ráfektetésével erőszakot követnek el rajta. Visszaélnék kifejtettségével, kiforratlanságával és természetesen fogékonyságával, friss lelkesedéssel. A drill legagyafurttabb válfajai- val ugy idomítják őket, akár a cirkuszi mutatványokra az állatokat, vagy a mű- parkokban és műkertészetekben a palán- lákat és cserjéket. Ezáltal persze elve- zik a felszérülő nemzedékektől a sza- bad lelki és szellemi fejlődés lehetőségét, mielőtt módjukban volna kiérlelődni ah- hoz, hogy saját belátásuk és megítélésük, szóval egyéni meggyőződésük szerint igazodjanak a közügyekben és az élet különféle áramlatai között. Csorda-ál- lakokká nevelik őket és kasszók, pártok, lajti és felekezeti alakulatok szolgálatába állítják.

Ez az ifjuság nem jut hozzá, hogy szé- les látókört szerezhesen, s hogy megis- merje az általánosan érvényes nagy em- beri eszményeket, törekvéseket, hogy emelkedett és magasatosan szabadelvű, megérett lehessen a lelkiülete.

Abban tehát, hogy a spanyol kormány meg akarja óvni országát ifjuságát a túlkorai egyoldalú befolyásolástól, két- ségtelenül sok a bölcsesség és helyes megítélés. Elvégre, ha a nagykorúság- tatarát legalábbis Európaszerte körül- belül általánosan, a huszon felüli harma- dik-negyedik életévben állapították meg és fogadták el s általában csak ebben a

korban tartják hivatalosan és törvénye-

A nemzeti-parasztpárt csak feltételekkel vállalja a kormányzás felelősségét

A kis pártok összekovácsolásában utazik Goga Oktávián

Tatarescu miniszterelnök aláírásra vitte Szinajába az ostromállapotot meghosz- szabbító királyi dekrétumot

Bukarest, szeptember 15.

A ma reggeli fővárosi lapokból megtudjuk, hogy milyen érdekes utat tett meg a nemzeti-parasztpárt végrehajtóbizottságának hivatalos közleménye, amíg teljes egészében nyilvános- ság elé kerülhetett. A tegnapi délutáni lapok ugyanis a cenzura miatt csak kivonatban kö- zülhették a kiadott kommunikét. A nemzeti-parasztpárt főtitkára emiatt erősen tiltako- zást jelentette be a belügyminisztériumban, mire maga a belügyminiszter intézkedett, hogy a lapok a hivatalos kommunikét teljes szövegében lehozhassák. Ilyen értelemben át- íratot is küldött a bukaresti lapok főszerkesz- tőjéhez.

A kimaradt részletek a következők:
„A nemzeti-parasztpártnak mely meggyőző- dése, hogy a Korona és a népből fakadó tény- leges politikai erők közötti együttműködés csak azoknak a felelősség nélkül való ténye- zőknek a kizárásával biztosítható, melyek

akadályozzák a közvetlen érintkezést és za- varják az alkotmányos gépezet rendes műkö- dését.

„Ki akarja vonni a Koronát a kormányzási ténykedések felelőssége alól, pontosan megál- lapítva a kormány felelősségének határait és biztosítva a végrehajtás zavartalanitását.

A nemzeti-parasztpárt csak ilyen feltételek- kel hajlandó a kormányzás felelősségét vál- lalni.

A cenzurával és az ostromállapottal foglal- kozó pont így hangzik:

„A kormány, hogy elfojtsa a jogos kritika szavát, tovább is fönntartja a cenzurát és az ostromállapotot, holott e kivételes intézkedé- sek ma már teljesen észszerűtlenek és nem- csak az ellenzéki pártok követelik megszünte- tésüket, de maga a kormánypárt elnöke is.

A nemzeti-parasztpárt tiltakozik ezek ellen az állapotok ellen és követeli a törvényes hely- zet visszaállítását.

„A párt szervezetei felhivatnak, hogy sür- gösen felvilágosító kampányba kezdjenek, rá- mutatva a közvélemény előtt a jelenlegi kor- mányzás továbbfolytatásának veszélyeire.”

A Lupta megjegyzi, hogy a kormánynak ma- gának is cenzurát kell gyakorolnia a cenzura fölött. Általában nem érti azt az idegességet, ahogy manapság egyes kérdéseket kezelnek. A régi időkben is voltak viták, éppen az al- kotmányjogi kérdésekről. Ez azonban nem akadályozta meg abban az illető politikusokat, hogy

az államnak továbbra is bölcs vezetői ma- radjanak és példás hűséggel szolgálják a Koronát.

Az Adeverul dicséri Mihalache bátor hatá- rozottságát, ahogyan szembefordult az anarkia- ra törekvő mozgalmakkal.

— Ha a többi pártok is így beszélnének — írja a lap —, ezek a felelőtlen mozgólódások rövid időn belül takarodót fujhatnának.

Ujból napirenden a tisztviselők leépítésének kérdése

A csütörtöki minisztertanácson újra napi- rendre került a köztisztviselők elbocsátásának a kérdése. Elhatározták, hogy a hétfő esti mi- nisztertanácsig minden egyes minisztérium el- készíti a nélkülözhető tisztviselők nevét és számát tartalmazó táblázatokat. A miniszter- tanács az elbocsátásokat véglegesíteni fogja és intézkedéseket hoz a rendelet végrehajtá- sára.

Tatarescu miniszterelnök ma délelőtt Szina- jába utazott, ahol az uralkodó ebédén látja vendégül. A lapok úgy tudják, hogy a minisz- terelnök magával vitte az ostromállapot meg- hosszabbításáról szóló dekrétumot is, melyet a király még a mai nap folyamán aláír.

GOGA BLOKKBA AKARJA TÖMÖRÍTENI AZ ELLENZÉKET

Goga Oktávián, akinek kolozsvári tanács- kozásairól tegnapi számunkban írtunk, a Cu- rentul szerint, igen érdekes tervvel kísérlete- zik. Ugynevezett ellenzéki blokkba akarja tö- möríteni az összes kis pártokat, hogy alka- lomadtán egységesen léphessenek fel.

Ebben az irányban tárgyalásokat kezd a pártok Bukarestben tartózkodó vezéreivel.

sen érettnék az embert arra, hogy önál- lóan rendezze magánéletét és folyjon be- le szavazati jog útján a közügyekbe, a politika alakításába, ugy nyilvánvaló- nak látszik, hogy a felnőtté válás időszejéig az ifjuságot mentesíteni kell az egyolda- lu és elfogult mozgalmak tanaitól.

Valóban az volna az ideális, az eszmé- nyi állapot, ha kiérlelődése időpontjáig nem sajátítanák ki sehol az ifjuságot, hanem csak az általános emberi igazsa- gokra, értékekre és törekvésekre eszmé- tetnék rá s ezzel szilárd alapot adnának

Politikai körökben nem hiszik, hogy Goga ezirányú fáradozásai sikerre vezethetnének. A kis pártok tömörítését már megkísérelte Lupu dr., a nemzeti-parasztpárttal való fuzió- ja előtt. A nemzeti agrárpárt vezérének vál- lalkozását arra magyarázzák, hogy a párt helyzete az utóbbi időben meggyengült s Goga így akarja egyre csökkenő befolyását és párt- vezéri tekintélyét alátámasztani.

MADGEARU NEM ELLENZI A BEL- FÖLDI KÖLCSÖNT

Madgearu újabb nyilatkozatot tett, melyet válasznak lehet tekinteni a pénzügyminiszter legutóbbi kijelentéseire. Tiltakozik az ellen a beállítás ellen, mintha ő a belföldi kölcsönak- ció ellen nyilatkozott volna. A kölcsönt be-

lyesnek tartja. A kibocsátásnak azonban leg- fontosabb feltétele, hogy a nagyközönség bi- zalommal legyen az állam fizetőképessége iránt.

Ha a kormány megmarad az arany-zaradék mellett, ugy ezzel súlyos felelősséget vesz magára.

A nemzeti-parasztpárt hazafiasságában sen- kinek nincs joga kételkedni. Nem akarjuk — mondja Madgearu — a jelenlegi pénzügyi- miniszter módszereit magunkévá tenni, aki ak- kor, amikor a nemzeti-parasztpárti kormány a külföldi hitelezőkkel tárgyalt, a Viitorulban heves sajtókampányba kezdett, sőt ügynökei útján arra biztatta az ország külföldi hitelező- it, hogy ne fogadják el ajánlatunkat.

Ha a Skoda-bizottság ismét összeül

Tegnap este a Skoda-ügyben kiküldött par- lamenti vizsgálóbizottság albizottságának elő- adói Dimitriu volt miniszter elnöklete alatt megbeszélést tartottak. Az előadók beszámol- tak végzett munkájukról, majd hozzáláttak az

általános jelentés megköveteléséhez.

Megállapodtak abban, hogy szeptember 15- én, amikor a bizottság ismét munkához lát, elsőnek Cihosky tábornok volt hadügyi- minisztert hallgatják ki.

Cihosky a mai nap folyamán már meg is kapta az idézőt.

BRATIANU GYÖRGY TILTAKOZÁSA

A bukaresti lapok közlik ma Bratianu György pártjának tiltakozó kommunikéjét. A cenzura ugyanis nem engedte meg a pártelnök jasi beszédének leközlését s amikor lapjukban az inkriminált nyilatkozatok mégis megjelen- tek,

a rendőrség elkobozta a kinyomott példá- nyokat.

A párt tiltakozik az eljárás ellen és bejelen- ti, hogy gondoskodni fog arról, hogy az or- szág tudomást szerezzen a — szerintük ár- tatlan hangu — beszéd tartalmáról.

—si,

Tessék kívágni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY a B. L. szeptemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 drb szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. szeptemberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Budapesten: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mária 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10). Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Tagdíj nemfizetése miatt kizártak 10 ügyvédet az aradi kamarából

Arad, szeptember 15.

Az ügyvédnemfizetése miatt újabb jelentés érkezik, amely az áldozatok számának növekedéséről számol be. Az aradi ügyvédi kamara újra törölt egy csomó ösmert aradi ügyvédet, akik abban az elkeseredett helyzetben vannak, hogy még a havi két-háromszázlejes ügyvédi kamarai tagdíjakat sem képesek fizetni. Ezeket az ügyvédeket, számszerint tízet, az aradi ügyvédi kamara csütörtöki gyűlésén zárták ki a tagdíjak nemfizetése miatt.

A kizárások sorozata ezzel a tíz törléssel, állítólag, még nem záródott le. További kizárások várhatók, ami az aradi ügyvédek soraiban, érthetően, nagy elkeseredést szül.

A brassói vendéglősök öt megyére terjedő akciója

Brassó, szeptember 15.

A brassói Kertsch-villában csütörtökön este nagygyűlésre jött össze a brassói és brassó-megyei vendéglősök szövetsége. A gyűlésen, amelyen, nemzetiségre való tekintet nélkül, mintegy 40—50 vendéglős jelent meg, a brassói kiskereskedők szövetsége is képviseltette magát. A napirenden a vendéglősök és az élelmiszerkereskedők sérelmeinek megvitatása szerepelt. A gyűlésen tiltakoztak a kibírhatatlan adók és az alkoholtörvény ellen, azonkívül leszögezték, hogy a közeljövőben Brassóban, a kereskedelmi és iparkamara dísztermében hatalmas kongresszust rendeznek, amelyre meghívják Brassó, Udvarhely, Csík, Háromszék, Kis- és Nagyküküllő és Fogaras megyék összes vendéglőseit. Ezen a szokatlanul nagy szabásúnak ígérkező kongresszuson a vendéglősipar követeléseit fogják megfogalmazni, azonkívül a lehetetlenül szigorú és önkényes adóbehajtási rendszer ellen fognak testületileg tiltakozni.

Egy volt dévai vasutas feleségének megrázó öngyilkossága Szegeden

Szeged, szeptember 15.

Szerdán délelőtt a Tisza hídjáról egy szegényesen öltözött, 35 év körüli asszony a folyóba ugrott. Az öngyilkosságot a parton dolgozó munkások vették észre, akik csónakba ugrottak és az öngyilkosjelöltet kimentették a hullámok közül.

A bevezetett rendőri vizsgálat megállapította, hogy az asszony férjével, Német Istvánnal együtt ment át a hídon. Férjétől kissé elmaradt és a hídról egy őrizetlen pillanatban a folyóba ugrott. A férfi sem visszatartani, sem felesége után ugrani nem tudott, mert karján vitte gyermekét. A rendőrség előállította és kihallgatta Német Istvánt, aki kiletére vonatkozólag a következőket vallotta: Régebben Déván vasuti pályamunkás volt. Saját kertészházban lakott feleségével és négy gyermekével. Miután a nyelvvizsgán megbukott, állásából elbocsátották és 24 óra múlva ki is toloncolták Romániából. Ekkor telepedett le Szegeden, ahol eleinte napszámos munkát vállalt, de később már ezt sem kapott, úgyhogy hónapokon keresztül a legnagyobb nyomorúságban élt családjával. Feleségét is a nyomorúság, az éhező gyermekek feletti elkeseredés kergette az öngyilkosságra.

Naponta egy halálos ítélet Ausztriában

A semmeringi háromszoros rablógyilkos után egy hitlerista
rendőrőrmester fejére kért halálbüntetést a rögtönítélő
bírószág ügyésze

Bécs, szeptember 15.

A rögtönítélő bíróság teljes gőzzel működik és hozza a halálos ítéleteket. Miután tegnap kötél általi halálra ítélte Fleischert, a semmeringi háromszoros rablógyilkost, akit Lang hóhér délután fel is akasztott, pénteken Theitenberger Ferenc rendőrőrmester hazaárulási bűnperét vette tárgyalás alá.

Theitenberger ellen az a vád, hogy vezető szerepet játszott az osztrák náci-mozgalomban és a július 25-iki hitlerista puccsban is.

Az ügyész halált kért a hazaáruló rendőrőrmester fejére. Minden jel mellett szól, hogy a statáriális bíróság magáévá teszi az ügyész álláspontját s a volt rendőrőrmestert is felakasztásra ítéli.

A szlovenszkói lapok fantasztikus híradása egy 30 tagú romániai rablóbanda betöréséről

A rablók Visk községben fosztogatnak

Pozsony, szeptember 15.

A szlovenszkói sajtó értesülése szerint a csütörtökre virradó éjszaka tíz katonai egyenruhába öltözött és husz felfegyverzett civilruhás egyénből álló csapat Romániából áttört a határon és megtámadta Visk csehszlovákiai községet. A csapat autókra robogott át a határon és rohanta meg a falut, sortűzet adva le a levegőbe. Ezután több helyütt, főként azonban kereskedőknél házkutatást tartottak, Stepanik Ferenc kereskedő áru-raktárát teljesen kiürítették és mintegy

40 ezer csehszlovákiai értéket vittek el. Házkutatást tartottak a Fatermelő R. T. irodájában is s onnan összeszedtek minden értékesíthető holmit.

A felfegyverzett csapat úgy jutott át a határon, hogy a Viskbe vezető ut és a vasut kereszteződésénél levő őrháznál erőszakkal felhúzták a sorompókat. Miután a községet valóságilag kifosztották, riasztólövések durrogatása közben gazdag zsákmányukkal visszavonultak román területre.

Az éjszakai támadás nagy izgalmat

keltett a csehszlovák területen levő község lakossága körében. Nem tudják azonban, hogy miről is van szó tulajdonképpen. Altalában az a feltevés, hogy rablóbanda műve volt az éjszakai ostrom, de nem értik, hogy a harminc főnyi csapat hogyan jutott át a határon, amikor a határőrök naponta fogják el a csempészeket.

A súlyos határsértésnek mindenesetre folytatása lesz.

Újabb iskolásérelem

Temesvár, szeptember 15.

Temesvárról újabb kisebbségi sérelmet jelentenek. A Temesvár melletti Giroda község magyar nemzetiségű szülői jelentést tettek a temesvári tanfelügyelőségnek arról, hogy községük állami elemi iskolájában megszüntették a tanügyi hatóságok a magyar tagozatot. Ez a megszüntetés annál kirívóbb, mivel ellentétben áll a tanügyi törvénynek ama szakaszával, amely a kisebbségi tanítást mindenütt, ahol harmincnál több kisebbségi tanuló jelentkezik, engedélyezi. Girodán pedig nem kevesebb mint 60 magyarnyelvű tanuló jelentette be a szülők az új iskolába. Tehát a törvény által előírt szám kétszeresét.

Temesvár magyarsága érdeklődéssel várja, hogy a girodai szülők jelentésének és tiltakozásának lesz-e valami fogantatja, illetve, hogy a temesvári tanügyi hatóságok hajlandók-e egyáltalán az állam törvényeit létezőnek tekinteni?

TAJFUN

Lengyel Menyhért szindarabja, a „Tajfun” annakidején, a háború előtti években azért lett világszenzáció, mert ráterelte a figyelmet a japán kérdésre. A sárga nemzet fiai, az ázsiai faj nesz-telen macskajárásával elárasztották az öreg Európát és ahol valami látni-, tanulnivaló akadt, azt megfigyelték és elsajátították, hogy aztán hazatérve az Óceánon tulra, a maguk javára gyümölcsöztessék.

Észrevétlenül és sokáig tanult Japán Európától, mindent eltanult főformán, ami fejlődésére és üdvére szolgálhatott, aztán mindazt, amit eltanult, az öreg Európa ellen fordította. Így keletkezett a sárga veszedelem, mely a technikában, ipari versenyben, kereskedelemben, sőt világpolitikában is egyre nyomasztóbban érezteti hatását.

A helyzet úgy fordult, hogy most az öreg Európa mehet el tanulni Japánhoz, mert a tanítvány tultesz a mestere.

Mindez abból az alkalmából, hogy a japán autóipar, amely olcsóságával erős versenytársa lett az európai és amerikai gépkocsi-gyáraknak, olyan autók gyártását kezdte meg — egy angol lap jelentése szerint — teljesen titokban, amelynek hajtásához nem kell se benzin, se más energia-forrás. Az új japán autók óraműszerkezetre vannak berendezve és a találmány szenzációja abban rejlik, hogy ezek az autók a rugószerkezetükben felhalmozott energiák szabaddátétele által működnek, mint az órák. . . Az angol lap jelentése szerint ezek az autók egyelőre hatvan kilométer utat tehetnek meg az óraműszerkezet felhúzására, de a találmányt napról-napra jobban tökéletesítik, úgyhogy nincsen messze az idő, amikor az új japán autók szabadon futhatnak bármilyen távolságra — benzin nélkül.

Hogy ez mit jelent, milyen halálos csapást mér a világ autóiparára, amely egyike a legnagyobb iparágaknak és ezzel kapcsolatban a petroleumiparra is, amely a benzint szolgáltatja, azt nem kell bővebben kifejteni.

A haladás szempontjából kétségtelesen jelentős az új japán találmány, de borsózik a hátunk tőle, ha arra gondolunk, hogy ennek nyomán micsoda új katasztrófa, ipari összeomlás, munkanélküliség szakad a világra, az európai és amerikai fehérfajra, amelynek ezzel az új találmánnyal kedvezkedik most a sárga tanítvány! . . .

Odáig rothasztották az életet, hogy a fejlődés nem könnyebbé teszi, ahogy természetes volna, hanem növeli a nyomorúságot.

Nem szabad engedni, hogy az ember tudományosan „homo sapiens”-nek nevezze magát.

AKAR TAKARÉKOSKODNI

VÁSÁROLJON A

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZBAN BRASSÓ, LENSOR 22

AJÁNLJUK: elsőrangú angol-fonálból, angol módszer szerint készült őszi- és téli kamm-garnjainkat, a legdivatosabb színekben és mintákban, — a legolcsóbb árakban. — Óriási választék átmeneti, téli-kabát- és öltönyszövetekben.

Kérdezzon
meg bárkit,
aki már viselt
„VESTIS”
szövetet

Tombol a vihar a kisebbségvédelem körül

A franciák és angolok elítélik a lengyel szerződésbontást

Népszövetség-ellenes merényletet látnak abban, hogy Lengyelország egyoldalúan megtagadta a kisebbségvédelmi kötelezettségek teljesítését

A kisantant is támogatja elvben a lengyel álláspontot

Elhárult már az utolsó formai akadály is a Szovjet felvétele utjából

Genf, szeptember 15.

Beck lengyel külügyminiszternek a Népszövetség tegnapi közgyűlésén tett az a meglepetésszerű bejelentése, amely szerint országa felmondja és nem teljesíti a kisebbségvédelmi kötelezettségeket mindaddig, amíg a Népszövetség nemzetközi egyezményt nem tesz, amely a bombaként hatott s háttérbe szorította a Szovjetszövetség felvétele és az osztrák, illetőleg Dunamedence-kérdés körüli sűrű tárgyalásokat. A lengyel külügyminiszter beszéde megdöbbenést, az ülést végetérte után pedig meglehetősen izgalmat keltett. Mert bár a Népszövetség körében általánosan tudták, hogy a lengyel küldöttség újból napirandé 'tízi a kisebbségvédelem általánosítására vonatkozólag 1922 óta többször előterjesztett javaslatát, azt nem várták, hogy Lengyelország egyoldalúan megtagadja nemzetközi szerződéssel pállalt kötelezettségeit ebben a tekintetben.

Csaknem egyhangú az a vélemény, hogy a lengyel kormány ezzel a magatartásával nagy nehézségeket gördített a Népszövetség útjába. A lengyel elhatározást igen súlyosnak és következményekben terhesnek tartják, amely kétségtelesen óriási galibát okoz. Ennek megfelelően aggodalom fogta el különösen a francia és angol köröket s ennek kifejezését ad egy a párisi és londoni sajtó, mint az a körülmény, hogy Simon angol, Barthou francia és a portugál külügyminiszter rögtön feliratkoztak felszólalásra a közgyűlés pénteki ülésén, hogy válaszoljanak Beck nyilatkozatára. Barthou kifejti a francia kormány álláspontját ebben a nagyfontosságú kérdésben. Valószínű, hogy Aloisi báró, olasz főkdelegátus is beleszól a vitába.

A FRANCIAK ÉS ANGOLOK MEGROKONYODÉSE

A párisi sajtó nemcsak megütközéssel, hanem meglehetősen gyanakvással is fogadta a lengyel külügyminiszter bonyodalmat okozó állásfoglalását. Több lap nem rejti véka alá azt a feltevést, hogy a lengyelek Németország sugalmazására torpedózzák meg ezzel a kényes ügyet is a Népszövetséget.

Lengyelországnak ugyanis 1932 óta kétoldalú szerződése van Németországgal a kisebbségeik kölcsönös védelmére vonatkozólag s ugyanez a helyzet Lengyelországnak a Szovjetszövetséghez való viszonylatában is.

A francia lapok közül legfigyelemreméltóbb a Journal des Débats-nak a kommentárja. A lap felteszi a kérdést, mi lesz a nemzetközi fegyvellemmel, ha egy olyan nagyhatalmi pozícióban tetszelgő állam, mint Lengyelország, ilyen példát ad? Mi lesz a Népszövetségnek a béke megszervezésére tett erőfeszítéseiből, ha egy tagállama egyszerűen kijelentheti, hogy nem hajlandó tiszteletben tartani a békeszerződéssel együtt vállalt kötelezettségeit?

A Journal sajnálatának ad kifejezést amiatt, hogy Beck nem tájékoztatta előzőleg szándékáról Barthout. Ebből is kitűnik, hogy a Lengyelország és Franciaország közötti szakadék mennyire kimélyült.

A Figaro kifejti, hogy Franciaország nem mehet bele Lengyelországnak a kisebbségvédelem általánosítását illető követelésébe, mert megengedhetetlen volna, hogy ezen az alapon Németország egy szép napon kérdőre vonhassa Franciaországot, milyen módon bánik az elzász-lotharingiai német kisebbséggel?

A londoni sajtó is élénken foglalkozik

Beck bejelentésével. A Daily Mail attól tart, hogy

a lengyel példát több más állam is követni fogja, ez pedig a népszövetségi eszme halálát jelentené.

A Népszövetségnek világosan és határozottan felelnie kell arra a kérdésre, szabad-e az, hogy Lengyelország egyoldalúan széttepje a kisebbségi egyezményt?

A legtöbb angol lap elismeri, hogy a lengyel követelés a kisebbségvédelem általánosítására alapján péve jogos, az eljárási formát azonban elítéli.

Egyes népszövetségi körökben arra is rámutatnak, hogy miután a kisebbségvédelmi egyezmény valójában függvénye a

versaillesi békeszerződésnek, a lengyel állásfoglalás ugyanis magyarázható, hogy éppen egy olyan állam sérti meg és mondja fel egyoldalúan a szerződéseket, amelyeknek köszönheti létét és függetlenségét. Lengyelország magatartása ezenkívül sérti a népszövetségi alapokmány első szakaszát, amelynek betartása kötelező az összes tagállamokra.

A KISANTANT EGYETÉRT LENGYELORSZÁGGAL

Hogy a londoni Daily Mail aggodalma mennyire indokolt, mutatja az a közlés is, amely szerint a kisantant-államok általános tanácsa csütörtök este tartott ülésén

Rendőrök és gangszterek harca Csernovicban, egészen amerikai minióra

Csernovic, szeptember 15.

Jon és Llie Cians, hírhedt csernovici gangszterek, akiknek lelkiismeretét több gyilkosság is terheli, csütörtökön este Csernovic külvárosának egyik kocsmájában fegyverrel támadtak rá a lefogatásukra kiküldött detektívcsoportha s miután többet megsebesítettek, közöttük Purkucea rendőrtisztviselőt is, menekülni igyekeztek.

A banditák, akiknek egy egész rendőrcsapat

szegődött a nyomukba, hogy üldözöket megakasszák,

kikapcsolták a villanytranszformátort és ezzel sötétségbe borították az egész várost.

A detektívek azonban nem hagytak fel az üldözéssel, hanem

sortűzet adtak le a menekülőkre.

A rendőrök sortűze Joan Cianszt megölte.

A másik bandita elmenekült.

Hetven törvénytelenül kinevezett tisztviselője van Temesvár városának

Ezek között egy sincs kisebbségi

Temesvár, szeptember 15.

A felsőbb rendelkezések értelmében Temesvárt is elvégezték a városi tisztviselői kinevezések revízióját.

A város 130 kinevezett tisztviselő között 70 illegálisan kinevezettet talált, te-

hát majdnem ötven százalékot. A törvénytelenül kinevezettek között egyetlen kisebbségi sincs. Hírek szerint nem bocsátja el a város a 70 törvénytelenül kinevezett tisztviselőt, mert el tudja őket helyezni.

Izgalmas percek a mozgó börtönben

A nagyenyedi fegyházból elindított rabok lázadási kísérlete

Brassó, szeptember 15.

Néhány nappal ezelőtt, a nagyenyedi fogházban összegyűjtötték azokat az életfogytiglani vagy többévi kényszermunkára elítélt fegyenceket, akiknek büntetése az utóbbi időben jogerőssé vált, elhelyezték őket egy rabszállító kocsiban és elindították Bukarestbe, hogy ott majd szétosszák őket Románia különböző sósányaiba.

Ezek a rabkocsikba zárt fegyencek detektívregénybe illő módon kísérelték meg azt, hogy mozgó börtönükből kiszabaduljanak. Eddig még meg nem állapított módon szert tettek egy vasvágó fűrészre és kihasználva azt, hogy a vonat robogása miatt munkájukat nem lehetett hallani, szélfűrészeléssel tábl- és karbilinseiket. Két hossza napon keresztül dolgoztak. A

börtönkocsi ugyanis nem egyenes utvonalon, hanem nagy kerülővel haladt, úgy hogy volt idejük a munkára. Kétnapi megfeszített munka után négy ember szabad volt. Ekkor a négy fegyenc nekilátott a kocsi vasrudjainak és azokat kezdte kifűrészelni. Ez a munka is sikerrel járt. Az állomásokon, amikor a őrség vezetője benézett a kocsi, min leant rendben talált. A rabok bilincseikkel a kezeiken és a karjaikon, üttek, a kocsi rácsai serti-lecknek látszottak.

Az egyik Beszterce előtti állomáson azonban, kevésbé a kitűzött cél: a szabaddulási elérése előtt,

a szökési tervet leleplezték. Az őrzető belépett a kocsi, végignézett a foglyokon és már-már indulni akart, amikor a vonat hirtelen mozdult

előben magáévá tette Lengyelország álláspontját s szintén kíváncsnak mondotta ki a kisebbségvédelmi kötelezettségek általános kiterjesztését azzal az indokolással, hogy a jelenlegi rendszer megkülönböztetést tesz és kivételes helyzetben részesíti a nagyhatalmokat.

A kisantant-külügyminiszterek tanácskozása különben 3 óra hosszat tartott Titulescunak a Hotel des Bergues-ben levő lakásán s pénteken és szombaton este folytatják.

MEGOLDÁST NYERT AZ OROSZ FELVÉTEL FORMAI RÉSE IS

A Szovjetszövetség felvételének alaki módozataira nézve Titulescu közvetítése a Népszövetség tanácsa és az Evianban tartózkodó Litvinov között tegnap este sikerrel járt. Litvinov hozzájárult a meghívó negyedik megfogalmazásához s elhárult az utolsó nehézség is azáltal, hogy a tanács tagok és az orosz delegáció megegyezett abban, miszerint a meghívóra válaszként benyújtott orosz felvételi kérelmet előbb a politikai bizottság tárgyalja le s csak azután terjesztik a közgyűlés elé.

A francia delegáció ebben a kérdésben pénteken délelőtt Barthou elnökletével értekezletet tartott s ennek eredményeképpen biztosra veszik, hogy a Szovjetszövetségnek a Népszövetségbe való felvétele estig végleges megoldás nyer formai tekintetben is, bár a német és japánbarát körök még mindig igyekeznek akadékoskodni és kedvezőtlen légkört teremteni. Különben a lengyel bombát is sokan ilyen akadékoskodásnak tekintik, mint amely azt célozza, hogy a Szovjet felvétele előtt zavart keltse a Népszövetség vezetőköreiben.

— Aranyérnél és az ezzel járó bédugulás végbélberegedés, kelés, terhes vizelési inger, májduzzadás, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet gyakran minden napi használatra, reggel és este egy-egy fél pohányi mennyiségben rendelik.

és a kocsi egyik rácsa leesett. Az őrzető azonnal vészjelt adott, mire a vonat megállt. Az őrség ekkor rárohant a foglyokra, akik közül többen addigra már lerázták láncukat, vasrudakkal a kezeikben, dulakodni kezdtek. A vonatszemélyzet segítségével lefegyverezték és erő kötelekkel összekötötték a fellázadt rabokat és értesítették a brassói ügyészséget.

A rabkocsi pénteken délben érkezett meg Brassóba. Az állomáson Radu Pascu főügyész és a rendőrség kvesztora várta. Rövid kihallgatás után a kocsi rácsait rendb hozták, Luca Vreme, Dogar Nicolae életfogytiglani fegyházra, Gáspár János és Gábor János 10—10 évi kényszermunkára ítélt fegyenceket, akik láncukat lefűrészték magukról, újból megláncolták. A rabkocsi lelancolt fegyenceivel félhárom óra előtt indult el Bukares felé.

hat a Togal-tabletta minden **Műléses megbetegedés** Idegfájdalom, Spányolnátha és mindennemű **Rheumatikus betegség** esetén. **Togal oldja a húgysavat** és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52— vagy Lei 130—. Biztos hatású csakis a

Svájci készítmény!

Új rendelet a vikend-jegyekről

Bukarest, szeptember 15.

A CFR vezérigazgatóságának újabb rendelete értelmében a vikend-jegyek érvényessége szombat, vagy az ünnepet megelőző nap 0.00 órájától kezdődik és hétfőn, illetve az ünnep utáni napon 24.00 órákor szűnik meg. Ilyen jegyeket minden állomás, bármilyen távolságra kibocsáthat.

Elítélték a budapesti román adóhátalékosokat

Budapest, szeptember 15.

A törvényszék a csüttörtöki tárgyalás után pénteken délnél mondott ítéletet a román kötvényhamisítási bűnperben, a melyben 9 vádlottat vontak felelősségre papírpénzzel egyenlő értékűnek tekinthető közhitelpapír hamisítása címén. A vádlottak két román állampolgár megbízásából 5 ezer lejes kötvényeket, illetőleg adóhátalékosokat hamisítottak.

Tekintettel arra, hogy az egyik vádlott: Hanisch Vilmos és öt társa ellen hamis ötpengős bankjegyek gyártása miatt is vádat emelt az ügyészség, a két ügyet a törvényszék együtt tárgyalta és együtt ítélkezett a két bankóhamisító csoport fölött. A vádlottak nagyrészt beismerték tettüket.

A törvényszék négyüket 8-8, kettőjüket 6-6 havi fogházra, másik kettőt közülük 2, egyet 3 és még egyet 1 havi elzárásra ítélte, míg két vádlottat felmentett. Az ítélet csak a felmentettek névére jogerős.

Ellenőrzik a petróleumkivitel

Bukarest, szeptember 15.

A Banca Naționalăban fontos igazgatósági irtekezlet volt, amelyen megállapították, hogy a külföldre szállított román petróleum ellenőrzésénél

egymilliárd lejtel kevesebb deviza folyt be a jegybankhoz.

Elhatározták, hogy a tarthatatlan helyzet megszüntetése érdekében szeptember 15-től exportőreink külföldre csak abban az esetben szállítsanak petróleumot, ha a szállítólevelet előbb a Banca Naționalăban letétbe helyezik, melyekre a jegybank a szállítmányok ellenértékének 90 százalékát lejben azonnal kifizeti. A külföldi inkasszókat ezzel szemben a Banca Națională fogja végezni, saját ügynökei útján.

Új típusu 10 és 20 lejeseket és 50 lejes ércpénzt bocsátanak ki

Bukarest, szeptember 15.

A pénzügyminisztériumban újabb ércpénzbocsátás módozatait tanulmányozták. Ebben az ügyben Constantinescu alminiszter az illetékes miniszteri osztályvezetőkkel hosszú megbeszélést tartott. Hírek szerint az új típusú érmék névértéke 10, 20 és 50 lej lesz s a váltópénzekben mutatkozó hiányokat szándékoznak velük pótolni.

Bukarestben lesz a kisanántant jegybankok értekezlete

Bukarest, szeptember 15.

Október első napjaiban első ízben ülnék össze a cseh, jugoszláv és román Nemzeti Bankok kormányzói. Bukarestben lesz az ülés. A kisanántant gazdasági egyezményének értelmében jönnek össze tanácskozássra, hogy a három ország pénzügyi viszonyát megtárgyalják.

A bukaresti ügyvédi kamara fegyelmi bizottsága kihallgatta Vasiliu-Cluj ügyvédet és Pomponiu ezredet

Bukarest, szeptember 15.

Ma a bukaresti ügyvédi kamara fegyelmi bizottsága kihallgatta Vasilescu-Cluj ügyvédet és Pomponiu ezredet a bukaresti hadbírósg volt főügyészét. Vasiliu Cluj ugyanis a jegyzőkönyvhamisítási ügyből kifolyólag fegyelmet kért önmaga ellen. Mindketten hosszú nyilatkozatban vázolják az ügy részleteit, ugyanakkor előterjesztették bizonyítékaikat is. A fegyelmi bizottság úgy ha-

tározott, hogy a vizsgálatot csak szeptember 20-án folytatja, amikor birtokában lesznek a parlamenti vizsgálóbizottság üléseiről készített gyorsírói jegyzetek.

A hivatalbeli hűtlenséggel vádolt Albisor törzsrőmester ügyének hadbírósgai tárgyalása hétfőn kezdődik. Albisor védői tanúnak beidézték Maniu Gyulát is.

A hivatalból kirendelt védő tisztét a törvénynek megfelelően egy szintén jegyzőkönyvvezető őrmester látja el.

Az első fecske

Egy amerikai szövőgyár már ki-egyeezett sztrájkoló munkásaival

Rhode Island államban póttartalékos katonákat is mozgósítottak a sztrájkolók ellen

Newyork, szeptember 15.

A szövőipari sztrájk alig csökkenő elkeseredettséggel tovább dúl. A Rhode Island államban levő Saylesville-ben a sztrájkolók 10 ezer főnyi tömegben ismételtén megtámadták a sztrájkörökkel még mindig üzemben tartott selyemgyárat s

újából megütköztek a karhatalommal, amely megint sortűzet adott.

A legutóbbi összecsapásnak két halottja és sok sebesültje volt. Véres harcok voltak az ugyanazon államban levő Woonsocket városban is.

A hatóságok most már a kommunisták

Ne jesse a haját!

Hajfestés nélkül visszakapja haja eredeti színét, ha

"FLOREAL" HAJREGENERATOR-t

használ. Semmiféle festékanyagot nem tartalmaz. A haj magába szívja ezen hajvizet és így a haj kellő táplálékot nyújt, minél fogva az őszülő hajszál rövid idő múlva egészséges és természetes színt és megfelelő sűrűséget ér el. A FLOREAL hajregenerator erősíti, szépi a haját és a hajhullást is megszünteti. És megakadályozza a őszülést a legmagasabb korig.

Képviselet Drogeria Centrala Pap Károly, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand II.

igazgatásának tulajdonitják a sztrájkolók elszánt magatartását s

elrendelték a kommunista-gyanús elemek letartóztatását. Ennek eredményeképpen azonban a helyzet mégsem enyhült, mert a sztrájkolókat továbbra is igen elkeseríti az a tény, hogy a munkaadók karhatalmi védelem mellett még mindig dolgoztatnak a sztrájkörökkel.

Rhode Island állam kormányzója, Green, megkapta Rooseveltnél elnök hozzájárulását ahhoz, hogy kétezer leszerelt katonát mozgósítsanak és ezekkel megerősítsék a karhatalmat.

A kormányzó 200 ezer dollár irányzott elő erre a célra.

A sztrájk egyébként már elkönnyvelte az első, részleges sikert.

az egyik Massachusetts állambeli szövőgyár külön megállapodást, illetőleg kollektív szerződést kötött munkásaival, megadva összes követeléseiket.

Elismerte a szakszervezeteket, hozzájárult a 30 órás munkahéthez és felemelte a béreket. Gorman, a sztrájkbizottság elnöke, nagy elégtétellel nyilatkozott erről a részletsikerről, amely jelentékeny mértékben fokozza a sztrájkolók harci kedvét és bizakodását.

Újra Steiner építészre bízták a temesvári Capitol-mozgó beomlott tetőzetének felépítését

„Temesvár, szeptember 15.

Temesvár város közönségének legnagyobb meglepetésére a botrányosan beomlott Capitol-mozgó tetőzetének javítási munkálatait újra Steiner építésznek adták, aki az eredeti építkezést is vezette.

Különösen az feltűnő, hogy a város

Steiner építésznek az összedől tetőszerkezet megjavítására 300 ezer lejt bocsát rendelkezésére. Steiner a 300 ezer lejt azon a címen kapja, hogy az eredeti faszerkezet helyett vasszerkezetre építi a tetőt.

A vállalkozó a tél beálltára igéri az építkezés befejezését.

Nem szívészélhűdésben halt meg a Morro Castle kapitánya

Meglepő tanuvallomások a luxushajó rejtélyes pusztulásáról

Newyork, szeptember 15.

A Morro Castle pusztulása ügyében erősen folytatják a vizsgálatot.

A newyorki ügyészség elrendelte, hogy Willmott kapitány megszenesedett holttestét röntgenvizsgálatnak vessék alá.

A kapitány néhány órával a tűzvész kitörése előtt halt meg, állítólag szívészélhűdésben. Később holtteste szénné égett. Hozzá tartozói hangoztatták: kizárt dolog, hogy az ép, erős, egészséges embert szívészélhűdés érte volna. Egyre erősödött a gyanu, hogy

a kapitányt megmérgezték.

Az orvosi vélemény szerint a radiológiai és a vegyvizsgálat kitudja mutatni a mérgezés okait. Ha ez kétségtelenül beigazolódik, ak-

kor kétségtelen az is, hogy merénylet történt.

A kihallgatások során a „President Cleveland” hajó tisztjei is vallomást tettek. Ez a gúzsos érkezett elsőnek a szerencsétlenség színhelyére. Henderson elsőbizt kijelentette, hogy már egy órája állottak az égő hajóval szemben, mikor az első mentőcsónakot lebocsátották. Ez a lassúság rengeteg utasnak az életét követelte áldozatul.

Patterson második tiszt határozott vádként kijelentette, hogy sokkal több utas életét megmenthették volna, ha a Morro Castle fedélzetén nem vesztették volna el fejüket és felismerve a veszedelem komolyságát, idejében megteszik a szükséges rendszabályokat.

Csak udvariasan, üzenték tegnap Bukarestből

Az ócskapiacra árverezték az aradi adóhátralékosok lefoglalt holmiját

Arad, szeptember 15.

Tegnap közöltük a Constantinescu pénzügyi államtitkár útján kibocsátott utasításokat, amelyek értelmében az adóhivatali közegek az ügyfelekkel szembeni legmesszebbmenő udvariasságra kötelesek. Ez a rendelkezés azonban ugyalszik, nem vonatkozik az adóhátralékosokra, még azokra a kis adóhátralékosokra sem, akiknek hátraléka egyszerűen a leszegényedétség és a nyomor következménye.

Aradról érkezett jelentések szerint a csüttörtöki nap folyamán az aradi végrehajtó közegek az ócskapiacra árverezték a hátralékosok lefoglalt holmijait. A lefoglalt holmik iránt egyáltalán nem mutatkozott kereslet, úgyhogy az árverezők, mindössze 5500 lej erejéig tudtak a lefoglalt holmiból értékesíteni.

A kíméletlen árverezés oka Christescu pénzügyi biztos látogatása, aki a pénzügyi felügyelőséget erőteljesebb adóbe-

Aradon ugyanis a leszegényedett hátrszéli lakosság az adótarozásoknak mindössze 28 százalékát volt képes befizetni a pénzügyi tervezet követelte 40 százalékkal szemben.

A 40 százalék elérése Aradon, a jelek szerint, nem látszik valószínűnek, még a pénzügyi biztos személyes ösztökélésére sem.

Spanyolországban is létrejött a munkásság egységfrontja

Madrid, szeptember 15.

Miután a kommunista párt központi bizottsága kimondta a munkásszövetséghez való csatlakozását, ezzel teljesen létrejött a baloldali munkás-egységfront. A munkásszövetségben ugyanis már eddig is résztvettek a szociáldemokraták, a szocialista munkáspárt, a trockisták kommunista pártja és a munkás- és földművesblokk. Most a kommunisták csatlakozásával teljessé vált a munkásság egységfrontja.

A spanyol munkásság tehát követi a francia munkásság példáját, amely már hónapokkal ezelőtt létrehozta az egységfrontot a jobboldali diktatura veszélye, a fasizmus és a hitlerizmus ellen.

Gyümölcskiállítás Aradon, Temesváron és Brassóban

Arad, szeptember 15.

Miután az ország több városában megrendezték a gyümölcskiállításokat, Aradon is megszervezte a megye a különböző gyümölcs-termelő községek termelvényeinek a kiállítását. A kiállításon az arad-hegységi szőlőtermelés eredményei számíthatnak különösebb érdeklődésekre.

Ugyanekkor Temesmegye is megrendezte a gyümölcskiállítást. A kiállítást a Skudier-téri pavillonban helyezte el a város. A kiállítás alkalmából a város kereskedelmének lendítésért kirakatverseny is élénkíti a város képét.

Ugy Arad-, mint Temesmegyében kizárólag fajgyümölcsöt állítanak ki a gyümölcstermelők.

A Transsylvaniai terméiben megnyílt brassói gyümölcskiállítást a pénteki nap folyamán Lapedatu kultuszminiszter a megye és város elöljáróságával meglátogatta. A kiállítás különösen gyönyörű példányu fajmák szerepelnek. A legszebb gyümölcsök kiállítását oklevéllel tünteti ki a megye főtisztviselőiből alakult kiállítási bizottság.

HIREK

Nemes Ferenc:

Németország gyászba van, Klein szállodás halva van...

Herr Kleint, a nürnbergi „Deutscher Hof” szálloda tulajdonosát, akinél a párikongresszuson időző Hitler és vezérkara megszállt, a tulzába hajtott lelkesedés következtében megütötte a guta...

Náciéknál szívek fájnak: kámpec a hoteles Kleinnak, sokat heilozott a buta s „beléköltözött” a guta! Előbb Adolf szállt meg nála, paskolást várt Klein ur válla, „Guttmann ur” hát kedvet kapott s Dolfi helyett odacsapott!!

Szép dolog a lelkesedés, ez azonban édeskevéssé... Van még néhány náci végül. lássuk mind Hitler vendégül! Fogadják repeső hittel s ahol Adolf leviztél, ismétlődik meg a csuda, ne lazsáljon az a guta!!

S ha már minden náci készen, akkor újabb vizit léssen, — Hitler előtt nincsen ma gát: felkeresi sajátmagát.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: Az utóbbi időben Sepsiszentgyörgyön egyre jobban elszaporodó veszett-kutyák garázdálkodása végre arra késztette az illetékes városi hatóságokat, hogy a lehető legszigorúbb óvintézkedésekkel próbálják meg a veszélyesség továbbterjedését megakadályozni. A mai napon hirdették ki, hogy mártól kezdve minden sepsiszentgyörgyi kutyatulajdonos köteles kutyáját otthon is állandóan kötéssel tartani. A lakosokat egy bizottság fogja végigjárni, hogy meggyőződjék a rendelet betartásáról s a rendelet ellen vétők kutyáját a helyszínen megmérgezik, azonkívül súlyos büntetést kell fizetnie. Bár ez a rendelet kissé túlszigorú, de feltétlen szükség volt rá, mert csak ezáltal remélhető, hogy Sepsiszentgyörgy lakossága végre megszabadul a veszett kutyáktól való állandó rettegéstől. — Megrendítő gyermektragédia játszódott le a háromszékmegyei Bácsatelek községében. Kolcza Karolina másfél éves kisleány egy óvatlan pillanatban kimászta a házuk kapuján és beleesett a ház előtt folydogáló, alig néhány centiméteres patakba. Az utcán ezidőtájt senki sem tartózkodott s így a szerencsétlen, járt és alig tudó gyermek a sekély vízben lelte halálát. — Zalán községben az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek betörték Sára Julianna magánzohoz s magukkal vitték a tulajdonos minden készpénzét, valamint értékes ékszer és régi pénzgyűjteményét is. A kár több ezer lejt tesz ki. — Szép Lajos kálnoki lakos az elmúlt éjszaka besurrott Bálint Gábor falubejének a kertjébe s annak az egész évi gyümölcstermését leszállította. Munkája közben akkora zajt csapott, hogy maga a tulajdonos is felébredt és kiment, hogy utánanézzen a zaj okának. Az elsájtolt vaj azonban nem ijedt meg, hanem egy nagy karóval rátámadt a tulajdonosra, akit csak a futás mentett meg a tettlegességtől. A csendőrség másnap kinyomozta a tolvajt Szép Lajos személyében s átadta a sepsiszentgyörgyi ügyészségnek.

★ Ugyvédi iroda áthelyezése. Dr. Révész József brassói ügyvéd irodáját Str. Reg. Carol 36. szám alá helyezte át.

— Romlott húst evett — kórházba került. Kolozsvárról jelenti: Péntekre virradó éjjel, három órakor Csaba-utca 3. szám alá, Oláh László vasuti tisztviselőhöz hívták a mentőket. Oláh este hideg felvágottat vacsoráztott és néhány óra múlva heves görcsök lepték meg. Husmérgezést állapított meg a mentőorvos, gyomormosást alkalmazott. Beszállították a kórházba. Állapota súlyos. A rendőrség vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a szerencsétlen tisztviselő honnan vásárolta a romlott húst.

Szomorú napjainkat enyhe derűvel aranyozza be a hír, hogy a meztelen kultusz hívei Angliában nagyszabású kongresszust tartottak s ezalkalommal parlamenti képviseletet is követeltek „pártjuknak”. A nagygyűlés Finchle városkában, egy tengerparti villa kertjében zajlott le, nagyszámu néző jelenlétében, akiket azzal gyanúsítottak, hogy nem rokonszenből, vagy meggyőződésből, hanem a ritka látvány kedvéért látogattak el a kongresszusra. A dolog pikantériáját emeli, hogy mindez a prűderiájáról híres brit földön történt. A gyűlés elnöke megnyitotta és hódító utjában misem tarthatja fel. A férfiakból és nőkből álló gyűlés áhitatos helyeselt. Tapssal fogadták azt a kijelentést is, hogy a meztelenségnek törvényes védelmet követelnek s a meztelenség által térnek majd vissza a régi tiszta erkölcsök. Az elnök azzal fejezte be beszédét, hogy képviseletet követelt a szektának a parlamentben. Ha ez megvalósul, páratlan látvány lesz a korrektül öltözött lordok és parlamenterek közt ülő csőrű uriember, nem is szólva arról az eshetőségről, hogy a meztelenhűűek női képviseletet küldenek szöszölőjüknek. A parlament ülései iránt egyszerre lázas érdeklődés nyílna meg, a közönség megsokszorozódik: végül ez fogja megmenteni a különben haladó parlamentárizmust és demokratikus kormányzati rendszert. Bár felesleges az egész. A mai politikusok ugyanis meztelenre vetkőztetve állnak a nagy tömeg előtt és szégyentelenségben elég nagy rutinjuk van. (k. g.)

Egészen különös családi perpalvar a kolozsvári Fellegváron, amelyben a féltékeny nő először vitriollal, aztán késsel kísérletezik

Kolozsvár, szeptember 15. A leghevesebb vérmérsékletű szicíliai nők, akik egy kis szerelmi bosszúállásért „nem mennek a szomszédokba”, azok is tanulni lehetnének a Fellegvári-utcai kinos családi botrány hősnőjéhez... Olyan parázs jelenetet rögtönzött az utcán, amilyen az összetűzésekhöz edzett Fellegvár környékén is feltűnő keltett.

Popa Gheorghe Dónát-ut 41. szám alatti lakos csütörtökön este a Fellegvári-ut 42. számú ház előtt, az utca egyik rendőrileg ellenőrzött „tündérével” beszélgetett. Nem is sejtette, hogy ott leselkedik rá a „végzet”.

Felesége, aki, ugyilátszik, nem minden ok nélkül volt féltékeny, észrevétlenül odaosont és a beszélgető párt vitriollal leöntötte. A keze azonban az izgalomtól remegett és a veszedelmes folyadékot tartalmazó üvegből mindössze néhány

csepp freccsent a rémülettől kővémeredt férfire és nőre.

Ez is elég volt, hogy égési sebeket ejtsen és mindketten hangosan ordítozni, sikoltozni kezdtek a fájdalomtól. Mikor Popáné látta, hogy terve nem sikerült,

kést rántott elő és azzal támadt a szerinte „tettentér” férjre.

Brutális jelenet következett. Popa kicsavarta a kést felesége kezéből. Nem volt tekintettel arra, hogy

az asszony áldott állapotban van, kegyetlenül elverte és úgy a járda széléhez vágta, hogy a szerencsétlen nő térdkalásztörést szenvedett.

A zajos jelenetnek végül is a járőrök vetettek véget. A rendőrök is előkerültek és a negyedik kerületi kapitányságon állították elő Popa Gheorghet.

Időjárásjelentés:

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint enyhe keleti légáramlás. Általában derült idő várható, változatlan nappali és némileg csökkenő éjszakai hőmérséklettel.

Két tufajós tragikus halála Brailából jelenti: Pénteken hajnalban hat falusi ember tufajon nagymennyiségű oltott meszet szállított le a Dunán. A tufaj közepében elhaladó egyik uszályhajó erős hullámvérése elborította az oltott meszet, amely füstölögni kezdett. A paraszrok megijedtek az erős füsttől, fejfelenségükben ide-oda szaladgálással felborították a tufajt és a vízbe estek. A fuldokló falusiak közül kettő a Dunába fullt, négyet egy motorcsónak mentett meg.

Az örült hadirokkant idegrohamában agyonverte a saját édesanyját. Máramaroszigetről jelenti: Mára gyulán hajmeresztő vérfürdőt rendezett Lázár Sándor földbirtokos, Lázár Illés volt képviselő, ismert nemzeti-parasztpárti politikus, hadirokkant elmebeteg testvéröccse. Lázár Sándor, aki a világháborúban súlyos idegbajt szerzett, az utóbbi időben többször dühöngő állapotba került. Csütörtök reggel végzetes erővel tört ki rajta az örültség. Élesreftent kását kapott fel, az utcára rohant és rátámadt a járókelőkre. Édesanyja is utána

sietett, hogy megakadályozza az esetleges vérengzést. A földbirtokos éppen egy négy éves kislányra csapott le a kaszával, amikor édesanyja odaérkezett. A 74 éves öregasszony összetett kezekkel könyörgött fiának, hogy ne bántsa a gyermeket, de a vértől megvadult férfi most már édesanyjára támadt. Olyan súlyosan összekasabolta, hogy a szerencsétlen öregasszony ott az utca porában elvérzett. A csendőrök fékeztek meg a dühöngő férfit. A tragédia nagy részvétet keltett.

A vér felrészítése céljából — kiváltképp középkori férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni.

★ Ottó Zarek: „Szinház Mó-ia Thul körül.” Fordította: Tábori Pál dr. Korunknak kétségkívül legjellemzőbb kifejezési eszköze a szinház. A kulisszák világa, a színész és színésznő alakja s a titokzatos boszorkánymester, a szingazgató személye újra, meg újra az érdeklődés előterébe kerül. A színházi regények divatja nem újkeletű. Híres színésznők alakja köré nem egy kiváló író szőtt izgalmas történetet, — de Ottó Zarek, a világhírű német író könyve egyedülálló a maga nemében. Három főszereplője van ennek a regénynek, amely a maga fordulatos, izgalmas meseszövegével a legjobb bizonyítványt állítja ki az írójának jellemző és elbeszélőképeségéről. Körülöttük, mellettük, ellentük dus sokasága mozog a mellékszereplőknek, akik mind a szerző mély emberismeretét bizonyítják. Külön értéke a

FIGYELEM!

Tíz finom cigarettá elemgáns csomagolásban 12 Lei A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szopoka nélkülük, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amellyel, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

regénynek az a lüktető, lázas stílus, amely kitűnő kísérőzeneként festi alá az eseményeket és amely Tábori Pál dr. kiváló fordításában magyar nyelven is népszerűen érvényesül. Megjelent hófehér papíron a „Nova” 3.60 pengős díszkiadásában, 420 oldal. Kapható a B. L. könyvosztályában, Kapu-utca 56-58. szám alatt, az udvarban.

EURÓPA LEGSZEBB NŐJE

Finn leány lett Hastingsban Európa szépségkirálynője, Esther Toivonen, Miss Európa 1934.

★ A felekezeti tanítók szíves figyelmét felhívjuk arra, hogy a Szentpéternyé—Gázdac—Kandray-féle tankönyveket raktárról a legjobb feltételek mellett tudjuk szállítani. Elekes könyv- és papírkereskedés, Brassó, Kolostor-utca 25.

— A bukaresti Román Ipari Kiállítás és Vásár megnyitása folyó hó 15-ére volt tervezve, de amint most értesülünk, a kiállítás megnyitása csak f. hó 20-án, csütörtökön d. e. 11 órakor lesz.

— Egy gyümölcsszedő gyermek tragédiája. Tudósítónk jelenti: Borzalmas gyermektragédia történt a kolozsmegyei Erdőfalva községben. Sturza Flórika 13 éves leány a diófa tetejére mászott, hogy onnan friss diót szedjen. Mászás közben lába megcsuszott és egyensúlyát veszítve olyan szerencsétlenül esett le, hogy az egyik láág, zuhanás közben, valóságos felnyársalta. Az ág keresztüliszurta a kislány hasát, majd súlyla alatt letörött és vele együtt a földre zuhant. A szerencsétlen gyermek rövid szenvedés után meghalt.

★ Dr. H. Grünfeld szemorvos és szemoperatőr, a bécsi szemklinika volt orvosa, a prágai német szemklinika volt tanársegédje, Cluj, Calea Regele Ferdinand 43-45., rendelőjét megnyitotta.

ASTRA MOZGÓ

100 %-os német beszélőfilm.

A film kulturérték, az ihuság számára is engedélyezve van.

Nagy premier pénteken, szept. 14-én! — Különleges filmsláger!

Expedíciós film. A film cselekménye a „fehér pokol”, Alaska jégmezőin játszódik le. — Egy expedíció izgalmas és életveszélyes kalandjai a jéghegyek birodalmában, az eszkimók között

Az eszkimók hazája

(A fehér pokol)

Csodás, eredeti felvételek a leggyönyörűbb helyekről. Tűzhányók, jéghegyek, amelyeket repülőgépekkel és kutyaszánokkal közelített meg a tudományos világ.

NAPOLÉON nem élt...

Most megint akadt egy német történetíró, aki kétségbevonja Napóleont.

Eddig már akadtak sűrűn, akik úgy vélték, halála nem úgy történt, ahogyan a történelem lezögezte s akadtak, akik csatáit vonták kétségbe. Volt olyan is, aki a nőkhöz való viszonyát kommentálta igen bátran, így a száz év távlatában, de olyan, aki kétségbevonja, hogy Napoleon egyáltalában élt, ez csak most akadt: Teodor Hertvong német történetész. A neve ismeretlen. Történelmi kutatásai szintén ismeretlenek. Hertvong izig-vérig német, mai német, de talán annyira még sem kellett volna elmennie francia gyűlöletében, hogy kétségbevonjon egy Napóleont, aki végeredményben nem tehet Elzász-Lotharingiáról...

Közöm Napoleonhoz igen felületes. Azzal, hogy elolvastam egy-két életrajzot, úgy éreztem, hogy leróttam minden kötelességet a nagy császár iránt. Ami még Napoleon emléke, ha ennek szabad neveznem, csak annyi, hogy Párisban egy kis padlásszobát nézve megegy alkalommal, amit bérelni készültem, sokaltam a kétfőzár frankot. Ekkor háziasszonyom rámutatott a falon levő Napoleon-képre és azt mondta: — A Napoleon-képpel együtt kétfőzár...

Ez a fenséges rajongás, amivel háziasszonyom a kétfőzár frankba belekombinálta Napoleon képét is, annyira meghatott, hogy azonnal kibéreltem a homályos lyukat...

Háziasszonyom különben többször látogatott meg s minden egyes alkalommal megilletődve állott meg Napoleon képe előtt. — C'est Napoleon — mondotta. Ugy mondhatta, annyi szeretettel, annyi dicsekvéssel, mintha a nagybátyja lett volna. A háziasszonyom szerette Napóleont...

És olykor Napoleon képe alatt ülve a fotelben, magamra hagyva, éhesen, amikor úgy éreztem, hogy senki nem segíthet, amikor éreztem, hogy ez az ötmillió francia, aki lenn rohan alattam, a bulvárdokon semmi, akkor valami különös közelséget éreztem a képhez s megértettem Napóleont, ezt az elhagyatott, magáramaradt császárt Szent Ilona szigetén. Én is szerettem Napóleont...

Igy tehát közöm csupán ennyi a nagy császárhoz és semmi több. Ezek azok az emlékek, amik tiszteltet keltenek bennem, dacára pacifista érzéseimnek, Napoleon csatái iránt.

És most egy kicsit különös és furcsa ez a német történetész, aki fiatalon megjelenik és azt mondja, írja és bizonyítja, hogy Napoleon nem élt. Hogy Napoleon sohasem létezett, hogy a Napoleon-legenda egy bizonytalan és homályos, messzi történelem és mint a történelem általában, vagy hazug, vagy felületes.

Hazug és felületes, minden, ami eddigi történelem s csak Hertvong ur böngészése igaz, mély és alapos.

Érdekes dolog az ilyen. A nagyok, a régiek bálványdöntése divatos fogás lett és újszerű. A közönség nem veszi észre ezt az egyszerű, könnyű fogást, ezt a felelőtlen szerepeltetést, porondra kerülést.

Hertvong ur megdönti Napoleon létezését és ezen keresztül észreveszik.

A régiek nagyokat alkottak. Könyveket írtak. Hatalmas vásznakat festettek és csatákat nyertek. Teljesítették és ki-termelték szakmájukban a legnagyobbat.

A mai ember elkallódott, elferdült, nincs ideje, tudása, idege alkotni. Azonban szerepeltetni ő is akar. A hiuság nem veszi ki belőle, csak azért, mert hatalmasat alkotni képtelen.

Az eszköz ezután már egyszerű.

Ledönteni egy nagyot, kétségbevonni egy hatalmasat. Belekötöni egy eddig szent, akceptált csodába. Létezni kezdeni egy másikon keresztül. Egy másikon, aki annyira nagy és annyira hatalmas volt, hogy halottan is porondra képes szállítani egy másik, kisebb, eddig sohasem hallott semmiséget.

Hertvong ur belekapcsolódott Napoleonba.

A Napoleon-ügy csak legenda, — mondotta.

A képeit közlik és hozzák a lapok. Cikkek jelennek meg és harc keletkezik Hertvong ur körül. És Hertvong ur ebben a pillanatban már létezik, már él, már szerepel, már nyilatkozik is.

Ebben az ügyben most azután teljesen mindegy, hogy Napoleon létezett-e vagy sem. Itt csak egy biztos: Hertvong ur, aki eddig nem létezett, — ezen keresztül föltétlenül létezni kezd.

Gábor István

BARADLAI LÁSZLÓ RIPIORTJA:

HOLNAP VIZSGA LESZ!

A köztisztviselőnél, a megbolygatott háromszobás élet kéiségei között

Szatmár, szeptember 15
Lakás. Három szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségek. Évi bér 24.000 lej. Rádió még nincs. Évek óta gyűjtenek rá. Eddig 1200 lej gyűlt össze. Lehet, hogy több nem is lesz.

Hárman vannak.
A férj, a feleség és a gyerek. Tizenöt éves. Fiu. Negyedik gimnazista. Gépészmérnök szeretne lenni. A gépeken kívül a futball érdekli.

A lakás gazdája a Tisztviselő.
Nem is gazdája ő, csak bérlője a lakásnak. A városnál van. Havi fizetése 4800 lej. Mindennel együtt.

Neve is van, de jobb a nevét nem ki-írni. Érthető okokból. Ismertetőjele: kisebbségi.

Minden lépésére vigyáznak. Csak a lakásán állhat szóba velem. A hivatalban nem beszélhet. Mit beszél egy magyar újságíróval? Gyanus! Minden gyanus...

Szép, őszi nap van. A szomszédházban is nyitva vannak az ablakok. A rádió bemozdítja unottan recitálja:

TIZENHÉT ESZTENDŐ UTAN

A rendszer nem szentimentális.
Tizenhét esztendeje már. Tizenhét éve, minden reggel egyformán indul a hivatal felé. Tizenhét éve minden délelben pontosan hazaérkezik. Tizenhét éve már írja az aktákat, másolja a rendeleteket, végzi a munkát.

Négyezer vizsgázott már.
Négyezer sikerült. Legutóbbi vizsgáján neve mellé írták: nyelvtudása kielégítő.

Holnap újra vizsgázik.
Talán azóta elromlott a nyelvtudása. Felejtett? Vagy nem gyakorolta magát? Vagy mi történt?

Porszem ő, játékszer, esendő életke.
Nem tudja, hogy miért, nem tudja, hogy meddig. Csak azt tudja, hogy holnap újra mennie kell. Holnap újra vizsga van. Holnap újra döntenek élet és halál fölé.

Holnap!
Felrémlik és kegyetlenül fenyegetővé válik a holnap. A kis lakás bére, az asszony télikabátja, a gyerek gépészmérnöki diplomája. A háromszobás élet, a kétfogásos ebéd, a tandíj, a villanyszámlás, a fűszeres. Egyszerűen, kis ével: az élet...

Egy kicsit ősz már a haja. Két keserű ránc a szája szélén. Még negyvenhárom éves csak. Negyvenhárom év. Tizenhat éve házias. Az állásra háziasodott, amit a városnál kapott.

Negyvenhárom éves.
A svéd király hetvenéves korában jó erőben és frissen teniszezik. Negyvenhárom éves a miniszterelnök. Milyen fiatal még — mondják — mikor fényképe a képes lapokban megjelenik.

Az ember itt, szintén negyvenhárom éves. Öregszik. Testben, lélekben, kedélyben egyaránt.

Holnap nyelvvizsga.
Ha sikerül? Szép lesz az ősz, ha sikerül. Ujra nevetni lehet. A perselybe az áhitott rádióra újra és újra lehet egy huszlejest csusztatni. Iskolába mehet a gyerek. Az asszony kinézheti a szövetet.

Ha sikerül.
Ha sikerül.

...a Morro Castle borzalmas katasztrofája... százötven halott...

Más: Titulescu állítólag Budapestre utazik és a látogatás alkalmával új vonalra fektetik a kisebbségi statútumokat Sporthirszolgálat. A boxbajnokság legújabb eredményei...

Szenzáció! Szenzáció!
A tisztviselő az asztalnál ül és fennhangon tanul. Kihallatszik a hangja: — Un functionar public trebuie să-și facă datorai...

A csemetésre az asszony nyit ajtót: — Az uram tanul. Holnap lesz a vizsgája. De azért szölok neki.

A fiu az udvaron olvas: — Pista, szaladj a patikába, hozzál két aszpirint apádnak.

Pista engedelmesen elindul.

Az asztalon könyvek. Szótár. Még egyszer át kell nézni. Nem tudhatja az ember, hogy holnap mit kérdeznek. A tét nagy. Három élet a tét. Jól kell vigyázni. Javító nincs. Pótvizsga nincs. Aki elbukik, nem kelhet fel többé.

és csak a hangos heti híradóban látta a nizzai karnevált. Nem látta az amfiteátrumot és husvétkor nem tett tisztelgő látogatást a pápánál. Szeretne egyszer egy nyugodt évet.

— Majd, ha sikerül...

Ha nem sikerül?
Jaj... mi lesz a Pistával? Olyan tehetséges ez a gyerek... Gépészmérnök akar lenni... Otthon mindent ő javít meg, csengőt, zárat, villanyt...

És ő ügyel az apja helyes kiejtésére. Ha nem sikerül?

Mi lesz velünk? Miből fogunk élni? Állás nincs sehol. Ember nem kell sehol. Kisebbségi embert ugyan hol vesznek fel? Ma mindenkit husángol az élet, hát még minket?

Azt írta a lap, hogy a vizsgázatók bizottság enyhén bírálja el a feleleteket.

— Nem kell az irgalmasság... Csak rosszindulat ne legyen. Tudjuk az állam nyelvét. Másfél évtizede úgy végezzük a dolgunkat. Soha nem volt hiba, nem volt fennakadás.

Holnap vizsga van.

Tegnap vizsga volt.

Holnapután vizsga lesz.

Az asztalon könyvek és szótárak. Aszpirin. Megrettent csend. Ijesztő félelem. Reménység. Talán mégis sikerül...

Holnap vizsga lesz.

Ordít a jazz... Emelygösen édeskes tenor fujja a slágerit:

...vannak egészen furcsa dolgok...

Megbolygatott lakás. Megbolygatott élet. Megbolygatott emberek.

Holnap vizsga lesz.

Ki vizsgázik itt? A vizsgázó, vagy a vizsgázató?

Három szoba, konyha, előszoba és mellékhelyiségek. Évi bér 24.000

Nemsokára házbernegyed.

Holnap vizsga lesz.

Most már örökké vizsga lesz?

Harmadszori kísérletre sikerült felakasztania magát

Egy kolozsvári kocsmáros sorstragédiája, amelyet egy betörő idézett fel

Kolozsvár, szeptember 15
Makacs öngyilkosjelölt találkozott az általa sürgöttel halállal: Bucur Sándor Kőkerutca 38 szám alatt lakó 51 éves kocsmáros többszöri sikertelen kísérlet után felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már nem volt élet benne.

A kocsmáros tragédiáját egy betörőnek köszönheti.

Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy éjnek idején Petru Vasilie betörő behatolt Bucur szobájába, aki felriadt a zajra. Mielőtt azonban segítségért kiálthatt volna,

a betörő rátámadt és revolverének agyával többször fejbesújtotta. A kocsmáros hetekig lebegett élet és halál között.

Mikor felgyógyult, különös változáson ment át. Az addig csendes ember ivásnak adta fejét, állandóan részegkedett és hangos garázda mulatásokat csapott. Néhány hónappal ezelőtt újra nagy mu-

rit „rögtönzött” és széles jókedvében teljesen összetörte a vendéglő berendezését. A tulajdonos feljelentette és követelte, hogy fizesse meg a kárt.

Amikor a rendőrségi idézőt kikézbcsítették, a következményektől való félelmében felakasztotta magát. Hozzártatózói észrevették és levágták. Csütörtök reggel ismét felkötötte magát az ajtófélfára, de felesége, aki állandóan szemmel tartotta, ezuttal is megakadályozta végzetes tettében. Orvost hívtak, aki csillapító porokat adott. Ez sem használt.

Estére dührohamot kapott a szerencsétlen ember. Egész éjszaka dühöngött, tört zuzott. Reggel az elmeorvosintézetbe ment az asszony, hogy kieszközölje férje felvételét. Távollétét használta fel a makacs halniakaró és

délelőtt feltízzenegy órákor ezuttal harmadszor felakasztotta magát az ajtófélfára.

Mire felesége hazatért, már halott volt. Eltemetésére megadták az engedélyt.

ASTRA-LUX-MOZGÓ

Ma, premier, szept. 14-ikén!

Megérkezett a szenzációk szenzációja:

Ma, premier, szept. 14-ikén!

A BORZALMAK HÁZA

Főszerepben: **BORIS KARLOFF** (a Frankenstein című film főszereplője) és **GLORIA STUART.**

Csak erős idegzetűeknek! Megrázó realizmussal rendezett, páratlanul izgalmas slágerfilm. Jobb és izgalmasabb, mint az annakidején óriási szenzációt keltett „FRANKENSTEIN”

K Ö Z G A Z D A S Á G

Tömeges feljelentések alapján bünyügyi vizsgálat indult meg a bukaresti Bercovitz-bank vezetői ellen

Hogyan szerezték meg 11 millióért a Golden-örökösök Bukarest egyik legértékesebb ingatlanát? — A pénzügyminisztérium is vizsgálatot indított illetékügyi kihágások miatt

Bukarest, szeptember 15.

A bukaresti piacon már hónapokkal ezelőtt nyíltan beszéltek arról, hogy a másfélmilliárd lejjelel fizetésektelen lett Banca L. Bercovitz bankház kényszerűségi vagyonkezelése körül igen súlyos visszaélések történtek. A betétesek annakidején sorozatos gyűléseken tiltakoztak a hitelezői bizottság gyanús gazdálkodása ellen és

a bíróság előtt is elkezdett harc indult meg a hitelezői bizottság egyes tagjainak kicserélése érdekében,

miután a kifogásolt megbízottak a betétesek érdekeinek elárulásával a maguk követeléseit szerezték vissza és üzletet csináltak azzal, hogy befolyásos hitelezőknek megfelelő ellenszolgáltatás fejében ugyancsak megszavaztatták a 100 százalékos kielégítést.

Az ilfovi törvényszék annakidején a hitelezői bizottság egyik tagját le is váltotta, később azonban visszahelyezte tisztviselőjébe. Erre az időre esik a nagyszabású tranzakció, amelyből most igen komolyan ígérkező fejlemények lehetnek. Az történt ugyanis, hogy a Banca L. Bercovitz vagyonának intézői megkezdtek a hitelezőkkel való magánkiegyezéseket. Összevásárolták a betétkönyveket, a kényszerűségi törvényben előírt hosszú határidők helyett számos hitelezőnek hamarabb és egyösszegben fizették ki az alaposan lealkudott kielégítési összeget, vagy pedig a Banca Marmorosch mintájára ingatlanlallal kompenzálták a betéteseket.

A legnagyobb ilyen jellegű tranzakció az volt, amikor a Bercovitz-bankház 30 millió lejért a Golden-örökösökre engedményezte egyik legértékesebb bukaresti ingatlanát, a Calea Victoriei 18 szám alatti Vilagros-passzást.

A tranzakció már akkor sok szóbeszédre adott alkalmat, mert a vételár is alacsonyabbnak tűnt mindenki előtt, azonkívül pedig Goldenék, akik egyébként Bukarestben a leggazdagabb családok egyikének számítanak, a 30 millióból csak 6 millió lejt fizettek ki készpénzben, míg a többi 24 milliót a bankkal szemben érvényesített követelésekkel kompenzálták. Ez a kompenzáció olyan időben történt teljes összegben, amikor a bankkal szembeni követeléseket 15—20 százalékkal is meg lehetett kapni a piacon, vagyis a 24 millió ténylegesen csak legfeljebb 5 millió lej értéket képviselt.

A hitelezői bizottság azonban hozzájárult ehhez a gyanús tranzakcióhoz és a betétesek gyűlésén akkor nyíltan megadották Ledeanu volt zálogházast, a hitelezői bizottság elnökét azzal, hogy a saját 900 ezer lejes követelésének hiánytalan kifizetése ellenében adta beleegyezését a Vilagros-épülettömb potomáron való elidegenítéséhez.

Kinyomozták a hitelezők azt is, hogy a Golden-testvéreknek nem is volt eredetileg követelésük a Banca Bercovitz-cal szemben, hanem a piacon vették meg a 24 millió értékű betétkönyveket — állítólag a bank pénzén, amely Goldenék is csak strohmanni szerepre vette igénybe, hogy a betétesek elől elvonják a bank vagyonát. Alátámasztotta ezt a vádat az a tény, hogy Davidoglu volt bukaresti törvényszéki elnöknek, aki ugyanilyen összevásárolt követelésekkel akarta a banknál fennálló tartozását rendezni, nem fogadták el az ajánlatát és a házát árverésen a bankhoz közelálló személy vette meg ugyancsak adósság kompenzációjával, illetve betétkönyvekkel.

Végül is a pusztá ígéretekkel tartott hi-

telezők megunták a dolgot és egymásután adták be a feljelentéseket a Banca L. Bercovitz és a bank élére kinevezett hitelezői bizottság ellen.

A tömeges feljelentésekre az ilfovi törvényszék most bevezette a vizsgálatot és elrendelte a Golden-testvérek, illetve a tulajdonukat képező Arly S. A. harisnyagyár könyveinek átvizsgálását, annak megállapítására, hogy Goldenék hogyan jutottak a bankkal szemben érvényesített 24 millió követelesükhöz.

A kiküldött könyvszakértők azonban nem tudták ezt megállapítani és a legujabb

hírek szerint Goldenék nem fizették meg a cesszióért esedékes illetékeket sem és emiatt a pénzügyminisztérium is eljárást indított a vállalat ellen. A bukaresti piacon érdeklődéssel tekintenek úgy az Arly-cég, mint még inkább a Banca Bercovitz ügyében bekövetkezett fordulat további fejleményei elé. Egyes körökben azt állítják, hogy az egész akció csak bosszu, — illetve zsarolási hadjárat lenne, mindamellett nem vonják kétségbe, hogy a bank vagyonának eltüntetése körül valóban súlyos dolgok történtek, amelyek még sok dolgot fognak adni a büntető hatóságoknak.

Állandóan emelkedik a pamutcikkek ára

A posztógyárak rövidesen befejezik a téli áruk előállítását — Miért kell a kereskedőknek 80 lejjel több vámot fizetniük az importált gyapju után?

Bukarest, szeptember 15.

A textilpiacon tetőfokán van a szezon. A gyárak állandó üzemmel dolgoznak, hogy befejezzék a téli áruk gyártását. Egyes üzemek a megrendelések nagyrészt már leszállították és nem vesznek fel utánrendeléseket, mások azonban ki fogják tolni a jövő nyári anyagok gyártásának kezdeti időpontját. Az erős kereslet hatására a több gyapjuszövőgyár felemelte egyes cikkek árát 5 százalékkal, ennek ellenére a piac nem lett gyengébb, sőt az angrosszistáknak az a része, amely nem látta el magát idejében áruval, újabb megrendeléseket tett a gyáraknál, mert újabb áremeléstől tart.

A gyapjuszövetek ára nagyjából a következőképpen alakult a héten a főbb komercárukban: Visla 1 méter széles 35 lej, Vesrailes 1 méteres 80—82 lej, Boston 149 centiméteres 110—120 lej, Toscana 150 centiméteres 115 lej, 140 centi széles 140 lej méterenként. A jobbminőségű férfiszövetek ára 300 és 500 lej között változik.

Idegességet keltett a piacon az illetékes hatóságoknak az a különös rendelkezése, hogy egy állítólagos korábbi határozat alapján a külföldi gyapju importjával foglalkozó kereskedők különként 80 lejjel több vámot kötelesek fizetni, mint a gyárak. Egyelőre az érdekelt kereskedők nem hajlandók ezt a kívánságot teljesíteni és addig is, amíg utána járnak a furcsa rendeletnek, megtagadták a 80 lejes különbözet deponálását és inkább nem váltják ki a várhoz érkezett gyapjuküldeményeket.

A pamutpiacon tovább tart az áremelkedés. A fontosabb pamutcikkek ára a következő: Ecaterina-vászon 100 lej, Szibéria 47 lej, női fantázia szövetek különféle színekben és 70 centiméter szélességben 40—45 lej, Eskimo-áru 70 széles 18 lej, 90 centis Finnland-áru 45 lej, flanel 70 centiméteres 46—47 lej méterenként, sálak 230 lej darabonként.

A pamutárak emelkedése miatt a kötszövőgyárak is kénytelenek új alapokra fektetni a kalkulációjukat és sok vállalat emiatt ideiglenesen fel is függesztette az eladásokat.

A franciák talán korábban eladják a Farolát,

sem minthogy a gyár rendeléseit leszállíthatná

Ausschnitt és az Unio is érdeklődik a Farola iránt

Bukarest, szeptember 15.

Részletesen foglalkoztunk azzal a későbbi tranzakcióval, amely a brassói Farola rézhengermű megvétele körül készült. A vállalatnál érdekelt Société Française des Métaux francia fémipari csoport már régebben szeretne kivonulni a román piacra és mint ismeretes, vételi opciót adott a gyárat bérlő bukaresti „Exploatarea Farola” cégnek. Annak idején a franciák három és félmillió frankot kértek, de azzal a feltétellel, hogy a vételár effektív francia frankban Párisban fizetendő. Annak ellenére, hogy akkor már életben volt a devizatörvény, az „Exploatarea Farola” nem emelt kifogást ezen kikötés ellen és ebből igen kellemetlen nézeteltérések

származtak azután.

A bukaresti bérlőtársaság, amelynek fő részvényese Osian Nacht ismert fémgyáros, kereskedő, a bérösszeget rendszerint leiben fizette. Ezen az alapon arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vételárát is fizetheti román valutában, annál is inkább, mert francia frankban a devizatiltalom miatt sem fizethetne. Csakhogy a Société Française des Métaux nem volt hajlandó az Exploatarea Farola álláspontját elfogadni és az egyébként szeptember 4-én lejárt vételi opciót még jóval előbb visszavonta, illetve közölte Osian Nachtékkal, hogy visszalépettnek tekintik őket az opciótól. Közben történt az, hogy a szatmári „Unio” vagongyár és az

Ausschnitt-koncern is érdeklődni kezdtek a brassói rézhengermű iránt és így az Exploatarea Farola, amelynek ma igen erős pozíciója van a piacon, még inkább ragaszkodott a saját opciójához, nehogy a konkurrencia szerezzék meg a gyár tulajdonjogát még mielőtt az Exploatarea Farola bérleti szerződése lejárna.

Miután a franciák nem voltak hajlandók többé a vállalat eladásáról tárgyalni az Exploatarea Farolával, ez pert indított a Société Française des Métaux ellen, ugyanakkor pedig a bukaresti törvényszék portarei hivatala utján újból kikészítette ajánlatát a gyár vételárának leiben való fizetése mellett a francia társaság itteni megbízottainak. A francia megbízottak azonban ezt a második vételi ajánlatot is visszautasították és megmaradtak eredeti álláspontjuk mellett. Így tehát az Exploatarea Farola folytatja a pert a brassói Farola ellen.

A per természetesen új helyzetet teremtett az egész ügyben. Tudni kell ugyanis, hogy az Exploatarea Farola igen nagyszabású megrendeléseket vett fel úgy a vasutól, mint más közhatóságoktól és ezeknek a leszállítása sokkal későbbi határidőre van beosztva, mint ahogy a bérleti szerződés lejárt. Ha tehát a franciák eladják közben a vállalatot, nem valószínű, hogy az új tulajdonosok megengedjék az Exploatarea Farolának, hogy legyártsa a bérleti szerződés lejárt, vagyis 1935 márciusa után a még le nem szállított megrendeléseket. Ez viszont kiszámíthatatlan károkat jelentene az Exploatarea Farolának, érthető tehát, hogy a cég mindent elkövet a brassói gyár eladásának megakadályozására.

Aru- és pénzpiac

Börzárak

(Csikszereda) Marhabőr és pitling (nővendék) 20—22 kg., borjubőr 30—32, ló-bőr drb. 100—110.

Terményárak

(Nagyvárad) Buza 440—460, árpa 270—300, zab 260—280, rozs 300—320, szemes bab 300—360, kukorica 220—280, lóhere, lucerna 130—140, széna 100—120, szalma 45—80.

(Csikszereda) Buza 520—550, rozs 400—420, árpa 240—250, zab 250—260, kukorica 300—310, krumpli 8—9 vekája.

(Arad) Az intervenciós gabonavásárlás a görög keleti ünnepekre való tekintettel a pénteki nap folyamán szünetelt.

Terményárak: Ujbuza 410, ujtengeri 200, ótengeri nincs a piacon. Irányzat szilárd.

(Temesvár) Terményárak: Ujbuza 425, óbuza 415, ujtengeri 210, árpa 250. Lóhere 34, lucerna 35. Az árpakereslet erős. Lóhere és lucernakereslet lanya. Irányzat szilárd.

Allatárak

(Csikszereda) Igásokör párja 6—10.000, hizottkör 12—16.000, tehén drb. 3—5000, szopós borju 600—900, igásló párja 4—10.000, parádés lovak 10—15.000, vágni való sertés 15—17 lej élősulyan.

A lisztpiac árai

(Csikszereda) Nagymalmi: nullás 850, négyes 750, ötös 7, hatos 6. Nagyban ötven banival olcsóbbak az árak. Kismalmi liszték szintén 50 banival olcsóbbak.

Piaci árak

(Csikszereda) Marhahús 12—14, borju 20—24, sertés 28—32, zsirnakvaló szalonna 30—40, sózott szalonna 32—36, füstölt szalonna 40, olvasztott zsír 40, hentesáru 40—60, tej 4, vaj kg. 40—45, teavaj 60—70, juhsajt és túró 20—24, liba 55—60, tyúk 35—40, ruca 30—40, csirke párja 35—60, tojás 1.20—1.50, paradicsom 2.50—3, káposzta 1—3, piroskáposzta 3—4, karfiol 3—5, ugorka vekája 80—100, koszorú hagyma 5—7, kövérpaprika 3 drb. 1, kék-tök 2—3, szőlő 5—8, őszibarack 6—12, alma 6—10, körte 6—12, szilva 6—8 lej.

„Lengyelország példája alkalmas arra, hogy megingassa a békeszerződések tekintélyét“

— jelentette ki Barthou francia külügyminiszter
Az angol és az olasz fődelegátusok véleménye a lengyel külügyminiszter bejelentéséről

Genf, szeptember 15

A Népszövetség mai ülésén Simon angol külügyminiszter szólalt fel elsőnek és beszédében kitért Beck lengyel külügyminiszter tegnapi általános meglepetést keltő bejelentésére. Simon szerint a kisebbségi védelem általános rendezése és a Lengyelország által vállalt kötelezettségek betartása, vagy be nem tartása, két külön kérdés. Egyik teljesen független a másiktól.

Megállapodásokat egyetlen állam sem bonthat fel egyoldalúan.

Lengyelország magatartását veszedelmes példának tartja.

Simon után Barthou francia külügyminiszter kér szót.

— Lengyelország példája — mondta — alkalmas arra, hogy megingassa a békeszerződések tekintélyét.

— Ilyen fontos kérdésekben egyetlen állam sem járhat el egyoldalúan. Nem akarom hinni,

hogy Lengyelország tegnapi bejelentésével befejezett tények elé akarja állítani a Népszövetséget.

Aloisi olasz delegátus kifejezi, hogy Beck beszédét nem szabad csupán a maga elszigeteltségében nézni.

Olaszország többször kifejezésre juttatta azt az álláspontját, hogy az idők változásához képest a helyzetet is módosítani kell.

Ez azonban csak a nemzetközi egyezmények tiszteletbentartása mellett következhetik be.

2 halottja, közel 100 sebesültje van a rhode-islandi legujabb sztrájk-zavargásoknak

New York, szeptember 14.

Az amerikai sztrájkzavargások nyugtalanító méreteket öltenek. Az elmúlt éjszaka folyamán Rhode Island több városában valóságos csaták voltak a csendőrség és a sztrájkoló munkásság között.

Az összecsapások során 2 munkás meghalt, közel száz súlyosan megsebesült.

Ezernél több kommunista érzelmi munkás letartóztatott.

Halálosan beteg Rockefeller, az amerikai petróleumkirály

New York, szeptember 15.

Amint Lakewood-ból jelentik, John D. Rockefeller-nak, a milliárdos amerikai petróleumkirálynak az állapota a napokban annyira súlyosbodott, hogy orvosai el vannak készülve rövidesen bekövetkező halálára.

A most 95 éves petróleumkirály a leggondosabb kezelés ellenére sem tudta kiheverni decemberben kapott spanyolnátha következményeit. Azóta egyetlen egyszer sem hagyta el lakewoodi villájának szobáit s annyira gyenge, hogy az enyhébb floridai éghajlatra sem szállíthatják.

A Dermata-gyár munkássága tüntetett a kisebbségi alkalmazottak elbocsátását követelő szélsőséges munkáscsoport ellen

Kolozsvár, szeptember 15

Tegnap, a késő esti órákban a Dermata-gyári bormunkások szakszervezetének Apor-utcai központi helyiségében 600 munkás gyűlt össze egyrészt azért, hogy megtárgyalja az október 15-én lejáró kollektív szerződés ügyét, másrészt, hogy tiltakozzék a Dermata-gyár kebelén belül megalakult 140–160 tagot számláló szélsőséges nacionalista munkáscsoport magatartása ellen. Ez az Avram Jancu nevét viselő alakulat állandóan izgat a gyár többi 1100 kisebbségi munkása ellen beadványokkal, küldöttségek útján követeli az igazgatóságtól, hogy a kisebbségi munkásoknak legalább 50 százalékat bocsássák el és románokkal helyettesítsék őket.

A bormunkások tervezett gyűlését a rendőrség arra való hivatkozással, hogy megtartására nincsen engedély, betiltotta.

Akkor a hatszáz főnyi csoport tudomást szerezve arról, hogy a pár utcával tovább levő „Bulgária“ vendéglőben az „Avram Jancu“ egyesület tagjai gyűlésznek, átvonult a vendéglőbe. A gyűlésen, amelyen alig 20 ember vett részt, az Avram Jancu társaság elnöke nem adta meg az engedélyt a hatszáz főnyi tömeg szónokainak, arra való hivatkozással, hogy az ő egyesületük gyűlésein magyarul beszélni nem lehet.

A felvonult munkásság nyugodtan és higgadtan viselkedett, tartózkodott minden erőszakosságtól és a rendőrség felszólítására azonnal szét is oszlott.

LEGUJABB

HALÁLRA ÍTÉLTE

a bécsi haditörvényszék Theissenberger rendőr őrmestert, akinek tevékeny szerepe volt a júliusi puccsikísérletben. Védői kérvényi kérvényi nyújtottak be Miklas szövetségi elnökhöz.

BUDAPESTRŐL JELENTIK:

Jékely Lajost, az Aprily Lajos néven ismert író, aki Erdélyből költözött fel Budapestre, a dunamelléki református püspökség budai leányintézeté élére nevezte ki az elhunyt Patay Pálné dr. helyébe.

A „CASTELL“ 9 EZER TONNAS

német gőzös Peruból jövet Cristobald kikötő közelében a nyílt tengeren kigyulladt. A tűz a gépházban keletkezett és a lángok villám-

gyorsan terjedtek a hajó belsejében. A hajó kapitánya az összes szivattyúkat munkába állította és emberfeletti erőfeszítések árán sikerült is a tüzet elfojtani. Az oltás során a hajó legénységéből többen súlyos égési sebeket szenvedtek.

BÉCSI JELENTÉS SZERINT

dr. Wechter bécsi ügyvédet, aki a júliusi puccsikísérlet egyik szervezője volt, a pachau koncentrációs táborban agyonlőtték. Az ügy részletei hiányzanak.

A LEJ KÜLFÖLDÖN

Budapest 3.42–3.46. Bécsben nincs jegyzés. Prága 17.87 és fél–18.17 és fél. Berlin nincs jegyzés. London 495.

S P O R T

Mégis igazat adtak a TAC-nak!

Ujrajátszatják, valószínűleg, Bukarestben a vasárnapi mérkőzést

Bukarest, szeptember 15.

A futballszövetség elnöki tanácsa csütörtök este foglalkozott a TAC fellebbezésével. A TAC a nemzeti bajnoki bizottság általunk is ismertetett különös határozatát fellebbezte meg. A döntés teljes igazságot szolgáltatott a TAC-nak, mert kimondja:

1. A legutolsó selejtező mérkőzést, melyet a Romania nyert meg 3:1 arányban Temesvárt, megsemmisítjük Varian játékos jogosulatlan szereplése miatt. Új játékot rendelünk el szeptember 16-ikára.

2. Az első mérkőzés érvényben marad. Ezt a meccset a Romania nyerte meg Kolozspárt 3:1 arányban.

A mérkőzés valószínűleg Bukarestben lesz.

London, Budapest, Prága és Bécs válogatott csapatát hívta meg Páris a téli szezonra. Egy bizonyos, a franciáknak van izlésük... A futballban is ki tudják választani a legjobbat.

A román csapat válogató kapitányi tisztevel kizárólagos hatáskörrel! Savulescu őrnagyot bízta meg a futballszövetség.

PRÁGA

Spárta—Bohemians. Cseh kupameccs. A nagypáridi hadtestparancsnokság megtiltotta a vasárnapi NAC—Universitáta mérkőzés megtartását, hogy az ne vonja el a közönséget a repülő ünnepélyről. Az érdekelt egyesületek nyomban értesítették a futballszövetséget a különös határozatról. Remélik, hogy vasárnapig sikerül visszavonadni a betiltást. A futballszövetség a kormánynál is közbenjárt.

VELENCE

ASC Venezia—WAC 3:3 (2:0). A bécsi csapat a náasztások hagyományos váro-

Tenisz

PERRY — AMERIKA TENISZ-BAJNOKA

Amerika nemzetközi teniszbajnokságai befejeződtek. A döntőben az angol Perry 6:4, 6:3, 3:6, 1:6, 8:8 arányban nagy győzelem után győzte le Allisont. Perry ezzel megvédte tavalyi győzelmével szerzett amerikai bajnoki címét.

A KAC országos teniszversenye befejeződött Kolozspárt. Az eredmények: Férfi egyes: 1. dr. Burger SzSE. 2. Wartenberg TC. 3. Gábor Universitáta és Kuhn KAC. Döntő: 6:0, 6:1, 11:13, 8:6. — Női egyes: 1. Poppné Zizovits Lenke. NAC. 2. Somogyi Klári AKE 3. Barabásky GySE és Gábor Dora KAC. Döntő: 3:6, 10:8, 6:1. — Férfi páros: 1. Gábor, Metianu U. 2. Balás NSE, Benedek KAC. 3. Simon II, Wartenberg TC és Rado, Eröss H. Döntő: 6:1, 4:6, 9:7. — Vegyespáros: 1. Somogyi, Benedek. 2. Gábor Dora, Kuhn. 3. Hossu, Gábor és Barabásky, Wartenberg. Döntő: 6:1, 6:2.

Atlétika

USA—Japán 84:75. Tokióban. Az amerikai atléták győzelme nem volt könnyű. A finn deklatontáblázat szerint a legjobb torinói eredmény Jaervinnen 76.66 m-es gerelyvető világrekordja volt. 1160 pontot kap érte. A magyarok közül Szabó I. p. 52 mp-el hatodik, Kovács 14.8 mp-cel tizenegyedik a táblázat szerint.

Birkózás

Ezentul döntésig mennek az amatőr birkózó mérkőzések Magyarországon. A magyarországi birkózó szövetség váratlanul régen esedékes reformot szavazott meg. Az amatőr birkózó versenyek ezen-
tul döntésig mennek, vagyis megszüntetik a pontozásos rendszert. Eddig ugyanis a pontozás miatt sokat „tologattak” a versenyzők, „menekültek” egymástól, hogy huzzák az időt és elkerüljék a döntő összecsapást. Emiatt természetesen a nézők számára nagyon unalmasá válik a birkózók munkája. Az új szabály szerint figyelmeztetik a „tologatókat” és ha tovább is folytatják, leküldik őket a szőnyegről. Az új szabályt a nemzetközi szövetség elé terjesztik és nincs kizárva, hogy nemzetközileg is általános érvényű lesz.

Víziló

A romániai vízilóspórt vezetői — mint az uszósövetség víziló alosztályának vezetősége a következők: Elnökség: Siligeanu dr., Bukarest. Komját, Marosvásárhely, Pomarleanu, Temesvár, Catina, Nagyvárad. Fegyelmi bizottság elnöke Siligeanu dr., tagjai Botez, Danielopol.

Télisport

Budapestben lesz a férfi műkorcsolyázó világ-bajnokság?

Budapest, szeptember 14. A magyar korcsolyaszövetség arról értesítette a nemzetközi szövetséget, hogy a férfi és páros műkorcsolyázó Európa-bajnokság megrendezését Magyarországra bízzák. Meg is állapították az időpontot: február 16–17-én lesznek a világ bajnoki versenyek.

Eredetileg Bécs kapta a megrendezés jogát, de úgy látszik, a magyarok kérésére megváltoztatták a színhelyt. Ezzel a magyar műkorcsolyázás sorozatos nemzetközi sikereit jutalmazták.

Bajnokságok az állatvilágban

Bizonyára nem érdektelen, ha megvizsgáljuk, hogy a sportot űzők bajnoki eredményeivel szemben micsoda „rekordokat” tudnak felmutatni az állatok?

Itt van például a futás. Amikor a híres Pad-dock 100 métert futott 10,5 másodperc alatt, nagy volt a csodálkozással vegyes elismerés, holott ez másodpercenként kb. tíz méter, el-
törpül a lónak teljesítménye mellett: másodpercenként 20 méter; az agár 18, az esetlen elefánt 17 métert fut egy másodperc alatt. A strucc csak 16 méter — másodpercet fut.

Az ugrásban is messze felülmúlják az embert az állatok. Hol van az a bajnok, aki 3 méter magasat tud ugrani, mint az oroszlan, vagy akkorát, mint a bolha, amely a maga testmagasságának százszorosát szokta ugrani. Az uszásban is messze elmarad az ember az állat mögött. A delfin másodpercenként 14 métert uszik.

Több példát nem is kell fölhoznunk. Még az emberi éhező-művészek sem vetekedhetnek az állatokkal. Indiában állítólag vannak emberek, akik negyven napig kibírik étel nélkül. Ezzel szemben a kobra kígyó két évig is élél minden táplálék nélkül: a tevé napokig kibírja a szomszédját, ellenben az ember csak nagyon rövid ideig nélkülözheti az italt. A rekord, amellyel az ember az állatokkal szemben eldicsekedhetik, a járásban elért sikere. A legjobb gyalogolók óránként 13–14 kilométert tesznek meg. Ennyi lépésben egyetlen állat sem tud meg-
tenni. Nagyon büszkén vesszük tudomásul, hogy dárдавetőink olykor 70 méternél messzebbre hajtják ezt a fegyvert, de meglep bennünket, ha azt halljuk, hogy a nem éppen atléta terméti majom több mint 100 méternyi távolságra tudja dobni a kókuszdiót. És a repülés? A leggyorsabb repülőgépek általában 275 kilométert tesznek meg óránként. A közönséges házifecske 61, a sólyom 55, a posta-galam 53 métert tesz meg másodpercenként. Az ember szerkesztette gép tehát itt is fölül van. A legközelebbi multban Piccard tanár és mások által elért 16–18 kilométernyi magasságot igaz, hogy nem tudja megteenni egyetlen madár sem, ellenben a nem sztratoszféra-kísérletekkel felállított rekordokat könnyű szerrel eléri például a kondor és a kőszáli sas. Ezek 10 kilométerig szállnak a magasba.

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

Transzilvánia

Szlovenszkon

Gondolatok egy új szellemi magyar nemzetről

Írta: BARTA LAJOS

Eredeti elképzeléseire való tekintettel érdekesnek látjuk közölni a Pozsonyban élő haladó szellemű kipáló írónak alábbi elmefuttatását, amely minden biztonnyal visszhangra talál Erdély magyarságának szellemiségében. (A szerk.)

Szándékkal mondom: Transzilvánia és nem azt, hogy az erdélyi magyar könyv jött el Szlovenszkozra. Bukarestből jöttem, Kolozsvárról voltam, mikor ott a transzilvánizmust kialakítani kezdték. Kós Károllyal, Zagoni Istvánnal, Szentimrei Jenővel sokat beszélünk erről a külön erdélyiségről. Én voltam, aki mindig figyelmeztettem arra, hogy a Hargita nem jelentheti az egész világot, hogy a vezető gondolat csak az lehet: Erdély és az egész világ hozzá... Erdély könyvei nálunk, a transzilvánizmus Szlovenszkozán, ez több mint csak könyv, ez valami egy új, második szellemi magyar nemzet gondolatából.

Már 1926-ban írtam „A magyar szellemiség Trianonja”-ban: ha a régi magyar sorsprobléma egy magyar nemzetről, az új sorsprobléma ezenfelül még három magyar népdarabról is tud. Politikai szerkezetek és kozmikus szellemi formáló erők csinálják, hogy a népdarabok a központi magyarsággal szemben önálló, külön szellemi létre törnek. De azokban a törvényekben, melyek a három új magyar szellemiség kialakításán dolgoz, mindenségi erőkben megnyilatkoznak, nincs semmi, ami egy új, második szellemi magyar nemzet kialakításának ellentmondana.

Az új államokba iktatott népdarabok szellempolitikája csak kis részben végig gondolt cselekedet, nagyobb mértékben azok a mindenségi erők hajtják és élteik a keletkező szellemiséget, melyek minden népdarabban külön szellemi kerin-gést akarnak létrehozni. Az új államok politikai és gazdasági szerkezete csakhamar megtanította a népdarabokat, hogy gazdasági létfeltételeiket, melyek egykor a nemzeti erőfolyamatokban Budapest felé futottak, új fővárosok felé irányítsák. Ha nem tették volna ezt, elvesztek volna gazdaságilag. De még ha akarná is: — lehet-e elég ereje egy népdarabnak ahhoz, hogy kettős és kétfelé irányuló életet éljen? Gazdaságát a saját, új országának lét-törvényei között, szellemi a régi országba való átkerítés formájában? Az új élet gyakorlata megtanította a magyar népdarabokat arra, hogy a bennük kerin-gő mindenségi erők, melyek létük örök-kévalóságának hordozói, a határokon megforduljanak és onnan visszatérjenek. Már tizenöt éve folyik ez az automatikus viszsza-terelődések a gyakorlata és a központi magyarsággal való közös szellemi létezés hovatovább már csak abban az egyoldalúságban fog állni, melynek sod-rán a magyarországi könyv elárasztja a külön könyvkiadás nélküli népdarabokat. De ha valamely népdarab mégis magára tenné venni azt a munkát, hogy befelé új gazdaságilag, kifelé a központi ma-gyarság felé folytassa szellemi létét, meg tudna-e birkózni azzal a harmadik erő-folyammal, mely a nagy mindenségi erő-medencéből kel ki, tör fel a népben és meg akarja benne teremteni az önálló szellemiséget, mert ebben fejeződik ki életének értelme? Népdarab, mely három irányban akarná széttépni magát? — Ez a biztos bukást jelentené.

De mi akadály lehet volna annak, hogy Erdély, Szlovenszko, Jugoszlávia három magyar népdarabja szerveződjön egy

Vér, forradalom, háború a petróleumért

Az olajvállalatok nemzetközi üzelvei egy népszövetségi jelentésben

Genf, szeptember 15.

Korunk gazdasági és politikai életének döntő tényezője a petróleum. Az emberi tevékenységnek nincs olyan területe, nem létezik olyan gazdasági, vagy politikai jelenség, amelyet közvetlenül vagy közvetve ne befolyásolna. A múlt században az arany vagy gyémánt, a szén vagy vas birtoklásáért folyt elkeseredett küzdelem a nemzetek között. Ma ennek a harcnak középpontjába a petróleum került: fény, erő és hatalom forrása. Ahol petróleum van, ott egymást követik a konfliktusok és orgiát ül a gyilkosság.

Minden kétséget kizáró bizonyítékok igazolják, hogy azokat a polgárháborukat, melyek évtizedeken keresztül feldul-ták Mexikó földjét, a petróleum köre fű-ződő érdekek provokálták.

„A washingtoni külügyminisztériumban — jelentette ki Mr. Lane Wilson, az Egye-sült Államok volt mexikói követe — van-nak a bizonyítékok, hogy az összes forra-dalmakat, Porfirio Diaztól Pancho Villa-ig, Rockefeller vállalat, a Standard Oil szította és finanszírozta”.

Ugyanez volt az oka különböző délame-rikai államokban a kormányok és politi-

kai orientáció változásainak, sőt magában az Egyesült Államokban is sok elnök a hatalmas petróleumtrösztöknek köszön-hette megválasztását.

Ezek az óriási petróleumvállalatok ami-kor érdekeik kívánják, nem riadnak visz-sza attól sem, hogy tilkos egyetértésben a diplomáciával nemzetközi konfliktusok magját hintsék el, mitsem törődve azzal, hogy esetleg véres háborukat provokál-nak. Ilyenek például azok, melyek Co-lumbia és Venezuela, Paraguay és Bolivia között támadtak s amelyek — eredetük és kifejlődésük körülményeinek hasonlósága folytán — érdemesek arra, hogy részleteikben ismertessük.

COLUMBIA ÉS VENEZUELA ÉLET-HALÁLHARCA

Columbiának Catatumbóban, amely Ve-nezuelával határos vidéken fekszik, gaz-dag petróleumterületei vannak. E terüle-teket kihasználásra a Mellon-csoporthoz tartozó Gulf Oil Company kapta meg, a mely a Standard Oil-nak társvállalata, Columbia és Venezuela között régi ha-tárper vont szakadékot, melyet, az em-

litett koncesszió odaadása előtt, nemzet-közi bíróság intézett el.

Alig kezdődött meg a határokon vo-natkozó nemzetközi megállapodás végrehaj-tása, amikor súlyos nehézségek merültek fel. Columbia kormánya, amely a kon-cessziót adta, annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a nemzetközi bíróság ál-tal már egyszer megállapított határokat egy „kis módosításnak” vessék alá. Ez a „kis módosítás” Venezuela számára har-mincezer négyzetkilométernyi területének elvesztését jelentette volna. És milyen te-rületét! Éppen olyanét, melyen angol vállalatoknak hatalmas petróleumérde-keiségei voltak.

Venezuela természetesen megtagadta ennek a követelésnek a teljesítését, Co-lumbia makacsodott és fenyegetőzött. A diplomáciai kapcsolatok megszakadtak. Mindkét állam háborúra készen állott. Ez történt a múlt év közepe táján.

Mi volt az eredete Columbia jogtalan követelésének? Nemsokára kiderült. A Gulf Companynek feltétlenül szüksége volt arra, hogy hatalmas petróleumvezető csatornát építsen, mert csak ez tette le-hetővé Catatumbóban fekvő petróleum-forrásaik gazdaságos kihasználását.

A koncessziós törvény értelmében a Gulf kötelezte volt arra, hogy ezt a ve-zetékét columbiai területen építtesse meg, mert ellenkező esetben elveszti a kihasználás jogát. De a petróleumterületek föld-rajzi fekvése olyan volt, hogy a vezeték-nek Columbia területén való megépítése nagyon költséges és a vállalkozás szem-pontjából óriási áldozatokat követelt volna.

Ezzel szemben a vezeték problémájá-nak megoldása nagyon egyszerűnek és hasznathajtónak látszott azon a területen keresztül, amely Maracaibo tava körül fekszik. De ez a terület Venezuelához tar-tozik. Ezt az akadályt a Gulf és társvál-alatai úgy próbálták meg kiküszöbölni, hogy Catatumbót Zulia köztársaság név-vel függetlenné nyilvánították. Amikor azonban ez a merész felszabadító kísérle-tük nem sikerült, Columbia kormánya-nak már említett követelésén keresztül akar-ták céljukat elérni.

Mindebből világosan kitűnik, hogy ak-kor amidőn a petróleumterületek távoli és lakatlan vidékeken fekszenek, messze az elosztási központokhoz vezető utaktól,

SALAMON ERNŐ:

A hazatérő éneke ez

Közeledünk. A hajnal mosatlan szövetjén az áldott táj még alszik, ugatnak a kutyák. Terül a sötétség, út a vigasztalanság, sötét a szomorúság, lenyom a szomjúság.

Szülőházam is itt volt, az ifjuságom itt télt, magas, de lány fiuvá testem is itt szökött, mezíten fázó gyermek, kit anyja sem vigasztal, fázott a talpam váltig a rongy s a sár között.

Vajjon mit szol anyám majd? Sikolt-e? Sir-e? Vár Sok éve messze mentem. Négy éve messze ment a fin, aki anyja kenyeréért küzdött. Kenyerért. Akinek van, nem tudja, mit jelent.

A hór a csontra száradt. Ki látott ily soványat? A hangom oly rekedt lett. A szem, kialudt. Ó, olyan ez az ember, mint az az esősepp, melyet szél kapott fel s a vad viharba fujt.

Munkástáj. Sötétség, sötét — mint mind a házak csurgatja üresség s baj szenteltvívét. Tán örökké menned kell, hogy ki trdj érne innen. Haragos vidék ez. Csukott száj. B-rus ég.

új szellemi magyar néppé? A politikai szerkezet, melybe a magyar népdarabok kerültek, nem jelentett élettani akadályt egy ilyen szervezkedés számára. A gazdasági létezés különben gigantikus paran-csa nem szólt itt a dolgokba lenyűgöző kényszereivel. A népdarabokban keringő mindenségi erők törvényszerűségei nem álltak ellentmondásban olyan gondolattal szemben, mely a három ország ha-táran egymáshoz kötötte volna a három népdarab szellemi létezésének feltételeit. Halminál megvizsgálják az utleveleket, megvámolják az árut, de nem állnak se-hol szelleméleti rendőrök és fináncok. Miért állnának? Államrezon nem ren-deli őket oda, hogy egy új közös magyar szellemiséget megakadályozzanak. Az új, nagy dologhoz, a második szellemi ma-gyar nemzet megteremtéséhez csak me-rész és nagyszabású szellempolitika kel-lelt volna. De hol voltak a nagy szellem-politikusok?

A népdarabok új és önálló szellemisé-gének a népdarabok lélekszáma a hordo-zója és eldöntője. Erdély, Csehszlovákia és Jugoszlávia: — egy négy milliós új szellemi magyar nemzetet jelentett volna. Ehhez az élettani megvalósuláshoz hozzá-tartozott az a föltétel, hogy a három népdarab közt mindenütt meglegyen a köz-vetlen határérintkezés! És nincsen-e meg? Jugoszlávia határa délen, a Bánságban ta-lálkozik Romániáéval, melynek határa a Tiszavidéken találkozik a csehszlovák határral. Csak Jugoszlávia és Csehszlová-kia közt szakad meg a közvetlen érint-kezés! De az új szellemi nemzet kialaku-lásának éppen az lett volna egyik legna-gyobb eseménnye, hogy aktivizálta volna erre az új élettani funkcióra azt a két-százezer magyart mely Bécsben és Ausz-triában él és ezzel megadta volna a gyűrü teljességét. Egy ilyen új szellemi nemzet-nek a kialakulása semmiféle ellentmon-dásban nem állt volna sem az államokkal,

melyekben a népdarabok élnek, sem a központi magyarsággal.

Egy négy milliós szellemi nemzet hordozója lehetett volna azoknak a szellem-életi föladatoknak, melyeket sem Cseh-szlovákia sem Jugoszlávia magyarsága nem tud megoldani és még Erdély a ma-ga két és félmillió magyarjával is csak fogyatékosan. Egy négy milliós új, szelle-mi magyar nemzet: — ennek lehetett vol-na néhány egyetemes országközi folyóirata, több könyvkiadója és magától értet-ődően született volna meg benne a szlo-venszko magyar könyvkiadás.

Most Szlovenszkon csak könyvter-jesztői vannak, akik az importált magyar könyvvel csinálják üzleteiket és az új magyar szellemiség kiismarcolásának drámája rabatcsatákban vetődik el. Aki a legnagyobb és legpozitívabb cselekedetei ezért a szellemiségért végrehajtotta, nem magyar ember, de Masaryk Tamás volt.

a koncessziós vállalatok számára élet vagy halál kérdése a szállítás problémájának megoldása. Ez a megoldás könnyű, ha a petróleumforrásoktól a finomítóig és a behajózási kikötőig vezető csatorna annak az országnak területén építhető meg üzleti szempontból előnyös feltételekkel, amely a koncessziót adta. Amennyiben ez nincs így, a megoldás csak úgy lehetséges, ha a másik ország is ugyanannak a külföldi tőkecsoportnak az érdekkörébe tartozik. Ha azonban ez a feltétel is hiányzik, úgy a szállítás megoldásának nincs békés lehetősége. Ez történt Argentínában is, melynek kormánya megtagadta az átszállítás engedélyét, melyet Bolivia kormánya a Standard Oil számára kért. Ennek a szállítási problémának megoldása az, melyet az említett tröszt a Paraguay folyón keresztül akar megvalósítani a Chaco meghódításával.

HÁBORU PARAGUAY ÉS BOLIVIA KÖZÖTT — OLAJÉRT

Mint a catatumboi konfliktusnak, a chacoinak is a petróleum volt a forrása. Ha nem lenne a „folyékony arany”, mely kiszámíthatatlan bőségben lappang a terület mélyében, a chaco sivatag birtoklásáért soha nem robbant volna ki a háború Paraguay és Bolivia között.

A határper, a konfliktust megelőzően, jogi keretek között folyt és tartott fél-századon keresztül békés megoldások alternatívájával, melyek meg is valósultak volna, ha nem jön közbe a nemzetközi konfliktusoknak már klasszikus előidézője.

A helyzet ténylegesen akkor változott meg, amikor Bolivia délkeleti részén és a boreali Chacóban hatalmas, petróleumban gazdag területeket fedeztek fel. Ettől kezdve Paraguay és Bolivia között a határok megállapítása mind nagyobb nehézségekbe ütközött, a kiaknázó és profitéhes kapitalizmus, valamint a rioplati diplomáciai érdekszövetségének mesterkedéseinek keresztül valóságos balkáni problémává változott.

E problémának hátterében egyetlen törekvés lappang: a petróleumterületek birtoklása.

NEM TALÁLNI, — KIHASZNÁLNI NEHÉZ A PETRÓLEUMFORRÁST

Amint Catatumbo esetében is láthattuk, a petróleumterületek kihasználásának lehetősége ez esetben is vezető utak kérdése. A petróleum csak akkor üzemel, ha kihasználása lehetséges. Megtalálása nem annyira nehéz, mint kihasználása, különösen akkor, ha a petróleumforrások sivatagok ölen fekszenek, messze a közlekedés útjaitól, mint a Bolivia délkeleti részén levők.

Akár van a chaco határper, akár nincs a Bolivia délkeleti részén talált petróleummal kapcsolatban ennek a problémának előbb-utóbb fel kellett merülnie. Bolivianak, hogy ezeket a felmérhetetlenül gazdag petróleumterületeket kihasználhassa feltétlenül szüksége van arra, hogy a Paraguay-folyón keresztül szabad útja legyen az Atlanti-óceánig.

Mindebből világosan látszik, hogy Bolivia számára a Paraguay folyó melletti szabad kikötőnek a szüksége kizárólagosan a petróleummal kapcsolatos probléma, vagyis magánérdekek ügye. Szerencsétlenségre az a helyzet, hogy Bolivia gazdasági és politikai életének e magánérdekek az irányítói, annyira, hogy problémáit saját és nem idegen érdekek szempontjából tegye bírálat tárgyává.

KIT TERHEL A FELELŐSSÉG A CHACOÍ VÉRONTÁSÉRT?

Tul az elmondottakon, másik oka is van annak a testvérharcnak, melyben már évek óta gyilkolja egymást Bolivia és Paraguay népe. Magában a Chaco szívében hatalmas petróleumterületeket találtak. Ezeknek birtoklásáért is folyik a borzalmas mészárlás.

„A külföldi nagytőkések akik érdeklődikbe akarják vonni e petróleumterületeket, felelősek e háborúért” — mondta Alvarez del Vayo, a chacoí probléma tanulmányozására kiküldött népszövetségi bizottság elnöke.

Sz. M.

Takácsok száz évvel ezelőtt és most

A történelem szeszélyes játéka, hogy éppen most van száz esztendeje a híres rochdale-i takácsok korszakalkotó fellépésének, amellyel egy új gazdasági rendszer: a fogyasztószövetkezeti mozgalom elvi alapjait rakták le s száz esztendő múltán ismét a takácsok, ezúttal az amerikai szövömunkások azok, akik forradalmi megmozdulásukkal jobb sorsukat akarják kiharcolni. A két takács-mozgalmat nemcsak időben, de szellemben, módszerekben, eszközökben, célkitűzéseiben is évszázadnyi különbség választja el egymástól. A rochdale-i takácsok, vagy amint ők nevezték magukat: becsületes uttorók békés eszközökkel, a termelésnek és fogyasztásnak az önségély, kölcsönösség és szolidaritás elveire épített megszervezésével, vagyis szövetkezés útján akarták a munkásoktól jobb életviszonyok közé jutni, az etikának, a becsületeségnek, a magasabb gazdasági közérdek szolgálatának tisztább szellemével igyekeztek megtölteni a gazdasági élet kereteit és útját egyengetni egy igazságosabb jövedelemelosztási rendszernek.

ERDELYI ÁGNES:

NAGY EMBEREK KIS ASSZONYAI

Kalandos természetű és ábrándokban gazdag gyermek voltam és akkoriban a házmesterék Licije volt az eszményképem, aki az Operában volt gör. Hat éves lehettem, amikor folyton azt hajtogattam Anyámnak, hogy táncosnő akarok én is lenni, tanítasson balettezni. Minden rojtos terítőt magamra csavartam és csodálatos táncokat lejtem, sikkesen rugtam le a kis asztalról anyám büszkeségét: a kínai pázát.

Anyám türelmesen igyekezett lebeszélni művészi ambícióimról és próbálta megmagyarázni, hogy ha nagy leszek, majd belátom, nem olyan gyönyörű egy táncosnő élete. Tele van intrikákkal és sok egyébbel is, amit még nem érthetek, mert kicsi vagyok. Nehezen nyugodtam bele, bár később beláttam, hogy igaza volt.

Eszményképeim azonban továbbra is kizárólag művészek voltak és elkövettem azt a tévedést, hogy a művészek iránt érzett imádatot átvittem a magánemberre is, aki a művész volt.

Igy kicsit magamra ismertem abban a tizennégy éves kislányban, akivel a vonaton ismerkedtem meg. Beszélgettünk mindenről, könyvekről, emberekről, művészekről. Beállt, hogy imádja Conrad Veidtot. Milyen tökéletes ember — mondta, — milyen komoly művész és milyen érdekes férfi!

Elnézett. Láttam, hogy szeme íriszében messze studiók ragyognak föl jupiterfényben és Veidtot látja. Nem a művészt, hanem az embert. Olyannak, amilyennek a művészből következtetni lehet.

Nem mondtam semmit, magam is tisztelője vagyok. Később újra megszólalt: — Istenem! Milyen boldog asszony lehet a feleség! Milyen gyönyörű lehet egy ilyen élet osztályosának lenni... — melegedni a fényénél.

Magamra ismertem rajongó hangjában, ahogy nagyszerűségeket sejt Potemkin-falak mögött.

— Tudja, hogy a nagy Connienak, ha jól tudom, már harmadik felesége van?

Fájón és üdödötten nézett rám előbb, aztán hitetlenkedve csillant felém a szemem fehérje. Láttam, hogy nem is hiszi, nem engedi lerombolni illúzió-falait.

Ez a kislány csak 14 éves volt, valószínűleg pár év múlva már nem fog művészekért rajongani, de tény az, hogy lelke mélyén még a legjózanabb nőnek is tudatosan kiirtott vágyak futnak melegen a szívére egy óvatlan pillanatban, amikor férjükkel, udvarlójukkal, vagy barátjukkal a mozikban ülnek és előttük ott él, szert, harcol elbukik vagy megdicsóul egy-egy nagyszerű férfiember aki olyan nagyon más, mint aki mellette ül. Ha az intelligensfejú drámai színész mélyzengésű meleg organumával egy klasszikus darab monológját szavalja középkori romantikus jelmezben. Vagy az ismert dró olvasza fel legújabb regénye egy részletét a klub diszkréten világított pódiumán.

Önkénytelen a meg nem fogalmazott sóhaj, ami végül is azt tartalmazza, hogy —

a magántulajdon rendjének változatlan fenntartása mellett. Bölcsek voltak ezek a rochdale-i takácsok, mert nem a tőke megsemmisítésére, hanem csupán a munka nagyobb megbecsülésére, nem a kapitalizmus kiirtására, hanem pusztán egészségtelen túlhajtásainak letompítására törekedtek. Munkájuk nyomán világszerte kivirágzott a szövetkezeti mozgalom, ha nem is oly mértékben, mint kellett volna. Száz esztendő múltán, ma az amerikai szövömunkások véres sztrájkjával, forradalmi barrikádokkal akarják kiverkedni azt, amit a rochdale-i takácsok egy évszázad előtt békés eszközökkel a szövetkezeti mozgalom útján elértek. Egy évszázad történelmi távlatából úgy látszik: ha a rochdale-i takácsok eszméi mélyrehatóbban mosták volna át a világ gazdasági életét és a szövetkezeti gondolat erőteljesebben hódított volna, ma aligha lenne szükség s került volna sor az amerikai takácsok milliós tömegének monstre-sztrájkjára.

(p. sz.)

de jó is lehet az asszonyának lenni.

Nos, ez tévedés, A művész felesége, ha szereti emberét a legszerűségeitől teremtés. Férjéhez mindenki jogot formál, mindeniké inkább, mint a családjáé. A művész kifelé mindig előnyös megvilágításban áll és a nők, még a csunya férfiaknak is, ha híresek vagy tehetségesek, uton utfélen felkínálkoznak. Már most melyik férfi az, aki ki akar és ki tud térni e kínálkozások elől? Különösen a művész, aki folyton élményt és színeket hajszol.

Száz esetben a könnyű nők után csömörrel és bűnbánattal visszatér választott asszonyához, de ki biztosítja ezt a választott asszonyt, hogy a százegyedik esetben nem akad-e össze olyasvalakivel, aki miatt végleg elveszti. Végig kell asszisztálnia férje minden kalandját, ezer kétség és kín között. Mert bárha a világ legmegértőbb asszonya legyen is, mégsem nézheti örömmel, hogy az a férfi, akit szeret, „pillanatnyilag” éppen mindig mással legyen elfoglalva.

Folyton harckésznek kell lennie, örökös vagyázz-állásban. Ezenkívül teljesen eluralkodik életén férje művészi egyénisége, természetesen nem az előnyös, ami a tényleges érték belőle az egész emberiség számára, hanem a szeszélye, önzése és hiúsága.

Hozzá kell igazolják minden perce. Megszűnik önálló egyéniség lenni. Ha férje alkotó kedvében van, napokra lebegőjárású személytelen és zajtalan lényké kell változnia, lehetőleg olyan kicsire zsugorodnia össze, amilyenre csak tud. Ha viszont föltámad benne az önállóság, a szabadság utáni vágy, amikor lekötöttnek érzi magát, — engedni szaladni. Ha barátra, segítőre van szüksége, melléállni barátsággal, ha letört és önbizalmát valamely kudarc megtépázta, édesanyának lenni, úgy bátorítani. Ha bolondos szeretőre vágyik, féltelennek és hőbortosnak lenni. Hogy a feleségnek mikor van szüksége magányra, mikor barátra, vagy szeretőre, arról nem igen esik szó.

Mikor esetleg leginkább szüksége volna a közelségére, akkor elvonja tőle egyszer a munkája, amely igaz művésznak a saját életénél is fontosabb, máskor pedig a külvilág, szereplések, kötelezettségek, vagy nők formájában.

És ha mindezeket ki is bírja valaki, még mindig magán kell éreznie a vádat,

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS, HÜLES MIGRÉNS,
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

hogy megkötötte, magához lehúzta a férjét, aki nélküle még talán sokkal tovább jutott volna. A férfi még mindig áldozatot is hoz.

Ez, sajnos, tizennégy éves kislányok és kedves polgári férfiak oldalán sóhajtozó nők, így van. Művésszel csak megcsalni lehet férjeket, akkor megmaradnak gyönyörű lehetőségek, de élni velük nem lehet. Valódi művészeknek, nagyon kis száma: kivételével, nem is szabadna soha meg-nősiülnie. Alhatatlan, vándortermészetű és szeszélyes, főleg pedig életét már elkötelezte féltékeny „Szépség-istenasszonynak”, a művészetnek, az pedig nem tűr sokáig vetélytársat. Ne irigyeljétek a művész feleségét, mert ha kaptak is pár olyan csodálatos szép percet, napot, vagy talán évet is, amit más oldalon soha nem kaphattak volna, nagyon megfizetnek érte. Mert hozzájuk sokszor csak a kétségeit, a rosszkedvét, a fáradságát és kiábrándultságát hozza a férjük, amit ti, kedves közönség, soha nem láttok.

Higgyétek el, az olyan asszony, aki sokáig meg bir maradni egy művész mellett és bálni tud vele, nagyobb művész a férjénél, noha őt nem ünneplik.

HIVATALBAN

— Főnök ur, kérek három nap szabadságot, meghalt a nagybátyám...

— De a múlt hónapban is azt mondta, hogy a nagybátyja halt meg!

— Sajnos, úgy volt... A szegény bácsi még mindig halott...

MAGYARÁZAT

— Mit keres itt a földemen?

— Csak pár négylevelű lóherét szeretnék találni...

— És ezért kaszálta le a fele rétetmet?

— Otthon akartam kikeresni belőle...

SZÁMLA

— De ügyvéd ur kérem, ebben a számlában az áll, hogy három tanácskozásért 600 lejt számít... Én azonban csak kétszer voltam önnél.

— Emlékezzék csak vissza, amikor másodszor itt járt és elment, visszajött és megkérdezte, nem felejtette-e itt az esernyőjét? Én pedig odaadtam.

50% kedvezmény a

Előnyösen vásárol a
KISINEVI (Chişinău) NAGY
MINTAVÁSÁR-KIÁLLITÁSON

1934 szeptember 14-től október 14-ig

C. F. R., S. M. R.
és N. F. R.
összes vonalain!

1914 SZEPTEMBER

A marnei csata,

amelyben a központi hatalmak elvesztették a háborút

Hogyan játszotta el néhány hadvezér a döntő ütközetet?

A németek, tudvalevőleg, azzal a haditervvel indultak a világháborúba, hogy a nyugati hadszíntéren zömökkel támadva, legázolják a franciákat s a velük tartó belgákat és angolokat, — majd pedig a gyors és kedvező döntés után keletnek fordulva, az osztrák-magyar haderőkkel együttműködve, térdre kényszerítik az orosz kolosszust is. Ennek a reménységnek adott kifejezést Vilmos császár, amikor azt mondotta: amire a falevelek lehullanak, ottthon leszünk...

Az 1870—71-es hadjárat hőse: Moltke Hellmuth haditerve defenzívát írt elő nyugaton s offenzívát keleten. Később azonban egyik utóda: a német nagyvezérkar zseniális főnöke, gróf Schlieffen új tervet dolgozott ki. Eszerint a német haderők hétnyolcad részét oly módon vetették volna a nyugati hadszíntérre, hogy az erős, 3 hadseregből álló jobbszárny az Elzászban állva maradó balszárnyal mint forgósarkponttal egy becsapódó körző ágához hasonlóan Belgiumon áttörve végigseperjen Észak-Franciaországon s a francia erőket átkarolva, nyugat felől Párisra zuduljon, majd délre fordulva felgöngyölítse és megsemmisítse őket.

Schlieffen meghalt a háború előtt s koncepcióját a gyakorlatban nem valósíthatta meg. Utóda, az ifjabb gróf Moltke, az előbbinek unokaöccse, nagyjában megtartotta ugyan a schlieffeni tervet, de a kivételnél a legnagyobb hibát követte el: olyan változtatásokat eszközölt rajta, amelyek azt felemászá téve, megfosztották eredeti előnyeitől, anélkül, hogy ujjakkal pótolták volna. A jobbszárnyasulypont gondolata megmaradt, de a tervet úgy vizezte fel, hogy a forgó-sarkpontot feleslegesen megerősítve azt is rögtöni, erőlyes támadásra indította. Talán főleg azért tette ezt, mert meg akarta akadályozni, hogy a részben francialakosságú Elzász iparilag is fontos területe hadszíntérre

váljon. Így tehát — az olasz segítség elmaradása folytán — a jobbszárnyasulypont rovására vont el erőket, amelyeknek hiánya azután a döntő pillanatokban kérésre megbosszulta magát. Fokozta a bajt, hogy a francia hadvezetőség — miként azt Paleologue állítja — már 1904-ben tudomást szerzett Schlieffen tervének főbb részleteiről, mert azokat egy vezetőpozícióban levő tábornok bosszúból — és 600 ezer frankért — elárulta. Bár a tervekben időközben és különösen a kivételnél változtatásokat eszközöltek, az áruslás mégis károkat okozott, mert éppen a támadás lényege vált ismeretessé.

A német haderő — hét erős hadsereg — a francia és a belga határ mentéről 1914 augusztus 18-án kezdte meg az általános támadó hadműveletet.

A jobbszárny — Kluck, Bülow és Hausen tábornokok hadseregei — Belgiumon keresztül, a közép — Albert württembergi herceg és a német trónörökös hadseregei — Luxemburg és Lotharingia felől, a balszárny — a bajor trónörökös és Heeringen tábornok hadseregei — Elzász felől törekedtek Páris felé.

Ezt megelőzőleg már komoly harcokra került a sor. A németek már augusztus elején megrohanták Lüttich belga várárt és azt elfoglalták. A franciák pedig betörték Elzászba, a németek azonban kiűrték őket. De mindezt az augusztus 18-án megindult nagy támadáshoz viszonyítva csak előcsatározásoknak lehet tekinteni.

Az általános német támadásból a na'ár mentén augusztus 20-ika és 24-ike között óriási csaták fejlődtek ki.

A német jobbszárny szélső serege (Kluck) a belga-francia határ mentén két ízben is legyőzte a szembehelyezkedő angol hadsereget. A következő két német sereg (Bülow és Hausen) Belgiumban a Sambre folyó mentén ütközött meg egy

francia hadsereggel és azt igen véres csatában hátrálásra bírta.

A német közép két serege Luxemburgban és a francia Lotharingiában mérkőzött meg a francia közép két hadseregével. A franciák a csatateret a németeknek engedték át.

A német balszárny (két sereg) Elzász határára a francia jobbszárnyal (két sereg) verekedett meg. A csata itt azzal ért véget, hogy a francia jobbszárny meglehetősen veszteséggel a francia várvonal (Toul—Épinal—Nancy) mögé ment vissza.

ÜLDÖZÉS PÁRISIG

A határmenti nagy csaták vázolt sorozatának az volt az eredménye, hogy a franciák ezeket a csatákat nem küzdötték végig, hanem idejében félbeszakították és részben teljes, részben tőrhető rendben visszavonultak. A németek azonban tulbecsülték a franciák hátrálásában megnyilatkozó győzelmeiket. A német fővezérlet, bár seregei mérsékelt számú fogolyról és hadizsákmányról tettek jelentést, mégis azt hitte, hogy a döntő csata már lezajlott. Kiadta a parancsot a Párisig terjedő üldözésre — Egyben jobbszárnyáról két hadtestet a

Joffre „átcsoportosítása“

Közben a franciák hadvezére, Joffre, tábornok „átcsoportosította“ hadseregeit. Az erősítések által védett jobbszárnyról egyik hadtestet a másik után szállított a vasuton balszárnyára és itt ezekből két új hadsereget szervezett. Az volt a szándéka, hogy mihelyt kedvező alkalom nyílik, a német jobbszárnyra ellen-támadást intéz.

A kedvező alkalom hamarosan adódott.

Az erősen meggyengült német jobbszárny elkövette azt a hibát, hogy a további előnyomulás során, szeptember első napjaiban Párisot jobbra hagyta és így oldalát mutatta Páris várának,

ZELIO

Leghatásosabb szer a patkányok és egerek kiirtására.
Kérjen csakis ZELIO-t

Certan

Poloskák és rovarok gyors kiirtására
használgon csakis CERTAN-t

keleti hadszíntérre irányított át — Hindenburg megerősítésére (akinek erre nem volt szüksége), másik két hadtesttel pedig Antwerpen és Maubeuge várát vette ostrom alá. A német jobbszárny tehát 4 hadtesttel (100.000 emberrel és 700 ágyúval) meggyengült.

Az üldöző német hadseregeknek hamarosan kellemetlen meglepetésben volt részük. Augusztus végén a francia balszárny igen merész ellentámadást intézett a német jobbszárny középső (Bülow) seregére, amit ez csak igen nehezen tudott kivédeni. A német közép csak igen veszteséges támadással tudta itt a franciákat visszaszorítani. A német balszárny pedig megakadt az elzászi határ mögött levő francia várvonalon,

melynek erősítése mögött egy új francia hadsereg (Manoury tábornok) arra várt, hogy a németeket oldalba kapja. A németek jobbszárnya átkelt a Marne folyón és déli irányban törtetett előre, abban a hitben, hogy ott valahol bekerítheti a francia arcvonal balszárnyát. Ez volt a végtetes tévedés.

Joffre tábornagnak sikerült szeptember 4-ig a német jobbszárnyal szemben tulerőt; — átkaroló ellentámadás céljából — összehozni. Ezen a napon adta ki a parancsot, hogy seregei másnap szüntessék be a hátrálást és szeptember 6-án az ellentámadást az egész vonalon kezdjék meg. A csatater döntő

Az új magyar képzőművészet

DERKOVITS GYULA

(1894—1934)

Írta: ARTINGER IMRE

Derkovits, a modern magyar festészet egyik legtehetségesebb képviselője, nemrégiben tragikusnak mondható körülmények között halt meg: a rengeteg nélkülözés, nyomorgás áldozata lett. Művészetének tisztelői október elején posthumus retrospektív kiállítást rendeznek műveiből Budapesten s ugyanakkor jelenik meg az Ars Hungarica művészeti könyvsorozat róla szóló kötele is, e cikk szerzőjének, Artinger Imre dr-nak, a kitűnő budapesti művészeti írónak a tollából, aki legelmélyültebb ismerője és méltatója a modern magyar képzőművészetnek.

Derkovits zaklatott életének sosem volt olyan szaka, amikor akadálytalanul művészetének szentelhette volna minden idejét. Folyton változtatnia kellett az esetet a gyaluval, örömet: a festést, életének kényszerű fenntartójával: az asztalossággal. Harctéri sebesülésektől megrokkant teste nem sokáig bírta a küzdelem. Idő előtt dőlt ki, alig érte meg negyvenedik életévét. Nagy tehetség volt, korai halála folytán azonban művészete nem teljesedhetett egyértelműen lezárttá — s csupán utolsó éveinek művei voltak tehetségével egyenértékűek. Husz, harminc képe így is újabb festőművészetünk java teremtéséhez tartozik s Derkovits alkotó erejét maradandóan bizonyítja.

Hallatlan göggel képviselt művészi hitvallása a témából indult ki. Derkovits csak utolsó festői korszakában érezte át, hogy a célzatos tárgykör a festői előadás és a festői szemlélet teljessége nélkül illusztratív ábrázolásra vezet, de nem alakul önmagában zártvilágú megnyilatkozássá. Képgondolatainak világnézete hajthatatlan etikumon sarkallott, ez a rendületlen erkölcsiség azonban a másíthatatlan elégedetlenség és örök sértődöttség szertelenségébe ásta alapjait. Viselkedésében és festészetében egyaránt mániákus túlzással magasztosította fel önmagát az élet minden igazságtalanságának áldozatául. A maga tehetségét tökéletesen ismerve, — művei agitáló jelentőségét, ép mert a célzatos tárgykörnek nagy jelentőséget tulajdonított, tulbecsülte. Mindenkitől feltétlen kiállást kívánt a művészetben is a „nyomorultak és megaláztatottak“ mellé, elméleti felfogásában ennek következtében szinte elsikkadt a festői előadás jelentősége, pedig képeinek kimagasló értéke a festői előadás tisztaságában van. Derkovits nem volt szónok, hanem lírikus. Egy szenvedélyesebb világnézeti állásfoglalás, mint amilyent lírizmusa megengedett, töredékes műveltségénél fogva könnyen végleg képszerűtlen, illusztratív ábrázolás felé sodorhatta volna. Kitűnőbb művész volt azonban, semhogy a festészet külön törvényű világában is megmaradjon a magasabba társadalomelméleti korlátok között. Mi sem bizonyítja jobban, hogy eredendő líraiságával nem fért tar-

tósan össze a céltudatos propaganda-művészet, mint az, hogy legszebb műveiben a téma teljesen feloldódott az abszolút festői felfogásban. Torzításra kész rettetése mögött érzékeny gyengédség rejlett s ennek színpompája tulragyogta a tárgykör földhözragadtságát. Kolorizmusa feldicsőítette banális képgondolatait is, lélektartalmukat átlengi a színek delikát bensősége s a színek izes körforgása olyan érzékletes dallamban cseng a képsíkon, hogy illusztratív jellemvonásokat nem enged eluralkodni.

Rendszeres kiképzést alig kapott, természetesen tehát, hogy pályája egyenetlenül indul. Később a Kernstok közvetítette Marées formavilághoz simul, láthatóan nem jól érezte magát benne. Hatása nem is tartott sokáig s inkább csak átmenet volt az érzelméhez és romantikus gondolkodásmódjához jobban illő német expresszionizmusba. Ennek lírája azonban végtelékbe áradó, tárgyérzékeltetése ónagyonl jegyekre szorítkozik. Olyan jellegzetesség ez, amely Derkovits alapos mesterségi megbízhatóságának és mértéktartásának ellenszenves volt. Tárgyas szemléletének nagyobb nyugalma és lassanként festőiebbekké váló igényei azután végérvényesen eltérítették őt az expresszionista akadémizmustól. Ez a fordulat 1928-ban állott be s erőt merített Berény Róbert és Bernáth Aurél művészetéből is. Nagy műgyakorlatának dus tapasztalatait ezentul ennek az új festőiségnek értelmében értékesítette s a régivel szemben merőben új világot teremtett.

Képeinek témája nagyjából továbbra is a „nyomorultak“ világából kerül ki a pertraktálás gazdag változatában. Az egyszerű emberek a vásznon kivétköznek jelentéktelenségükből. Az az irodalmi tartalom, amely mélyükön settenkedik, megmásl s a festői vízió szépsége nem tür

meg a képek művészi szférájában semmilyen osztály-propagandát. A vásznakon azért sokszor fel-felzug a festő lelkiének békétlensége. Ez a háborgás azonban nem a témában érezhető, hanem a képalakító eszközök fojtott szenvedélyű használatában. A rajz a dultabb érzelmek hordozója, szenvedéllyel torzít, a színé a konstruktív vezetés, mely ellenszegül a torzításnak. De a lélek nyugtalan halálfelelme, bizonytalan lebegése a föld és a hit közt, olykor vészkiáltással csattan egy-egy szinterületen is. A „Dinnyevő“ egykedvű hangulatába drámai figyelmeztetést csordítanak a figura fekete foltjai, — itt a közböbös témán túl valóban tragédia van színnel elbeszélve. Ilyen effektusok persze csak annak sikerülhetnek, akinek, mint Derkovitsnak, abszolút „színhallása“ van.

Mint hogy kiművelt színészése sosem téved, tónusra épített térábrázolása mindig hibátlan. Képeinek sorsa az alakzatoknak a sikon, az eszmei térben való elrendezésén mulik. Az alakzatokkal higgadtan diszponál, fölényes uralommal komponál és sohasem nyul kiirt téralakító formákhoz. Téri mélyülést értelmes „átvágásokkal“ s a színértékek logikus változataival teremt a sikon, nem fenyegeti tehát képeit az egyoldalú dekorativitás veszélye.

Derkovits világának középpontja az ember, legelső sorban a dolgozó ember. E tekintetben rokona Ferenczy Noémi mű-

területén, Párisból délkeletre Joffre tábornagy Manoury tábornok eregét Páris felől, keleti irányban, French tábornagy angol eregét északkeleti irányban, Franchet d'Esperay és Foch tábornokok eregeit északi irányban zúdította a német jobbszárny két (Kluck és Bülow) seregére. Itt Joffre tábornagnak 200.000 főre és 700 ágyúra rugó tulereje volt.

Ez az ellentámadás a németeket váratlanul érte. Mégis a kifejlődött nagy csatában a németek a legelszántabban verekedtek.

Szeptember 9-ig Kluck tábornoknak sikerült Manoury támadását nemcsak kivédeni, hanem még a franciákat Páris felé küssé vissza is szorítani. A harcok során azonban nagyon eltávolodott Bülow seregétől. Bülow tábornok jobbszárnya meghátrált Franchet d'Esperay tábornok elől, de balszárnya — támogatva Hausen seregének 1 és fél hadtestével — halomra döntötte Foch hadtesteit. A Kluck és Bülow között keletkezett nagy hézag felé nyomult angol hadsereg eddig még nem avatkozott a küzdelemben.

Olyan volt a hadihelyzet, hogy a németeké lehetett volna a végleges győzelem, ha a német fővezér, Moltke jobban bírja idegekkel, mint Joffre. De nem bírta. Az előbb említett hézag, illetve az erre felé lassan közeledő angol sereg annyira nyugtalanította Moltkét, hogy egyik kiküldött vezérkari tisztjével a hirhetté lett Hentsch alezredessel két jobbszárnyeseregét szeptember 9-én este — a csata végigküzdeése nélkül, de az esetleges katasztrófa elkerülése végett — visszarendelte. Ezzel beismerte a csata elvesztését. A visszavonuláshoz azután csatlakozott Hausen serege, valamint a német közép is.

Összeomlott tehát a nagy haditerv, a melynek sikere érdekében a német fővezérlet Belgium semlegességét megsértette és melyért a habsburgi hadseregek Galiciában elvéreztek.

A németek visszavonulásával a világ-háború egyik legnagyobb és hatásában legfontosabb ütközetnek eldőlt a sorsa. Német részről a vereséget igyekeztek szépíteni. Némelyek szerint mindennek a pesszimista Hentsch volt az oka, mert ha Kluck és Bülow még néhány órát kitaranak, ők verik meg a franciákat. Ezzel szemben a valóság az volt, hogy a német hadsereg helyzete igen rossz volt. A meglehetősen kimerült német csapatok amelyek utánpótlást nem kaptak, igen nagy és pihent francia erőekkel álltak szemben és könnyen katasztrófális vereség érhetne volna őket. Ha Hentsch megbízatása volt a vereség oka, ez is olyan hiba volt, amelyet Moltke, a fővezér követett el s amit többé jóvátenni nem lehetett.

A franciák marnei győzelmének jelentősége szinte óriási. Mindgyárt kezdetben megdőlt, legalább az antanthatal-

vészetének. A florában és faunában, a növény- és állatvilágban nem lelte különös örömet, nem volt vele közössége, fölötte állt. Az anyag neki csak szín és forma volt, lényege nem érdekelt. Tájképeket, csendéletet alig festett. A világot lenézte, de az ember küldetésében fanatikusan hitt. *Anyagi*as gyönyörűsége csak az átlátszó gyöngéd színekben telt, de ezekkel is az embert magasztalta. Derkovits művészete azonban a pompázó kolorizmus és a kifejező dinamika folytán *érzékletes*, de nem *érzéki* művészet. Tartalmában inkább komor és minden játékos kedv híján való. Úde jelenet nagy ritkán csak úgy villan fel képein, mint ahogy a pisztáng ezüstös teste egy-egy pillanatra a hideg patak színe fölé cikázik a nyári nap rekkenésében. Ilyen idill egy végrehajtási végzésen töprengő „*Onarcképnek*” háttere, ahol helyke kis veréb fitymálja az emberi gondot-bajt s a háztetőn alamuszin somfordál a verebecske felé egy megnyult árnyék-macska. Lehet azonban, hogy Derkovits ezt sem idillnek szánta, hanem a folyton ránk leselkedő és lecsapni kész Végzet szimbólumának.

Sokkal jobban becsülte a művészetet és sokkal jobban tisztelte a *mesterséget* is, semhogy tehetségét méltatlan, gondülő festgetésre fecsegette volna. Mindig olyan testi-lelki határozottsággal állt a festésnek, hogy ne legyen oka megriadni a majdani számonkéréstől. Alkotásai tartalmában és kifejezésben sosem divat szerint változtak, hanem csak Derkovits benső fejlődése és meggyőződése szerint. Egyenletlenségük az emberi képességek egyenletlenségében rejlik, nem pedig a szándékok megalkuvó törésében.

Művészete fontos láncszeme marad a magyar teremtő génusz újabb-ori fejlődésének.

maknál, az a hit, hogy a németek legyőzhetetlenek. Kitiűnt, hogy a francia hadsereg legalább is egyenlő rangu a némettel. A marnei csatavesztés megbüktatta az egész Schlieffen-féle kiváló haditervet, amely azon alapult, hogy a németek Belgiumon keresztül levonulnak Párishoz, azt pár hét alatt beveszik, ezzel vége a háborúnak és ugyanugy, mint 1871-ben, learatják a győzelem minden gyümölcsét. Moltke maga érezte, hogy nagy hibát követett el. Amikor a visszavonulás megtörtént, így kiáltott fel: *Elvesztettük a háborút! A németek a marnei veszített csatával a háborút még*

nem veszítették el, csak kútbá esett a gyors győzelem reménye. Az utána még négy esztendeig tartó mérkőzés folyamán sokszor kínálkozott alkalom arra, hogy egyezményes békét kössenek. A központi hatalmak sok nagy és fényes győzelmet arattak. De hiányoztak a politikusok, akik ezeket a győzelmeket kihasználnák a kedvező béke megkötésére.

A csata után a németek visszavonultak az Aisne folyó mögé. A visszavonulás megsemmisítette azt a reményt, hogy a háború őszi vagy télig befejeződik. — Nem biztos, hogy Páris bevételével a

háború azonnal befejeződött volna; lehet, hogy a franciák talán tovább harcolnák. De az biztos, hogy nem tartott volna még négy hosszú esztendőn keresztül. A marnei visszavonulás változtatta át a harcokat mozgó harcokká, amiről a hadvezérek a hadműveletek kezdetekor még hallani sem akartak. A marnei csatavesztésnek kétségkívül a legnagyobb része van abban, hogy a véres zivatár még jó négy esztendeig tartott és tizenkét millió ember pusztult el. És ez sok tekintetben az oka a központi hatalmak összeomlásának, annak összes következményeivel együtt.

Végrendelet

*Hogyha egyszer alpa találtok,
pigyzatok, fel ne ébresszen senki!
Hiszen tudjátok, hogy fáradt vagyok,
hogy rég szeretnék már pihenni menni.*

*Hogyha egyszer alpa találtok,
ne öltetek éretlen gyászruhákat;
azokban hideg és merev,
létköznapi és unt a bánat.*

*Hogyha egyszer alpa találtok,
pigyzatok, hogy nagy legyen a csend
— a sokhang, amelyet úgy szerettem —
s ne sirjatok! Hiszen nem történt semmi;
csak — Csipkerózsza aludni ment.*

*Hogyha egyszer alpa találtok,
ne koszorút hozzatok nekem.
(Ha nem kaphattam meg a koszorút,
melyet a sorstól — babérból kértem!)*

*Hogyha egyszer alpa találtok,
hozzátok el minden kedves pirágom
s könnyű kézzel hintsetek el körülöttem:
Azt megérezem s színesebb lesz az álmom.*

REVICZKY MARIA

HOLDFÉNY-SZONÁTA

Irta:
KÖVES JÓZSEF

A város már hetek óta izgalomban égett. Szikrázó, sokszínű fényreklámok, ősles talragaszok és oldalas újságcikkek hirdették a páratlannak ígérkező sport-eseményt: Jack Dower-nak, Amerika birkózóbajnokának egyetlen mérkőzését (Tom Harding-gal, az Universal-cirkusz erőművészeivel. Bár valószerűnek látszott, hogy a találkozás csak a kétféle amerikai bajnok győzelmével végződhetik, a sportrajongók izalmára mégis volt elég ok, mert Harding sem számított éppen jelentéktelen ellenfélnek és olyan „elemények is hallatszottak, hogy ha „Tany” kitesz magáért, még le is győzheti a bajnokot.

A mérkőzés előtt egy héttel már felárul sem lehetett jegyet kapni s az előadás estéjén az Universal-cirkusz hatalmas nézőtere az utolsó helyig megtelt. Az igazgató azonban hiába záratta le a pénztárat, hiába állított rendőröket a cirkusz bejárata elé, a közönség egyre ömlött. Egy kinnmaradt diákcsoport valósággal megostromolta a bejáratot, áttörte a rendőrök sorfalát s ököllel szorított magának helyet a nézőtérben.

Végre lepereregtek a bevezető számok, a zenekar a gladiátorok bevonulási indulójába kezdett s a közönség süketítő üdvölgása közben a két bajnok kilépett a köröndbe. Megállottak a körönd közepén, mély meghajlással köszönve meg a szünni nem akaró tapsorkánt, mely — elnyomva a zenekar hangjait, — mint mennydörgés visszhangzott végig a cirkuszcsarnokon. Valahonnan sokemeletnyi magasból éles reflektorfény csókoltá végig a két pompás férfitestet, melyek olyanok voltak, mintha megelevenedett görög istenszobrok állanának ott, fényben, ünneplésben, elárasztva hiveik hódolatától.

Ekkor előlépett a sportruhás bíró, aki a mérkőzést vezette és felemelte a kezét. A fényoszlopot eloltották s csak a lámpák világították be a köröndöt. A közönség némán, szinte a lélegzetét is visszafogva figyelt. Csak itt-ott hallatszott még halk, izgatott beszéd, orrfuvás, köhögés, de ezeket is lepisszegték nyomban. Valahonnan egy hangerősítő tölcserjén keresztül megszólalt egy hang:

— Hölgyeim és uraim, következik Jack Dower, Amerika birkózóbajnokának és Tom Harding-nak, az Universal-cirkusz

erőművészeinek barátságos mérkőzése.

A bíró megadta az első sipjelt s a két bajnok előlépett.

Tom, miután már nem sértette szemét az erős reflektorfény, felpillantott s végigjáratta szemét a közönség tömött sorain. Tekintete végül az egyik emeleti páholynál állapodott meg, melyben — mint minden este, — most is ott ült az ismeretlen asszony. Egy ragyogóan szép és előkelő külsejű ifjú hölgy, kiről mindössze annyit tudtak a cirkuszban, hogy saját autóján jön s mindig egyedül, kísérel nélkül. Senki sem tudja a nevét, sem azt, hogy mit akar, miért jár ide a cirkuszba s az élénk képzeletű művésznépesség ajkán egész legendakör kelt életre a cirkusz titokzatos hercegnőjéről, aki minden este ott ül ugyanabban az emeleti páholyban egyedül, büszkén, megközelíthetetlenül. A zenebohóc egyszer megpróbált virágot küldeni neki, de a hercegnő nem fogadta el. Tom tudott az esetről s ő nem is kísérelte meg a közeledést hozzá. Felnézett a páholy felé s mély meghajlással köszöntötte a nőt. Az asszony, most először, rámosolygott, fejével alig észrevehetően intett s egy pillanatra egymásbamélyed a tekintetük. Az asszony mély, tengerzöld szeme égett, biztatott, ígért... A fiú még sohase látott ilyen szemet s szinte megszádlott tőle. Vannak szemek, melyek gyujtani, lelkesíteni tudnak s egyetlen pillanattal többet mondanak minden szónál. Ilyen szeme volt az asszonynak.

A bíró ismét sipjába fújt s a birkózók felállottak egymással szemben, hogy a harmadik jelre egymásnak rontsanak. Tom már nyugodt volt, szeme éles. Kutatta az ellenfél arcát, mozdulatait, kereste az alkalmas fogásokat, melyekkel kétféle fektethetné. Érezte, hogy győzni fog, győznie kell!... Ez lesz a próba, mely után megnyílik az út a titokzatos hercegnő felé... A másik közömbös arccal állott vele szemben. Nem sokat várt a kis cirkuszi erőművésztől s szinte restellett is vele kiállni, ő a bajnok.

A harmadik jelre egymásnak feszültek. Kemény fogásokkal előbb csak próbálgatták, mérgettek egymás erejét: egyikük sem mert komoly támadásba kezdeni. Végül a bajnok megunt a játékot s támadott. Erősebb volt, mint Tom, ez már az első pillanatban látszott, de Tom ügyesebbnek, gyorsabbnak s hajlékonyabbnak bizonyult, testét rugalmassá tette az állandó, nehéz torna. A bajnok egyre dühösebben küzdött. Nem várt ennyi tudást s ügyességet ettől a „bohóctól”: másorkor védhetetlennek bizonyult fogásai egymás után mondtak csődöt. Tom egyelőre csak

védekezett és várt... Némán birkóztak s az óriási arénában, ahol százezernyi néző leste feszült izgalommal a küzdők minden mozdulatát, olyan csend volt, hogy hallani lehetett nehéz, ziháló lélegzetüket.

A bajnok egyszerre megingott. Lába megcsuszott a homokban, de már hiába próbált támaszt keresni, Tom megragadta s magasbaemelte, fel egészen a feje fölé.

Ebben a pillanatban valaki a nézőtérben elkiáltotta magát.

— Tempó, Tomy!

Erre, mint gátját szakított megáradt folyó, százezernyi torokból úgy zugott fel a kiáltás:

— Tempó, Tomy!... Tempó, Tomy!...

A bíró hiába sipolt, a csengők hiába intettek csendre, minden egyéb hang eltűnt, elveszett a lelkesedésnek ebben a szinte örületig fokozódott kitörésében.

Tom egy pillanatra még tartotta a hatalmas testet a feje fölött, aztán irtozatos erővel földhözvágta. A bajnok megpróbált lidart formálni és karjaival tartani magát, de Tom még lélegzethez jutni se hagyta, mellére térdelt s szorította ellenállhatatlanul. A másik érezte, hogy bajba került s minden erejét összeszedte, hogy szabadulni tudjon. Ezekben az utolsó pillanatokban izmaik szinte a megpatanásig feszültek, a nézőtérben néhányan elájultak az izgalomtól, végre a bajnok ellenállása megtört, lassan engedett a kegyetlen szorítás alatt s előbb egyik, majd mindkét vállával a földhöz süllyt.

A köröndöt pillanatok alatt koszorúkkal, virágokkal árasztották el s aki csak közeljutott, átugrotta az alacsony korlátot, mely a nézőteret elválasztotta, odarohantak Tomhoz, öleltek, kezét szorongatták. Tom azonban az egészet szinte észre se vette, csak állott a lelkesen ünneplő emberek között és nézett fel, az asszony páholya felé. Az asszony felállott, előrejött egész a páholy széléig s mosolygott. A szemében újra felvillant az a különös tűz, mely többet mond minden szónál és Tom érezte, hogy győzelmének legszebb jutalma ez.

Tom és a legyőzött bajnok elvonultak s a közönség is lecsendesedett lassan. A műsor folyt tovább. A közönség másik kedvence lépett a köröndbe: Pierre, a zenebohóc.

Pierre Duval, nemcsak a közönség, de az egész cirkusz ekdvence, kicsi, sovány emberke volt, élénk, örök jókedvű: csak mély, fekete szemében felhőzött állandóan valami árnyék, mintha valamilyen régi, titkolt bánat ült volna a lelkén. Eredetileg zenetanárnak készült és fényes hangversenytermekről álmodozott s csak úgy lett bohóc ő is, ahogy mindenkit más-

A
TÜNDÉRUJAK
régebbi évfolyamaiból egyes számok
a B. L. kiadóhivatalában
kaphatók.

Ennek a nagyszerű magyar kézimunka újságnak régebbi számai kiadóhivatalunk a pénz előzetes beküldése mellett a következő árakban szállítják:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lel
10 " " " "	15 " "
20 " " " "	13 " "
25 vagy több füzet	11 " "

A Tündérujak friss számai példányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon olcsók és így a jó háziasszony asztaláról nem hiányozhatnak.

A legújabb orosz színház

„A kör négyszögesítése” volt annak a Kátejev-darabnak a címe, amelyet mindenütt játszottak Európában és mindenütt másképp. „A kör négyszögesítése” a fiatal szovjetintellektuálnak és általában a forradalmi orosz ifjúságnak volt a darabja, amelyben Kátejev remek szatirájából nem kevés jutott ki a moszkvai lakásviszonyoknak. Illetve azoknak a kispolgári jelenségeknek, amelyek egy ilyen lakáskérdés körül felgyűlnek. A darabot annakidején Berlinben óriási sikerrel mutatták be a Schiffbauerdamm progresszív színházában. Ez az előadás mindent érvényre juttatott, amit a szerző célzott. Már kevésbé a pesti előadás, amelyben ebből a kissé keserű, de realis vigjátékból egy valószínűtlen buffó-komédiát fabrikáltak a pesti színházüzlet követelményeihez híven. Kolozsvárt a darabot ha nem is túl jó színészek, de mindenesetre jó rendezői kéz hozta ki. Forgács rendezte, néhány igazán kivételes momentummal. A kolozsvári előadás különösen kissé melegg és emberivé faragta ezt a vigjátékot, amely Berlinben kissé felforgácsból valónak, Pestben pedig szellembeletnek látszott.

Kátejev másik, első darabja egy Palenberg testére szabott darab volt: „A sikasztók”.

Most a moszkvai kis színház és a prágai nemzeti színház egyszerre hozzák ki Kátejev új darabját, amelynek címe: „Daroga cvetov”, magyarul „A virágut”. Az új darab hőse Zarjalov előadóművész, aki magát valamennyire Übermenschnek tartja s a technika jövőjétől megzúdult, a mikrofon és előadóasztal előtt állandóan az eljövendő embertípusról beszél. Az új emberről, a kinek ő már előfutárja. Ez az előfutárság gyakorlatban azonban nem áll egyébből, minthogy Zarjalov feleségét uton-utfélen csalta, amiközben életfarsángot, az „új embert” isteníti. Feltételességi jelenetek sorozata után azonban a férj elhagyja a tökéletes asszonyt. És Zarjalov megállapítja: „a virágut, már-már a házasság, félrevezetett”. A vigasztalhatatlan embert azonban egy pikáns, de csinos kis szovjetölgy egy időre megvigasztalja. Zarjalov, az „Übermensch”, aki a mikrofon s az előadóasztal előtt hivatkozik az új embertípus megteremtésére szerepében, visszakiánkózik azonban a „virágutra”, az első feleséghez (miközben állandó megnyugtatóst keres arra vonatkozólag, hogy ő nem kispolgár). Ilyenképp Zarjalov elveszti a pikáns öölgyet és szerencsétlenségeinek tetőfokán egy cikk jelenik meg róla a Pravdában, amely leleplezi. A cikk a mikrofon előtti fecsegésről szól és végleg lehetetlenné teszi a fecsegő Zarjalovot.

A darab ismerői elragadtatással beszélnek a jellemek tökéletes rajzáról és egyáltalán a darabról, amely szomorú vége ellenére, is hallatlanul tempós vig-

játék, amelyben Kátejev szatirája újra teli fényben szikrázik.

Meyerhold, épülő új színházáról és az orosz színház fejlődésének utolsó állomásairól nyilatkozva Prágában a következőket mondotta:

„Leszámoltam a diszletezéssel és a modern konstrukciókkal is. A színpadot (amely a amfiteatrumszerű színház egyik végén kiugró félkör, tehát körben mindenhol figyelhető) a színész megjelenése uralja és ujszerű fényhatások jutnak elsőrendű szerephez. Mint ahogyan Rubens képeinek egyes helyei meg vannak világítva, viszont más helyek festői homályban tartva, úgy lesz nálam művészi elemmé a fényhatás. De nem mint esztétikai segédeszköz, hanem mint cselekvő játékelem. A fény is a szó szoros értelmében jut szerephez az előadandó darabokban.

Különös szerepe van a színpad padlózatának is. A jelenetek tartalma szerint színes szőnyegekkel borítandók, mint ahogyan azt a japánok teszik színházukban. A padló színei az érzelmi elemeket hangsúlyozzák. Harci és háborus jeleneteknél például vérvörös. Az Othello-ban: fekete vagy sötét ibolya szőnyeg. A szőnyegen Desdemona kendőcskéje rendkívül fehér reflektorfényben. A kendőcske az egész felvonáson keresztül ott fekszik, figyelmeztetés és intésképpen. A darabban lassan e körül a kendőcske körül fejlődik ki a feltételes tragédia. Tehát nem szimbólum, hanem szereplő. A színpadi cselekményt mi tehát gondolatok köré csoportosítjuk”.

Gorkij egy színpadirodalommal foglalkozó cikkéből:

„A munka gondolkodásra serkent. A gondolkodás a munkatapasztalatot szavakba ülteti át, gondolatokba önti, fejtévéskbe, elméletekbe — átmeneti munkásigazságokká változtatja azokat.

Mindenki tudja, hogy sokkal nehezebb a szót cselekedetvé változtatni, mint a cselekedetet szóvá.

Az irodalmár egyidejűleg változtatja a szót cselekvéssé és a cselekvést szóvá... A főanyag, amivel az író dolgozik: a szó”.

A moszkvai ünnepi színjátékok hetén meglepő arányban kerültek színre klasszikusok. A tíz estére terjedő műsor a következő: „Igor herceg”, Borodin operája a nagy színházban, „Intervenció” Szlavina színműve a Vachtangov színházban, A gyermekszínházban: „A néger fiú és a majom”, Satz és Rosanow gyermekdarabja, „Páris lángjai”, balett Asaffievától a „Nagy Színházban”. A zsidó állami színházban: „200.000” Salom Eleichem színműve. A „Művész Színházban” Shakespeare: What you want (Ami kívántok). A Stanislavszki opera-színházban Rossini „Sevillai bor-

Szabadságról hazatérve

barnán és egészségesen néz ki. Mit tett azonban belső szerveiért, mit tett a vesék és vizeletvezetékek érdekében? Ezeket is ápolnunk kell! Hosszadalmas és fájdalmas szenvedéseket kerülünk el ezáltal.

Egésztse ki nyári szabadságát egy őszi Helmitol-kurával.

Helmitol kitisztítja a veséket és a vizeletvezetéseket. Szervezete fokozott egészséggel fizeti meg a kurát.

bély”. A Meyerhold-színházban: „Kamélias hölgy”. Kis színház Trenjéwtől: „Tavaszi szerelem”. Kamara színház: „Optimista tragédia”, Vesnyikóvtól: végül a Moszkvai Művész Színházban Gorkij utolsó nagy sikert aratott darabja, az: „Igor Bulisev”.

A klasszikusok közül az utolsó idényben a következőket játszották a moszkvai színházak: Dosztojevszki „Elnyomottak és bántalmazottak” című regényének dramatizált változata, — Schiller: „Ármány és szerelem” és „Don Carlos”. Shakespeare: „Hamlet”, „A velencei Kalmár”, „Antonius és Kleopátra”. Gogoly: „Holt lelkek”. Az idény minden egyes előadása telt ház előtt zajlott le. Színházba jegyet idegenek alig kaptak, mert azokat az üzemek és gyárak hetekre, sőt hónapokra előre megvették.

m. n. j.

kás, szomorú bohóc, magakészítette hangszerén, mely négy drótból állott, kifeszítve egy kiszolgált seprű nyelén.

A közönség figyelmesen hallgatta: várták, vajjon milyen új tréfát eszelt ki az ötletes bohóc. Nem értették a viharzó, szinte melódiátlan muzsikát és vártak valamit...

A bohóc lelke pedig szállt, repült a hangok szárnyain: fényes hangversenytérmmé vált a cirkuszátor, drága mesterhegedűvé a seprűnyél s a páholybeli asszonyt az áradó hangok körülölelték lágyan, szerelmesen és hozták, sodorták feléje...

Amikor végetért a dal s fáradtan leengedte a hangszerét, úgy érezte, hogy ő is győzött: megmutatta magát az asszonynak.

A nézőtér felzúgott a taps, mely ezuttal a művésznek szólott, nem a bohóc-nak s az asszony tengerzöld szeméből ép akkor törött ki egy könnyet, mikor felpillantott hozzá.

A bohóc felujjongott:
— Győztem!... Én győztem!...

Mikor kilépett a köröndből s elindult hátra, az öltözők felé, mindenütt kíváncsi, csodálkozó arcok fogadták. Próbálták megállítani, kérdezősködni tőle, a bohóc azonban szó nélkül félretolta a kíváncsiakat, gyorsan lemosta arcáról a festéket, átöltözött, aztán áthaladt az öltö-

zők és raktárak tekervényes folyosóin, megkerülte a nézőteret s befordult abba a homályos csarnokba, melybe a páholyok bejáratai nyilottak.

Beszélni akart az asszonnyal. Maga sem tudta, hogy mit akar tőle tulajdonképpen... Talán elmenni vele, hisz úgy érezte, hogy ő győzött, nem Tom... Talán csak megcsókolni a kezét s megköszönni pár halk, könnyes szóval, hogy meghallgatta és megértette őt... Maga sem tudta, mit akart, csak ment.

Mikor odaért, látta, hogy a homályos előtérben már áll valaki. Vállas alakjáról könnyen felismerte: Tom volt. Tom is észrevette őt, elébement s barátságosan a vállára tette a kezét.

— Hová sietsz, Pierre? — kérdezte.

A bohóc csendesesen felelt.

— Öhozzá jöttem...

Egyebet nem mondott. Tudta, hogy Tom is az asszonyt várja s hogy minden szó felesleges.

Tom elmosolyodott. Végignézte a kis sovány emberkét s csak annyit kért:

— Te?... Hozzá?...

— Igen, én, — felelte a másik büszkén, — ő meghallgatott és megértett engem.

Tomban felforr az indulat. Egy pillanatra arra gondolt, hogy torkonragadja s örökre elhallgattatja a bohócot, de megennyhült nyomban. Minek bántaná szegényt?... Mit árthat öneki?... Ömellette az

asszony meg se látja. A hangja inkább szánakozó volt.

— Te, te... bohóc...

Ekkor a páholy ajtaja kinyílt s az asszony kilépett. Mikor a két férfit megpillantotta, láthatóan nagyon meglepődött s állva maradt az ajtó küszöbén. Tom elől állott, egészen az ajtó fénykörében, mereven, kihuzva magát, mint valami szobor; a bohóc valamivel hátrább.

A bohóc előrelépett.

— Asszonyom, én csak azért jöttem, — kezdte halk, fátyolos hangon —, hogy megköszönjem...

Az asszony ekkor ránézett különöstűző szemével s pillantásától elhallgatott. Nézte sokáig a finomarcú kis vézna embert, aki ma este érette valósággal csodát művelt s ahogy nézte őt, mintha a holdfény-szonáta hangjait hallotta volna. Aztán Tomot nézte, vizsgálta hosszan. Az arcán látszott, tudja, hogy most választania kell s hogy nehezebbre esik választani. Egy darabig csak nézte Tomot, aztán mégis a bohóc felé fordult, karját nyújtotta neki s megindultak a kijárat felé.

Az utcán autó várta őket, az asszony beült s intett Pierre-nek, hogy kövesse.

A bohóc ahogy ott ült az asszony oldalán, a lágyan suhanó autóban, lehunyta a szemét s úgy érezte, hogy talán már nem is él: meghalt és angyalként röptik valami sugárzó, mennyei boldogság felé...

Divat — a múlt!

Aki a párisi elegáns étermetek, téfőhelyeket, divatbemutatókat mostanában végigjárja, az az érzése támad, mintha egy — kosztüm-bálon volna. — Mert divat lett a múlt, de nem a közelmúlt, nem a múlt századvég divatja, hanem legalább is a — középkor. Az estélyi köpenyeket úgy omlanak le a szép hölgyek egyenes vállairól, hogy bizvást lépegethetnének benne egy Stuart-kastély felvonó-hídján. Hogyha még hozzá a fátyolos, cukorsüvegszerű legujabb divatu főveget is felteszik, akkor éppen úgy hatnak, mintha most léptek volna ki — a középkorból. Híres angol festők, Gainsborough-nak, Romneynek a képeiről is másolnak kalapokat, sőt egy délutáni divatbemutatón feltűnt a „François Villon“-kalap is, a hetyke, hátracsapott tollu főveg, amilyent valamikor hajdanán viselt a franciák e kedves kö-

tője. A hajviselet körül is „visszajár a múlt”, tobzódik a divatfantázia. Egyik szép hölgy egyszerűen lemásolta Recamier asszony hullámos hajviseletét, úgy, ahogyan az a híres Louvre-beli képen meg van festve, de arany és bíbor straszmadarak is repülnek a frizurára, sőt élővirágot is tűznek a hajba, mint valamikor régen. A legnagyobb feltűnést mégis az a párisi hölgy keltette, aki antik tunikában, aranyabronccsal a homloka körül, aranycsigákba bodorított hajjal, aranyozott szemhéjakkal és körmökkel jelent meg, mint egy ifjú Apolló. Ez az egy divatkirándulás volt csak az ókorba, egyébként változatlanul a — középkor a divat. Természetesen csak a ruhaviseletben, nem pedig az életkorban. Mert a szép divathölgyeknek tudvalevően — nincsen kora!

Az arc nyár után

IRTA: VÁRADY ILUS,

A BÉCSI KOZMETIKAI EGYESÜLET ELNÖKNŐJE

Bizony, nagyon rossz színben van önmagára úgy a nyár vége felé. A télen gondosan ápolott teint-je alaposan tönkrement a tavaszi és később még inkább a forró nyári nap kíméletlen hősugarainak hatása alatt. Igaz, hogy ugyanezen idő alatt egészsége megszilárdult, az egész szervezetben megújulás jött létre, de mindennek ellenére a ráncok mélyebbek lettek, a szarkalábak ijesztően megdudorodtak, mint a meleg vízi tó tükre: mindenféle színd foltok virágoztak ki az arcon, az orr, a kezek kivörösödtek, a szemben lázas fény vibrál és telisteli van pattanásokkal a bőr, nem is szólva a mitesszerek légiójáról. Így nem csodálhatjuk, hogy dacára a nyári pihenésnek, állandó friss levegőn való üdülnének és igen jó táplálkozásnak, a nyár után az arc bregebbnek tűnik, mint a nyár elején, amikor pedig önmagára olyan halálrauntottan, annyira kimerülve kezdte meg a vakációját. És így amidőn visszaérkezik a meghitt lakásba és pszebe jutnak a társadalmi kötelezettségek, megdöbbenve látja magát viszont a tükörben és nem akar hinni a szemének, hogy ő a nyáron át ahelyett, hogy fiatalodott volna, lám, még öregedett. Egészen kétségbe van esve. Szidja a háziórvost, hogy nem a megfelelő gyógyfürdőbe küldötte, avagy nem a megfelelő helyet választotta ki részére a nyári üdülnésre, szidja a férjét, hogy bizonyára csak azért engedte el az egész nyár tartamára, vagy egyáltalában üdülnésre, hogy vigan élvezhesse a szalmaösvégyesség gyönyöreit s dühös az egész világra, azért, mert egyáltalában elment és elmehetett nyári pihenőre. Az utcán higgykedve látja, hogy mennyire jobban néznek ki azok a szegény ismerősei, akiknek bizony nem tellett egy vagy két hónapot azokban a bizonyos hegyekben eltölteni vagy az isteni tenger sós vizében uszkálni, avagy egy varázslatos hajútut tenni a végtelen óceánon.

Hát, igen tisztelt hölgyeim, legyenek meggyőződve, a látszat nagyon csal. A rossz arczin kellő ápolás mellett igen muló valami ilyen esetben és tulajdonképpen annak a vehemens küzdelemnek a nyomát mutatja, amelyet éppen a nyári üdülnés, a nyári gyógyfürdő, tengeri víz avagy egy csodálatos tengeri utazás következtében beállt belső megújulás hagy a bőrön. A gyógyviz, legyen az akár kén-, akár jód-, akár arzén-tartalmú főleg s fűződik benne az ember egy pár hónapon keresztül avagy csak igya, azután ugyanígy a hegyvidék önzója, a tenger sója, harca kel mindazon a vérünkbe avagy a sejtjeinkbe, gyomorsavainkba lerakódott mérgek és betegséget, halált okozó kórokkal és ezeket igyekszik kiszorítani. Természetes, hogy ezek a mérgek egyrésze a bőrön keresztül távozik ki belőlünk, amíg a többi a rendes emésztés, esetleg izzadás, hűgység stb. útján. E küzdelemnek a nyomai nemcsak a bőrön, hanem a szemünkben is erős nyomot hagynak, annál is inkább, mert az idegeinket is megtámadják. Innen van az, hogy nagyon sokan egy nyári kura után sokkal rosszabbul érzik magukat, mint azelőtt. S bizony, sokszor hónapok telnek bele, amíg egy ilyen kúrának a testi és lelki egyensúlya újra helyrejön. Ezért legujjabban minden hosszabb kura után egy pár hétre még utókurát ajánlanak az orvosok, egészen más fekvési helyen, lehetőleg például síkságon, tenger melletti üdülnés után a havasok közé való utazást vagy esetleg megfordítva.

Ha mostan egy ilyen radikális nap-, víz-, levegő-kúra átment hölgynek társadalmi kötelezettségei vannak, avagy általában nem kötheti az orrára rossz arcbeli kinézésének általunk vázolt okait, akkor még fokozottabb

mértékben van szüksége a megfelelő arcápolásra. A pár hét, esetleg csak olykor hónapok múlva beálló jó egészségi állapota nem szabad megtevéssze, mert ezzel, sajnos, az arcőr szépsége alig van összefüggésben. A paraszt-asszony is egészséges, a cigányasszony is egészséges, sokkal inkább, mint talán bármelyik nagysága, de azért az arca, dacára olykor a természetből adott eléggé kellemes, sőt feltűnően szép vonásoknak, mégis rettenetes állapotban van.

A modern kozmetika az ilyen kura-reakciós arckonál mindenekelőtt a megnyugtató kék-fényezéseket és pakkolásokat alkalmazza. A bőr megtisztulási folyamatát nagyban elősegítik a gőzölések, a különböző kombinált fénykezelések és természetesen az egyénien helyesen elkészített és használt balzsamok. Az anatómiailag helyesen alkalmazott masszázások elmaradhatatlanok. Ellenben a beutólt és a maké up, valamint az ezzel járó raffinit és a divat által megkövetelt kis nappali és nagy esti kikészítések csakis a már normális arcórón alkalmazandók újra. Sokan elkövetik azt a nagy hibát, hogy nem lévén elég türelmük ezeknek a bőrreakciós folyamatoknak a kiváráására avagy egyáltalában nem törődnek ezekkel, még kevésbé szakszerű kikészítésekkel, könnyelműen rárakják a barátjuk által ajánlott legujabbfajta francia pudert és festékeket s azután csodálkoznak, hogy a nyaralás ellenére a bőrük egyre kétségbeesettebb jeleket kezd mutatni a hervadásnak.

Igen elterjedtek az ilyen őszi kura-reakciós bőrkonál a maszkos kezelések. E maszkok anyagát a kozmetikai kémia a legkülönbözőbb állati, ásványi és növényi zsíradékokból kombinálja össze és telíti hormonokkal, vitaminokkal, még az ezeknek megmerevedését a bőrön előidéző gyantákkal viaszokkal. A maszkok alkalmazása azért praktikus, mert hosszabb ideig maradhatnak fenn a felső bőrön, tehát nem szivódnak mindjárt fel a pórusokba és ezáltal magát a felsőbort kozmetikailag jobban kezelik. Ez meg igen fontos a mindenképpen jól kinézni akaró hölgyre. Ma, amikor egy nem kifogástalan teint-nel rendelkező hölgy többé nem társaságképes, a legtöbb társasági hölgy szinte kétségbeesve keresi azt a jó kozmetikust, aki a nagy teli idényre újra teljesen rendbe tudja hozni a teint-jét. Amint látják, hölgyeim, azoknak a dámáknak is megvannak a maguk nagy őszi gondjai a bőrükkel, akik annyira irigyléreméltóan tudták az egészségüket ápolni a nyári kánikulában. Azért még sem kell elriadni a nyári, a szervezetet megújító radikális kúrától, mert ezek a legfontosabbak. Az általuk a bőrön okozta szépséghibákat aránylag elég könnyen ki lehet kezelni még házilag is. Legközelebb erről az őszi, illetve nyárutóli otthoni arckezelésről fogunk bővebben csevegni.

Kozmetikai üzenetek

TANÁCSKÉRŐ LEVELEK közvetlenül Ilse Várady, Wien I., Kärntnerstrasse 21 címre intézendők. Mellékelni kell hozzájuk nemzetközi válaszkupont, amely minden postahivatásban kapható.

Démon. Azt kérdezi tőlünk, mit kell csinálnjon, hogy türelme legyen csak egy férfiú udvarlását hallgatni. Bár ez nem tartozik a kozmetikához, mégis válaszolunk. A maga türelmetlensége annyit jelent, hogy állandóan kutat, keres. Még nem találta meg azt a férfit, akibe igazán szerelmes tudna. Legyen nyu-

AUTÓSOK FIGYELMÉBE!

Nagy titok táru fel Önök előtt:
AZ AMERIKAI AUTOMÁRKÁK TÖBBSÉGE:

AMERICAN
Buick
CHRYSLER
De Soto
Cadillac
Stewart
REO
Brockway
PLYMOUTH
DODGE
Ford
Nash
INTERNATIONAL
Oldsmobile
ETC. ETC.)

EREDETI ALKATRÉSZKÉNT, a

Thompson

gyártmányu SZELEPEKET — DUGATTYUKAT
és NYOMVEZETŐRUDFEJEKET — valamint a

PERFECT CIRCLE

gyártmányu DUGATTYUGYÜRÜKET szereli fel.

Ha tehát a „HACE“-cégnél szerzi be szükségleteit, úgy nincsen kitéve az utánzott alkatrészek használatával járó esetleges kellemetlenségeknek és amellyel még sem kell magasabb árat fizetnie, mint az utánzott alkatrészekért.

Kérje mindenütt a „THOMPSON“ és „PERFECT CIRCLE“ gyártmányait, vagy forduljon közvetlenül a romániai képviselőhöz és főlerakathoz:

„HACE“, SAMY HEINRICH

Központ: BUCUREȘTI, Cal. Griviței 46. Telef. 327/62.

Fiók: BUCUREȘTI, Ciclop-palota. Telefon: 205/77.

Külön kiszolgálási osztály vidéki megrendelések számára. — Kitérően felszerelt raktár: hajtószerkezeti és differenciál fogaskerekek, benzín Vacuum „Stewart Warner“, Trico, Schaler, Kingston stb., stb.

godt, abban a pillanatban, amint egy ilyen férfiú jelentkezik az életében, nem hogy meg nem unja az udvarlást, de enélkül olyan szerencsétlenül fogja magát érezni, hogy soha még ezébe sem fog jutni, hogy ez az udvarlás egyáltalában unalmas lehetne magának még akkor sem, ha az egykori szerelmi ömlengések és hízeltetések olykor-olykor egészen goromba mindennapiaságokra fognak átváltozni.

73 éves hölgy, Nagyvárad. Szeretnők az egész levelet közölni, avagy berámázva mutogatni annak az ezer és ezer hölgynek, akik már negyvenéves korukban megszűnnek törődni arcuk ápolásával. Ime, egy 73 éves nagyváradi hölgy, aki tanácsot kér tőlünk, ugyanakkor azonban figyelmeztet bennünket, egy új eljárásra, a mitesszerek ellen. Ez az eljárás abban áll, hogy egyszerűen tisztított, u. n. sebbenzinnel kell mosni őket és akkor maguktól elmúlnak. Mi már régen alkalmazzuk ezt a rendszert, de, sajnos, nem minden esetben vált eddig be. A hatást megjavítja, ha 100 gramm benzínbe 2 gramm glicerint keverünk. Erre a folyadékra azonban igen kell vigyázni, mert tudvalevőleg a benzín erősen tűzveszélyes, tehát nem szabad csak úgy egyszerűen a toalettasztalkán állva hagyni, még kevésbé dugaszolatlanul.

Tordai előfizető. Az a panasza, hogy arca nagyon szeplős, de nem képes semminemű kenőcsöt használni, mert mindentől megdagad. A mi véleményünk szerint az összes eddig használt kenőcsök mind hiányosak voltak és ezért dagadt meg használatuktól az arca. Ha válaszkupont küld, akkor ajánlunk egy önként, mint a kis lányának egy megbízható márkát, amit talán ottan is megkap. De mindenesetre már most kérdezzük, volt-e egy bőrorvosnál? Ha nem, jó lesz odamenni. Ilyen esetben nagyon megbosszulja magát, ha az orvosi tanácsért sajnálja a pénzt.

Rakhele, Tel-Aviv. Hogy a B. L. valóságos világkép, azt abból is látjuk, hogy a héten két levelet kaptunk Palesztinából s egyet Buenos-Airesből. Egy tel-avivi előfizető azonban nagyon panaszkodik, hogy a lapot nem kapja rendszeresen. Panaszát továbbítottuk a kiadóhivatalnak. Többi panasza azonban sokkal nehezebben orvosolható. Mielőtt egészen kimerítő választ adhatnánk rájuk, még meg kell specialistákkal beszélünk. Egyelőre ennyit.

Szépséghiba. Azsia, Privát levél ment. Grófkisasszony, Tordamegye. Báthory Erzsébetnek hívták azt a magyar arisztokratánót, aki megbízható történeti dokumentumok szerint, tíz év leforgása alatt körülbelül hatszáz fiatal parasztleányt öletett le, hogy vérüket szépségfürdőre használja fel. Poppea császárnőnek hívták azt a római uralkodónót, aki mindennap számarterjben fürdött. Ugyanezen hölgy a friss kenyér beleit rakta pakkolás-képpen az arcára. Az ma is divatos, hogy hölgyek a frissen leölt állatok húsát teszik éjjelre az arcukra, a bőr megfiatalítása végett. Éppen a napokban kaptunk levelet egy állatorvosnőtől, amelyben arról értesít bennünket, hogy férje tövöltából a frissen leölt bika friss

harmonjaiból szokott pakkolásokat csinálni éjjelre az arcára, de úgy tapasztalja, hogy már több heti használat után sem használ. Így is van. Sulyos tévedés és csak laikus elgondolásra vall, azt hinni, hogy a friss hús, ha akár hormon is, avagy pláne vér, alkalmas arra, hogy a tűnő szépséget helyreállítsa. Báthory Erzsébet ugyanazon örületbe esett ezzel, mint a híres francia Marquis de Sad, aki a kis gyerekek vérével akarta a saját tűnő fiatalságát visszaszerezni és az állatorvosné számára is egészen más szépségápoló szerek állanak a rendelkezésre, mint a frissen leölt bikák hús. Az állatorvosné tévedése onnan származik, hogy a hormonokat ujabban igen felhasználják a szépségápoló krémek elkészítésére. Ez igaz. De csakis először preparálva és azután bedolgozva a krémekbe, jöhetnek tekintetbe, mint kozmetikumok és sohasem nyers állapotban. Így legfeljebb erős tyuklovesbe befőzve, mint belsőleg ható harmonok, a szervezet általános regenerálására jöhetnek tekintetbe, de így is csak individualisan és dietétikusan adagolva, lehetőleg orvos által.

Szende lányka, Gyulafalva. A köröm lakkozása mindig ártalmas.

Világotjárt esperes. Hogy miért öregszik a felesége, annak az oka a saját levelében megtaláljuk. Ne tessék olyan sokat kimaradni. Szegény asszonyok korai megöregülésének az oka sokszor a férjeik túlságos kocsmaszereteteiben rejlik. A szép prédikációhoz illetet, higgye meg, az Isten nagy templomában, a melynek boltíve az ég, sokkal inkább nyerhet, mint egy csomó berugott korhely csuf beszédeiből. Tehát menjen a feleségével sokat kirándulni a felséges természetbe és akkor majd meglátja, milyen hamar kivirulnak a régi rózsák újra a tisztetes asszony orcáján. Ennél jobb szépségért nem tudunk ajánlani. Ami pedig Kézdivásárhelyt illeti, ebben teljesen egy véleményen vagyunk. Ezt a várost mutogatni kellene egész Európának. Tipikus távolkeleti, öskoreai város. A házak építési módja, az utcák utcátlansága, a minden rendszert nélküli építkezés, udvar nélküli házak sikátorai, a kutak furcsa stílusa és végül maguk az emberek, a lakosság, a beszédmodoruk, a gondolkodásuk, az életfelfogásuk, minden arra vall, hogy ezt tényleg valahonnan egészen keletről idevándorolt mongolok alapították.

Kiváló lelki tulajdonságaink a rokonérmelmű emberben szeretetet, a tömegben pedig gyűlöletet ébresztenek. (L. Aigoin)

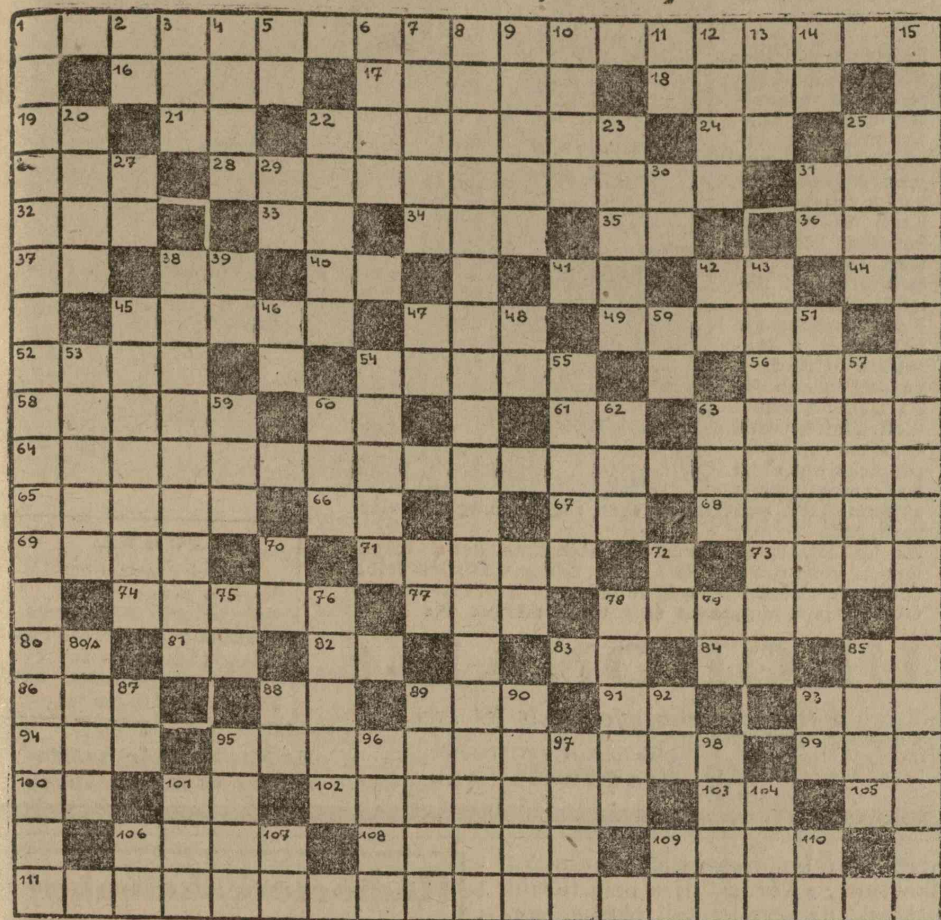
A tettek vonzóereje... a lelkek szerelme ugyanaz a törvény kétféle megnyilatkozásban. (J. Revel)

Mikor a nő beszél, semmire sem gondol; a malom csengője is akkor szól, mikor üresen jár a garat. (H. Malott)

Az önzetlenségnek különös példáját látjuk a nőknél: minél jobban szereti a leány az anyját, annál szívesebben válik meg tőle. (Valtour)

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Reggeltől estig. 16. A Szajna mellékfolyója, Párisból északra. 17. Magas bioszféra. 18. Anyaghiány. 19. Névmás. 21. Olasz. 22. Aki ezt tette, az talán meg is találta. 24. Kötőszó. 25. Házállat. 26. Épületmaradvány. 28. Alföldi embertípus. 31. Német névelő. 32. Leánynev. 33. Rag. 34. Azonos másnévelő. 35. Olasz névelő. 36. Házállat himnusz. 37. Időhatározó. 38. Házállat. 40. Görög betű. 41. Névmás. 42. Van ilyen bér és halál. 44. Indulatsz. 45. Egy üres test belseje; az építész légköbméterekben fejezi ki. 47. Nyelv- és fogalom. 49. Nem megy el. 52. Római számok, összegük 650. 54. A főnök teszt, ha elöljártatást kérés. 56. Szita németül. 58. Ilyen ház. 60. Német névmás. 61. Sir. 63. Döfj. 64. Ilyennek kell az ifjúságot nevelni. 65. Igen ragaszkodó. 66. Duplázva bányaáros. 67. Két mély magánhangzó. 68. Tisztelet — angolul, németül. 69. Helyhatározó. 71. Falusi kocsmáros gyakori neve. 73. Fedő. 74. Ilyen uralom van. 77. Magyar Távirati Iroda, rövid. 78. Idősebb nőtestvérem. 89. Névmás. 81. Vissza: összetett mássalhangzó. 82. Juttat. 83. Igekövető. 84. Egyszerű ige. 85. Német névmás. 86. Középső Téténytől délre. 88. A nagy ismeretlen. 89. Vissza: régi magyar bizony. 91. Hires ma-

gyar író mongramja. 93. Németül: erdei állat, főleg vészöl. 94. A legelső híres hajós. 95. A vizes ruhát Mari a padlason.... 99. Időegység. 100. Vissza: kettős mássalhangzó. 101. Gyerekhang. 102. Nagyon magas. 103. Házállat. 105. Két hasonhangzó betű. 106. Tűz... 108. Nem örül a szónak, ha ezt kiáltják neki. 109. Mértani test. 111. Baleset után sokan jelentkeznek.

Függőleges: 1. Oly következmények, melyek nem számol az ember. 2. Olasz folyó. 3. Jelző. 4. Az eső. 5. Igekövető. 6. Diszes. 7. Bizonyos rágesálók nyoma a mezőn. 8. A rokkantellátással összefüggő két fogalom, közöttük köztöszóval. 9. Oldás (közvetlen nemzetközi kifejezés). 10. Született (nőnem) latinul. 11. Kópöz. 12. Fűrge csuszomász. 13. Rajzoló használja. 14. AK. 15. Modernebb vízi járművek. 20. Görög betű. 22. Neves nyomdász, kettőzött utolsó betűvel. 23. Vissza: német mérőföld. 25. Idegen férfinév. 27. Időhatározó. 29. A pokolban is... 30. Rangjelző. 31. D. K. 38. Ilyenekből áll a Bükk. 39. Utóeszköz mássalhangzó. 42. Kis folyóvíz. 43. Ezt fizeti a bér. 45. Egy megittam fél liter bort. 46. Menny. 47. Rag. 48. Német névmás. 50. Rangjelző. 51. Napidíj közhasználatu idegen szava.

53. Német tanító fonetikusan, ékezetfelelőssel. 54. Vissza: újjelendő őslakó. 55. Az Opera főorvosa. 57. Latin tévedés. 59. Vissza: verj. 60. Ige. 62. Menni fogok — latinul. 63. Allok — latinul; 100 szláv nyelven. 70. Igekövető. 72. Folyadék. 75. Vissza: kettős mássalhangzó. 76. Olasz költő. 78. Véd. 79. Igevégező. 80a. Cervza. 85. Hires pesti alpolgármester. 87. Kötőszó. 88. Igevégező. 89. Rádióműszó fonetikusan, névelővel. 90. A bíró tette. 92. K. T. 93. Görög betű. 95. Tankönyv kérdés és felelet formájában. 96. A tehetség ezt kéri. 97. P-vel: a bíróságnál keresi igazát. 98. Megelé. 101. A tűzoltó teszi. 104. Határozó szó. 106. Francia arany. 107. Vissza: szid. 109. Fonetikus mássalhangzó. 110. Rangjelző.

*

A B. L. szeptember 2-iki számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következők:

Vízszintes:
1. Francia forradalom. 16. Rövidesen. 17. Omen. 18. Ku. 19. In. K. 21. Lustig. 23. Manon. 25. Et. 26. Es. T. 27. Ges. 29. Ralk. 30. Dgt. 32. Alliteráció. A. 36. Rei. 37. Nerva. 38. Bn. 51. Erozió. 52. Um. 53. So. U. 54. Dray. 56. Nz. 57. 29. Tj. C. 40. Inatto. 42. Altató. 43. Ms. C. 44. Rion. 45. Ll. 46. Cu. 47. Pray. 48. Hradsin. Sári. 58. Csajka. 61. Uri. 63. Alt. 65. Oh. 66.

Haz. 67. Estrade. 70. Mária. 71. Irren. 73. Ron. 74. Nois. 75. Sl. 76. Liam. 77. Verdun. O. F. Y. 80. Lo. 81. Ego. A. 83. Ces. 85. Itt. E. 87. Zsalu. 89. Cs. 90. Lencse. 93. Róbert Schumann. 94. Il. — Függőleges: 1. Friedrich Schiller. 15. Munkácsy Mihály. 35. Talleyrand.

A képrejtvények helyes megfejtése a következők: 6. Borotvakrém. 7. Háremőr. 8. Ravasz körülírás. 9. Rendőri kordon. 10. Felesketés.

Helyes megfejtést küldötték be: Kepes Ferenc, Benedek Judit, Horváth Ica, Nagy Elek, Fazekas István, Fekete Imre, Imecs István, Princz István, Gulyás László, Pálmai Béla, Derzi Ferenc, Varga Lászlóné, Merly I. Kamill, Vonház Bertike, Káhn Hinda, Ajtay Arpad, Kiss Zoltán, Szigethy Péter, Moskovits Imre, Ludasi Magda, Rajku Leontina, Brunner Janika, Demény Béla, Tóth Ferenc, Illyés József, Hampel Béla, Bence Dénes, Fehér László, ifj. Göllner Béláné, Neumann Miklós, Makkai Kálmán, Kuligovszky Béla, Tarsay Ernő, Niesner Anetta, Szabó László.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

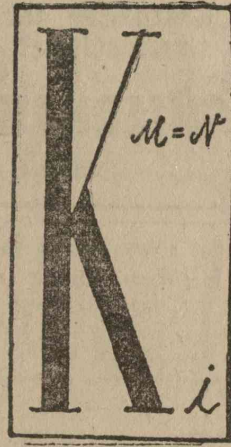
1. Ludasi Magda.
2. ifj. Göllner Béláné.
3. Niesner Anetta.

Képrejtvények

16

17

20

21

18

Lopás, rablás, betörés, gyilkosság

22

23

Mézét vásárolok

Erdélyi padlás

Gyilkots

Rádió-műsor

Vasárnap, szeptember 16.

19.20: Vegyes zene. 20: Előadás. 20.15: Bukarest. 18: Vegyes zene. 19: Hírek. Hanglem. 20.45: Előadás. 21: Indulók és valcerek. 22: Sport. 22.10: Lehár-egyveleg. 23: Hírek.
Budapest. 10.45: Hírek. 11: Katolikus istentisztelet. 12: Prot. istentisztelet. 13.30: Operaból. 15: Hanglem. 16: Mezőgazdák. 16.45: Könnyű zene. 17.30: Csevegés. 18: Cigányzene. 19.15: Csevegés. 19.50: Zongorahang. Bach, Mozart, Schubert, Dohnányi, Chopin, Kodály műve. 20.35: Humoros előadás. 21.25: Sport. 21.45: Offenbach-hangv. 23.10: Hírek. 23.20: Táncczene. 24: Cigányzene.
Bécs. 11: Reggeli hgv. hanglem. Mendelssohn, Bartholdy, Johan Strauss, Lehar Ferenc, Bizet, Gounod. 12: Szimfonikus hangv. 13.30: Szórakoztató hangv. Operettrészletek, áriák. 17.30: Délutáni hangv. Táncclemezek. 18.30: Kamarazene. Hegedű, gordonka, mélyhegedű szóló, duó, kvartettek. 19.40: Kodály Zoltán magyar dalait éneklő Bazilidesz Mária. 21.05: Háromfelvonásos operett. 23.35: Táncczene. 1—2: Bécsi zene.

Hétfő, szeptember 17

BUKAREST. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek. 19.20: Zenekari hgv. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Mozart: Oboe F. Dur. Zs. var. 21.50: Előadás. 21.45: Dalok. 22.15: Hegedűhgv. 22.45: Hírek. 23.15: Szórakoztató hgv. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli hangszó. 15.05: Könnyű zene. 14.30: Cigányzene. 15.40: Háziaszonyok órája. 17: Diákok órája. 18: Olasz dalok. 18.35:

Német nyelvlecke. 19.10: Táncczene. 20: Csevegés. 20.35: Zene ritka hangszereken. 21.10: Csevegés. 21.45: Grieg-hgv. 23: Hírek. 23.30: Cigányzene. 24: Francia előadás Budapestről. 0.20: Szórakoztató hgv. — BÉCS. 12.30: Svájci parasztné. 13: Déli szimf. hgv. Operarészletek. 17.40: A rádió kis színpada. 18.30: Délutáni hgv. Bécsi zene. 20.25: Fuvószene. 21.50: Kálmán Imre-óra. 22.50: Dalok és áriák. 23.55: Táncczene. 1.15—2: Éjszakai zene hgv.

Kedd, szeptember 18

BUKAREST. 18: Vegyes hgv. 19: Hírek. 19.20: Vegyes hgv. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Szimf. hgv. 22: Előadás. 22.15: Wagner hgv. 23: Hírek. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Szórakoztató hgv. 14.30: Fuvószene. 17: Asszonyok órája. 18: Könnyű zene. 19: Csevegés és szavaltat. 19.45: Hegedűhgv. 20.30: Előadás. 21: Hangosfilmekből. 21.40: Hangjáték. 21.55: Cigányzene. — BÉCS. 12.30: Alpisi dalok hgv. 13: Déli szimf. hgv. Operettrészletek, vidám művek. 14.10: A déli hgv. folyt. 17.40: A gyermekek zenéje. 18.50: Fenicio Busoni műveiből. 20.40: Szórakoztató hgv. 22.25: Bárzene. 23.05: Esti hgv. 0.50—2: Éjszakai hgv. hgv.

Szerda, szeptember 19

BUKAREST. 18: Szórakoztató hgv. 19: Hírek. 19.20: Szórakoztató hgv. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Mozart hgv. 21.30: Előadás. 21.45: Brahms-Beethoven dalok. 22.15: Gordonka hgv. 22.45: Hírek. 23.15: Szórakoztató hgv. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40:

Csevegés. 15: Déli harangszó. 13.05: Könnyű zene. 14.30: Szórakoztató hgv. 15.40: Asszonyok órája. 17: Diákok órája. 18: Csevegés. 18.35: Könnyű zene. 19.50: Olasz nyelvlecke. 20.25: Mendelssohn, Grieg, Massenet, Delibes, Strauss dalok. 21: Mezőgazdák. 21.35: Cigányzene. 22.45: Hírek. 23.05: Vonósnégyes. 0.15: Táncczene. — BÉCS. 15: Déli hgv. Operettrészletek. 14.10: A déli hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek hgv. Operettrészletek, áriák, dalok. 18.05: A mai zene. 20: Mery és Camille du Locle „Don Carlos” című operája. 20—2: Éjszakai hgv.

Csütörtök, szeptember 20

BUKAREST. 18: Román zene. 19: Hírek. 19.20: Román zene. 20: Előadás. 20.15: Csevegés. 20.30: Wagner Tannhäuser című drámája hgv. — BUDAPEST. 7.4: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Fuvószene. 14.30: Balalajkahgv. 15.40: A háziaszonyok órája. 17: Csevegés. 18: Mezőgazdák. 18.35: Cigányzene. 19.50: Csevegés. 20.20: Zenekari hgv. 21: Előadás. 21.50: Külpolitikai szemle. 22.10: Hgv. Két zongorán. 23: Hírek. 23.20: Hglem. 24: Cigányzene. — BÉCS. 13: Déli hgv. 14.10: A déli hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művek és művészek hgv. Operaáriák, dalok, színenádok. 17.40: Délutáni hgv. hgv. Strauss Johann, Kálmán Imre, Ábrahám Pál-művek. 18.50: Zongoraelőadás Chopin, Debussy, Schubert-Liszt. 20.30: Szórakoztató hgv. 21.50: Diszhgv. a „Ravag” 10 éves fennállásának fordulójára alkalmából. 22: Csindaratta-zene. 0.20—2: Táncczene.

Péntek, szeptember 21

BUKAREST. 18: Vegyes hgv. 19: Hi-

rek. 19.20: Vegyes hgv. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Dalhgv. 21.20: Szórakoztató hgv. 22: Előadás. 22.15: Szórakoztató hgv. 23: Hírek. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 9.45: Hírek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Cigányzene. 14.30: Szórakoztató hgv. 15.40: Háziaszonyok. 17: Diákok órája. 18.30: Táncczene. 19.25: Munkások órája. 20: Csevegés. 21.25: Kórus. 22.15: Sport. 22.30: Hangjáték. 23.20: Hírek. 23.40: Operaból. — BÉCS. 12.30: Déli hgv. 1. Paraszttáncok. 13: Déli hgv. folyt. 14: Művészlemez. Egyvelegek, operettdalok, valcerek. 17.40: Hgv-óra. 18.40: Délutáni hgv. hgv. Hangosfilmekből. 21.05: Új operettek. 22.50: Schubert hgv. 23.50: Táncczene. 1.25—2: Éjszakai hgv.

Szombat, szeptember 22

BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.15: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Román dalok. 21.30: Balalajka hgv. 22: Leveles láda. 22.20: Román népzene. 23: Hírek. 23.30: Román népzene. — BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Dalkvartett. 14.30: Könnyű zene. 15.40: Háziaszonyok órája. 18: Hangjáték egy gyárból. 18.40: Katonazene. 19.50: Leveles láda. 20.25: Cigányzene. 21.15: Háromfelvonásos operett. 23.15: Hírek. 23.30: Gordonka hgv. 0.10: Svéd táncclemezek. — BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. 14.10: A déli hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek hanglem. 17.10: Kórus. 18.40: Délutáni hgv. 20.45: Rádió-egyveleg. 22: A bécsi rádióadóállomás fennállásának 10 éves fordulójára rendezett diszhgv. 23: Táncczene. 23.50: A táncczene folyt. 1—2: Cigányzene Budapestről.

Szerkesztői üzenetek

Kiadóhivatali üzenet. Mezőmehesi előfizetőnek. Az ajándékregény jár minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralékban és aki hozzánk beküldi a 4 lejes havi kezelési költséget!

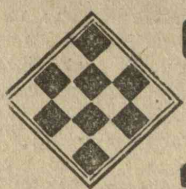
Magyar szó. Abban igaza van, hogy nemcsak tettel, de szóval és igével is dolgozunk kell az erdélyi magyarság jobb jövője érdekében. Az Ön írásai még nem forrottak ki annyira, hogy használhatnának a nagy ügynek. Tessék még sokat olvasni, tanulni és dolgozni, később és művészebb írásokat alkotni. Azokkal mindig szívesen látjuk.

Többeknek! Az olaszteleki kórház sor-jegy húzását bizonytalan időre elhalasztották. Erről egyébként a sorjáték rendezőse hirdetésben már értesítette is az érdekelteket. Tessék tehát az újabb értesítésig türelemmel lenni, mert a rendezőség azt igéri, hogy a húzást bizonyos leszámolások megejtése után rövidesen okvetlenül megtartja.

Vásárhelyi előfizetőnk. Megpróbáljuk utána járni a dolognak. Néhány napon belül értesítjük.

B. András, Vizakna. Az ipartörvény világosan előírja, hogy annak az iparosnak, aki engedélyt visszaadja, de két éven belül ismét folytatni akarja, nem kell a szokásos illetékek lefizetése mellett kiváltani az új iparendélyt. Viszont nagyon sok törvényhatóságnál az iparügyi hatóságok arra az álláspontra helyezkednek, hogy az ipart ideiglenesen nem lehet beszüntetni. Arra az időre, a mely alatt az ipar szünetel, nem köteles forgalmi adót fizetni, de saját érdekében kérnie kell az iparendély visszafizetését. Kérvényéhez mellékelnie kell azt az okmányt, amelyen az iparhatóság elismeri ipari megszüntetését.

J. L. Satumare. A reklámt ajándék-regény portóköltségére Ön nem küldte be a

GÜTERMANN-FÉLE varró- és gomblyukselyem

A varróselyem előnye, hogy egyenlő értékű a nyersselyemmel.

A varróselyem tiszta selyemből készül.

A varróselyem szintartó.

A varróselyem ellent áll az időnek.

A varróselyem fénye természetes.

A varróselyem több mint 600-féle színben készül.

A varróselyem olcsó.

A varróselyem puha, elasztikus és a varrásnál alkalmazkodik a ruhadarabokhoz.

A varróselyem felhasználásánál a szemek nem szakadnak el.

A gyapjú- vagy selyemszövetek festésénél a varrás csak akkor kárpát meg az új színt, ha gépselymet alkalmazunk.

Figyelem! Jól tehát, hogy ruhája mivel lesz megvarrva.

Ne takarékoskodjék a varrásnál.

A varróselyemnek nincs párja.

Használjon tehát GÜTERMANN varróselymet, az a legjobb.

GÜTERMANN & Co. S.A.
Română, București.

4 lejt s így kérését nem teljesíthetjük.

I. Jakab, Luna. Tekintettel arra, hogy az ön által felvetett panasz oka az italméresírtékekben rejlik, viszont ezzel a kérdéssel az erdélyi kiskereskedők sep-

Otthoni ivokura

Számos arthritikus aki rheumában, ekzémában, vesebajban, hólyaggyulladásban vagy érelmeszesedésben szenved, kinos abban a helyzetben, hogy nyári szabadságát fürdőhelyen tölthesse el és betegségei ilyen módon kezelhesse. Ezen nehézséget úgy lehet a legjobban leküzdeni, ha otthonában URODONAL kúrát tart, ami a vesék és a máj működését megkönnyíti a vérért tisztítja a toxinjaitól, amiáltal az erek rugalmasságukat viszszer nyerik.

Az URODONAL szemcsék alakjában kerül forgalomba, kellemes ízű és vízben pezsgés közben feloldódik. Az URODONAL feloldja és szervezetünkben eltávolítja a húgysavat és a többi mérget. Az

URODONAL-t

a lelkényesebb gyomor is jól tűri.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY
MEGBIZHATÓ ARU

JUBOL

A belek éjszakai barátja. Biztosan megszünteti a székrekedést és az auto-intoxikáció következtében fellépő bélzavarokat. Ne használjon hashajtót, hanem Jubolizálja magát.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

siszentgyörgyi kongresszusa alkalmával foglalkoztunk, a kérdést újra nem tudjuk kitergetni. Türelemmel kell várnia, amíg az italméresírtékek eltörlésére, illetőleg mérsekülésére indított mozgalom valamire eldől. Arról pedig idejében módunk lesz beszámolni.

Előfizető, Valea, Sorsjegye nem nyert.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismérlésénél 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengerekét keresek vételre. Eladok 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Követitőket díjazom. Ing. Elias Győző, Timișoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Oriási gyümölcsű ananász, számoça-palánt száza 50, ezre 400 lej. Hollandiai jácint, tulipán, óriási árvácska palánt, cserépvirágokról olcsó árajánattal szolgál Kertészet, Hoghiz. 14583

25 éves zöldség- és virágtermelő kertész állást keres. Ilés Miklós, Ploesti, Str. Juon Bob 50. 14503

Keresünk egy darab használt, de teljesen jókarban lévő, üzemképes, vízcsoves 85-110 m fűtőfelületű 10-12 légkönyomásra engedélyezett gőzkazánt. Részletes ajánlatokat kazánkönyvmásolat beküldésével kér a Megyesfalvi Gőztégla és Cserépgyár Rt., Târgu-Mureș. 14701

Karl Fröhlich és Tsa. vas-kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30.
Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt rak-tár minden kovács, lakatos, bádogos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi árakon.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Üzleti és hivatalos ügyeit Brassóban

szívesen fogja elintézni, mert szobánk kényelmesek, kony-hánk kiűnő. Kiszolgálásunk tökéletes! Hideg meleg tolyó viz, fürdősobák! — Őszi árainkkal meg lesz elégedve!

HOTEL PENSION MODERN, BRASSÓ,

Strada Regina Maria 68 — Telefon 7-55

Rádiót

egyen- és váltóáramra (váresokban), battriást (falvakban) legelőnyösebb feltételek mellett elad, javít, átalakít és

becserél

a romániai Marconi és Morgan Telefontársaság érdekkörébe tartozó, Standard Electric által felülvizsgált, a helybeli vételviszonyoknak legmegfelelőbbnek talált Coltes Brandes, Marconi és Columbia rádiókat állandóan raktáron tart

BRAUN

rádió- és villanyfelszerelési szaküzlet, Brassó, Str. N. Titulescu (volt Tehénpiac) 7. A legmodernebb battriás készülékeket, amelyek már a legújabbban megjelent Tunggram takarékoscsövekkel vannak felszerelve, a legelégőgottabb faluban vagy telepen is készséggel bemutat.

Prima fajalma, 100 mázsa kapható Gáspár jegyzőnél, Martinus jud. Odorheiu. 14720

Állás' nver

Cserépkályha-szerelőket keresek, magas fizetéssel. „Transilvania”, București, Bdul. Elisabeta 63. 1937

Állást keres

Magányos, középkorú, intelligens nő, házvezetőnőnek, zondozónőnek ajánlkozik, éves bizonyítványokkal. A háztartás minden ágában járta. Ajánlatokat továbbít: Librum könyvesbolt, Dicsőszentmárton. 14739

Szoptatósdaának elmegyek, 32 éves, egészséges vagyok. Kocsis Boriska, Mihaileni, jud. Ciuc. 14702

Anyahelyettesnek menne gyermek mellé özevgy urinó, több nyelvet beszél, zongorázik. Társalgónőnek is, vezerne háztartást, esetleg beteg mellé (középkorú) is elmenne, valláskülönbőség nélkül, szerezny igénnyel. Dr. Weisel Ernőné, Cluj, Julian Pop 21. sz.

Vegyes

Fölveszek 3-4 iskolásányt vagy fiut teljes ellátással, oktatásban részesítem. Cim: Szabó Istvánné, Brassó, Cenkalja A/26. 14688

Lakás

Két nagy utcai szoba, különbejárattal és előszobával kiadó. Irodai célokra igen alkalmas. Brassó, Kórházszor 12.

Rádiócsereakciónkat

közkívánatra meghosszabítottuk.

„NOVY” rádió, Brassó,

Rózsater 19. - Telefon 1-99

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árajegyzékeinket

Férfi- és női diva szabóság

Seiffert & Farsch

szeptember 15-ikével. Kolostor-utca 1 szám alatt, a „CENTRAL” kávéház épületében

Szöke & Farsch

cég elnevezés alatt folytatja üzemet.

Iskolai és intézeti felszereléseket a legolcsóbban kapja

KERTÉSZ

TESTVÉREKNÉL,

Brassó, Kapu-u. 26.

ÁRJEGYZÉK:

	LEJTOL
Háromrészes matrac - - - -	550
Intézeti paplan, gyapjával töltve	350
Paplanlepedő I-a minőség - -	85
Alsólepedő - - - - -	55
Párnának való vászon - - - -	19
Pepita mosóanyag - - - - -	19
Pepita szövet, 100 cm. széles	39
Cheviot szövet - - - - -	49
Tiszta gyapjú pouplin - - - -	85
Barchend - - - - -	33
Teniszlanell - - - - -	18
Patentharisnya - - - - -	9

LEGJABBA DIVATU KÜLFÖLDI DIFTINEK HÁGY VÁLASZTÉKBAN

Pulloverek, minden egyéb kö-tőtárú, zefirek, oxfordok és számtalan fel nem sorolható cikk nagy választékban.

A megtekintés nem kerül pénzbe, mert áruinkat veteiköre ezettség nélkül is szívesen bemutatjuk.

A: Hogyan történhetett meg X-el? Hiszen különben nagyon értelmes ember.

B: Könnyelműség és struopolitika, a veszélyt egyszerűen nem akarta látni.

A: Csak Primeros-t kellett volna vennie és sohasem jutott volna ide.

Perfekt gépirónőt keresünk

néhány heti kisegítő munkára Gyors-írók előnyben. Brassói Lapok kiadó-hivatala. Brassó.

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzetekkel ellátta Dr. Gärtner Pál. Ára 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

AKTUALIS ORVOSI KÖNYV, MELY MINDENKIT ÉRDEKEL!

Dr. Lukács Pál szakorvos:

Az elhízás és a soványító gyógyeljárások

126 oldal, 14 ábrával.

Rövid kivonat a gazdag tartalomjegyzékből:
A normális emberi test — A belső szekréció — Az anyag és energiaforgalom élet- és kortának alapvonalai — Az elhízás létrejötte — Az elhízás általános megítélése — Az elhízás külső formái — Az elhízás okozta belső elváltozások — A szív és vérédenyek — Tüdő — Emésztő szervek — Az idegrendszer — Az elhízás különleges típusai — Miért hizunk — Miért fogyunk — Az elhízás megelőzése — Az elhízás gyógykezelése — A táplálkozás — A fogyasztás — A fogyasztás módjai — A diétás fogyasztási módszerek — A diétás módszerek gyakorlati kivitele — Ivókurák — Fogyasztás izommunka által — Vizgyógyászati eljárások — stb., stb. Ára 90 lej E rendkívül fontos munka kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56-58., az udvarban.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla